

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCV., št. 2
februar – svečan

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilno izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Swarcz, d. o. o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Bojan Aybar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Ivan Kuljaj,
Janko Mehle, Boštjan Pokorny,
Lojze Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Sivc
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-pošti (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **foto**grafi-je pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo **telefonsko številko**.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d. d., Ljubljana, 02010-0015687097.

Foto: M. Krapez

IZ VSEBINE:

M. Toš:	Naš lov pred 55 leti in danes?	60
M. Toš:	Zrcalna slika našega vsakdanjaka	61
IZ DNEVNEGA TISKA		
M. Krofel, T. Skrbinšek, R. Černe, M. Jelenčič, I. Kos, H. Potočnik, N. Ražen, G. Vengušt, D. Žele:	Rezultati prve sezone spremljanja volkov (2010/2011)	64
B. Pokorny, G. Vengušt, H. Poličnik, H. Potočnik, I. Jelenko, I. Kos, K. Jerina, M. Janozovič, S. Žerjav:	Zaključki in sklepi 3. slovenskega posveta z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: Jelenjad	68
J. Trajber:	Legende o divjem prašiču	71
G. Hodnik:	Novi lovski krogli GECO	73
J. Marolt:	Kaj je Janez Vajkard Valvasor pisal o divjadi in lovstvu v Slavi vojvodine Kranjske (3)	75
PO LOVSKEM SVETU		
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	76
T. Vrščaj:	Obisk predsednika in generalnega direktorja CIC v Sloveniji	77
A. Podbevšek:	Medvedje so v Romuniji tudi tržno blago	79
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
T. Polanc:	Resnična pravljica o hvaležnem medvedu	81
LOVSKA ORGANIZACIJA		
S. F. Kropce:	Pomembno je biti seznanjen sproti in pravočasno	83
T. Drolc:	Očistimo Slovenijo 2012	83
P. Turnšek:	60 let LD Boris Kidrič - Hajdina	83
T. Vrščaj:	65 let LD Adlešiči	84
M. Likar, J. Samec:	Sestanek predstavnikov SŽ in LZS o povozih divjadi na progah	85
Š. Vesel:	Lovci LD Krka praznovali 65 let delovanja	86
S. Tolar:	O stanju, motnjah in ukrepih za ohranjanje divjega petelina na Gorenjskem	87
B. Vasa:	44. srečanje lovcov KPL - Celovec z lovci LZ Maribor	88
F. Rotar:	LD Petišovci uspešno gospodarji	88
F. Rotar:	Decembrska presenečenja v LD Boč na Kozjaku	89
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	90
J. Šumak:	Lov lovki iz Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje	91
S. Gostinčar:	Damski skupni lov v LD Anhovo	92
D. Lepšina:	Kako pravilno razviti lovski prapor?	93
J. Leban - Drolč:	Po četrto stoletja	93
B. Žerdin:	Božični nastop križevskih rogostov	94
I. Trček:	Zakaj drugačna mnenja in nesoglasja rešujemo le z disciplinskimi postopki	95
B. Krže:	Biti moramo prepričani in prepričljivi	95
JUBILANTI		
LOVSKI OPRTNIK		
B. Grošelj:	Lovski krst ob številnih gostih	97
B. Valentan:	»Krstim te v imenu boginje Diane ...«	98
F. Černigoj:	Novoletni pujski na Vrheh	99
M. Avbar:	Sköbčevkin ¹ zadnji let	100
J. Šumak:	Karli je uplenil zrelega merjasca	101
A. Podbevšek:	Ovčarski pes, ki je kos medvedom	101
B. Ačko:	Že dvajset let druženja lovskih družin	102
F. Rotar:	O slovenskem lovstvu pišejo tudi v Srbiji	102
Ekipa SloWolf:	Upravljanje velike rastlinojede divjadi je zapletena naloga	103
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
G. Mlejnik:	Lokalna tekma goničev v spomin na Franca Raztresena	105
D. Poljanšek:	Državni šampionat (VJP 2011) za nemške lovške terierje	106
J. Šumak:	PNZ za španjele in VP za nemške prepelčarje	107
V. Pirther:	78. mednarodna Hegewaldova preizkušnja nemških žimavcev v Hollabrunnu	108
V. Sofronievski:	Kakšne so posledice pasjega ugriza v močeradca	111
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	111

SLIKA NA NASLOVNICI:

Mufлон – *Ovis musimon*

Foto: T. Velikonja

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufлон

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12. a

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS, št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Naš lov pred 55 leti in danes?

Letošnje leto v zgodovini lovske organizacije ne pomeni bistvenih prelomnic. Ker pa pravijo, da je zgodovina učiteljica življenja in da se je iz preteklosti dobro kaj naučiti za učinkovitejši in lepši vsakdanjik, ne bo odveč, da se vendarle spomnimo dveh zgodovinskih iztočnic: ena se veže na leto 1907, ko je bila ustanovljena slovenska lovska organizacija, saj od tega dogodka mineva 105 let, druga, za marsikoga skoraj pozabljena, pa je povezana z našimi prizadevanji za »prosvetljevanje, izobraževanje in vzgajanje« slovenskih lovcev. Govorimo o letu 1947, ko je marca »prvi republiški lovski zbor sklenil, da je treba sestaviti drugo izdajo knjige NAŠ LOV. In ugotovili so enako kot pred izidom prve izdaje. Izšla je leta 1934 po sklepu Slovenskega lovskega društva. Knjigo je priredil inž. Mirko Šušteršič, izdala in založila pa Družba sv. Mohorja v Celju. To je bila »prva slovenska lovska knjiga« in kot je v njenem uvodu pojasnil dr. Stanko Bevk (leta 2010, ko smo praznovali stoletnico naše revije, smo mu v Šentvidu pri Lukovici odkrili spomenik), je »Ljubljansko društvo v zimi 1933/1934 priredilo za lovce več predavanj, ki so zajela skoraj vse veje lovstva; predavanja so imela namen, da se med lovci goji prijateljstvo, razširi lovsko znanje in da se lovci pripravijo za lovski izpit«. To sporočilo je še kako aktualno tudi dandanes, ko kljub mnogim primerom pozitivne prakse še vedno (samo)kritično ocenjujemo, da je v lovskih vrstah premalo znanja. Ali pa ne pride do izraza, saj v nekaterih okoljih ljudje z znanjem in širokim poznavanjem problematike niso vedno dobrodošli, ker z »neljubimi vprašanji vznemirjajo lovske funkcionarje in kalijo ljubi mir po LD«. Tiste, ki mislijo, da so večni in nezamenljivi. Takšnih pa preprosto ni in praksa kaže, da v lovskih kolektivih, kjer so veliko storili za pomladitev članstva, nimajo težav s pomlajanjem vodstva. A to je že druga tema; vrnimo se k omenjeni okrogli obletnici sporočila NAŠEGA LOVA iz leta 1934 in še bolj iz leta 1947, ko so sprejeli odločitev o drugi izdaji tega knjižnega dela, ki je za mnoge eno najkakovostnejših in v mnogih pogledih uporabno še danes. Seveda upoštevajoč vse spremembe, ki so se zgodile na organizacijskem, zlasti pa strokovnem področju. Uporabnost je mišljena bolj v simbolnem pomenu in zaradi teže, ki jo je publikacija imela v času, ko je nastajala in zagledala luč sveta. Sooblikovali so jo ugledni lovski in drugi strokovnjaki, zato je postregla z vsebinami, ki še vedno pritegnejo mnoge bralce. Najbrž ne preseneča, da smo imeli skoraj enako vizijo pred očmi, ko smo pred leti pod vodstvom spoštovanega in uglednega lovskega strokovnjaka mag. Janeza Černača zasnovali koncept novega LOVSKEGA PRIROČNIKA, ki je v sklepni fazi nastajanja in naj bi letos vendarle zagledal luč sveta. Več takrat, ko bo za to čas in ko bomo slovensko lovsko javnost lahko obvestili, da smo kljub (pre)obilju težav uresničili enega največjih založniških projektov v bogati zgodovini Zlatorogove knjižnice, ki jo izdaja LZS. Med še kako pomembne predhodnike številnih res bogatih, berljivih in lično oblikovanih knjig ZK lahko brez sramu uvrstimo tudi Šušteršičev NAŠ LOV.

Naj zaradi spoštovanja zgodovinskega spomina omenimo, da »je Mohorjeva družba v Celju, ki je dala slovenskemu narodu toliko lepih in poučnih knjig in ki je to knjigo tudi založila, je hranila še znatno naklado knjige, ko jo je leta 1941 nemški okupator z drugimi slovenskimi knjigami vred v Celju sežgal. Do tedaj razprodani izvodi so se pa v strahotnih letih vojne pogubili in tako smo slovenski lovci po osvoboditvi občutili to vrzel in hkrati potrebo po novi knjigi.

Poleg tega je narodnoosvobodilna borba za zgraditev socializma prinesla tudi v lovstvo nove poglede in pridobitve. Divjad je proglašena za splošno ljudsko premoženje, z njo in lovišči kot lovsko-gospodarskimi dobrinami upravlja država, in sicer deloma sama po svojih ustanovah in podjetjih, deloma po lovskih organizacijah, katerim se oddajajo lovišča v upravljanje (lahko vlečemo kaj podobnosti z današnjimi razmerami?). Tudi lovišča se upravljajo po gospodarskih načelih tako, da so v skladu z drugimi gospodarskimi panogami, zlasti s kmetijstvom in predvsem glede mogoče škode po divjadi in po lovu. Vendar lovstvo ni samo gospodarska panoga, ki doniša materialne koristi, ki se dajo izraziti v denarju; lovec se na lovu vsestransko telesno utrjuje, uri v streljanju, v opazovanju okolice, v samostojnem in hitrem odločanju itd., kar ni brez pomena za obrambo države. Na lovu se človek tudi razvedri, duševno odpočije in črpa novih moči za svoje redno delo. Tudi to so velike koristi, ki jih država upošteva, ko skrbi za napredek lovstva«, je v uvodu k drugi izdaji knjige NAŠ LOV julija leta 1950 zapisal dr. Janko Lavrič, načelnik Uprave za lovstvo pri ministrstvu za gozdarstvo LRS (Ljudske republike Slovenije). Naj si mislimo tako ali drugače, večina njegovih stavkov in misli je v marsičem sporočilno aktualna tudi za današnji čas. Tisto, o obrambi države, se je nenazadnje pokazalo kot stvarnost med junijsko osamosvojitveno vojno za Slovenijo, v kateri smo slovenski lovci »pošteno oddelali svoje« in nekaj naših članov je tudi žrtvovalo življenje na oltar domovine.

Ko na kratko analiziramo poglobitve razloge, ki so pristojne leta 1947 prepričali, da je treba pripraviti ponatis knjige NAŠ LOV, ne moremo mino ocene, »da današnji lov (mišljena so seveda leta po drugi svetovni vojni, op. avt.) ni več zgolj zaščitnik divjadi, temveč prevzema večjo dolžnost, to je varstvo narave sploh (še ne dolgo tega nazaj smo se vnovič opredelili, da smo še kako pomembna nevladna naravovarstvena organizacija, ki jo odlikuje prostovoljno – neplačano delo v korist

narave in naravnega okolja), da se ohrani čim bolj neokrnjena v svoji pestrosti sedanji in prihodni skupnosti«. Izhajamo tudi iz še kako bogatih in globoko zakoreninjenih zgodovinskih nastavkov, ki se jih ne moremo, predvsem pa ne smemo sramovati. Zato ni odveč, da se vsake toliko časa ozremo v preteklost in iz nje povzamemo koristna izhodišča, jih predstavimo v aktualni čas in njihova sporočila prilagodimo za učinkovito delovanje. Ob prebiranju Lavričevega uvodnika k drugi izdaji knjige NAŠ LOV nisem mogel mimo njegove pripombe, da »lovska načela in zakonite predpise o lovstvu mora poznati vsak lovec«. Zlasti tisto o lovskih načelih ni odveč, da pride v zavest slehernika tudi dandanes, ko smo kljub jasno izdelanim etičnim načelom in lovsko-etičnemu kodeksu do marsikaterega nečednega početja preveč brezbrizni in dopuščamo, da spretni »jezični dohtarji« poiščejo pravne luknje in kršitelje odvežejo odgovornosti. In še tole je pomembno: dr. Janko Lavrič je izpostavil, da je Okrajni lovski svet tako kot v primeru prve izdaje tudi za drugo izbral lovске strokovnjake, da so šli predavat in iz predavanj so nastale strokovne razprave, ki jih je zbral Lovski svet LRS in poveril uredniku prve izdaje, naj pripravi drugo izdajo. Za knjigo so »dali svoje prispevke najboljši lovski strokovnjaki, dali so svoje znanje ljudstvu«. Lovska zveza LRS kot naslednica Lovskega sveta LRS »izdaja to knjigo, da izpolni veliko vrzel v lovski strokovni literaturi. Knjiga je v prvi vrsti namenjena strokovni izobrazbi mladih lovcev in lovskemu naraščanju, namenjena pa je tudi vsem lovcem za splošno lovsko znanje. Tako bo ta knjiga pomočnica in vodnica lovcem in lovskim kolektivom pri njihovem udejstvovanju. Tako bo izpolnjena želja Lovske zveze LRS kot izdajateljice in založnice, pa tudi piscev in urednika, da postane lovstvo tako uvažena gospodarska panoga, kakor od njega pričakuje država, in da lovstvo tudi s pomočjo te knjige po svoje prispeva k skorajšnji zgraditvi socializma v naši državi«. Živeli smo tudi ta zgodovinski čas in zakaj bi se ga sramovali. Sicer pa je tokratna uvodniška zgodba dokaz več, da smo v lovski organizaciji vedno imeli vizionarje in ljudi, ki so znali stopati v korak s časom. Drugače tudi ne bi preživeli; sploh ne 105 uspešnih let. Nanje bodimo kar ponosni in negujmo zgodovinski spomin, da bomo nekoč tudi sami vredni spominjanja in spoštovanja.

Dr. Marjan Toš

Foto: M. Avbar

Iz mojega zornega kota

ZRČALNA SLIKA NAŠEGA VSAKDANJKA ...

Letos bomo lovci očitno zanimiva medijska tema in najbrž pogosta tarča t. i. »rumenega tiska«, saj so nam, na primer, Slovenske novice že na začetku januarja namenile veliko pozornosti. Gre za najbolj brani slovenski dnevni časopis, po katerem segajo stari in mladi in ki o zeleni bratovščini ni pisal prvič; nikoli pa lepo. Verjamem, da ste si o članku s pompoznim naslovom Lovski funkcionarji s črno preteklostjo ustvarili svoje mnenje in da bi bilo odveč ponavljanje zapisanih trditev. Medijska svoboda je v Sloveniji popolna in ne bi bilo korektno, da bi kolege iz Slovenskih novic zmerjali zaradi objave omenjenega članka, saj so se potrudili dobiti odgovor tudi z druge strani. Njihova uredniška presoja je bila pač v prid objavi zapisa, ki je do neke mere lahko res odraz nezadovoljstva tistih članov, ki se ne strinjajo z izvolitvijo novega vodstva LZS. A v demokraciji pač šteje glas in treba je spoštovati odločitev večine! Dejstvo je, da je novo vodstvo – vključno s starim/novim predsednikom LZS – dobilo legitimno podporo delegatov občnega zbora in zdaj naj poprime za vaje in pelje voz po klancu navzgor. Volitve so torej mimo, bile so povsem zakonite, demokratične in prinesle so rezultate, ki jih je treba spoštovati. Drugo vprašanje pa je pisanje o curljanju informacij o domnevnih nečednostih, predvsem v vodstveni strukturi. Če so se nečednosti res dogajale in imajo prizadeti o njih dovolj verodostojnih in relevantnih podatkov, se je treba le vprašati, zakaj jih niso obelodanili že med volilnimi postopki. Zakaj niso o tem – še vedno domnevnih – nečednostih obvestili novinarjev, vključno z našim uredništvom. Najbrž ni dvomov, da smo odprti za kritična mnenja in pobude iz vseh strani. Po bitki je lahko biti general, pravijo, in res je malce nenavadno, da dobre tri tedne po končanih volitvah novega vodstva krovne lovске organizacije prebiramo v odmevnem in zelo branem dnevnem tisku resne obtožbe na račun tega vodstva, češ, »da so pogoji in prioritete za funkcionarje Lovske zveze Slovenije kazniva dejanja, uzurpacije, zlorabe, delo za lovstvo v breme delodajalca ali države, tajkuniacije ...«. To niso nedolžne stvari in če so obtožbe podkrepljene z dokazi, je prava škoda, da niso prišle na svetlo takrat, ko je bil zanje čas. Kazanje na nekoga s prstom, češ da ga bremeni kriminalna preteklost, je huda obtožba, sploh, če je resnica drugačna. Umazano suktno komu hitro oblečemo, zelo težko pa slečemo. Strinjam se z vsemi, ki ste nam v povezavi s tem predlagali, naj se »karte vržejo na mizo« in ugotovijo nesporna dejstva, da se ne bi morebiti znova začeli ukvarjati sami s seboj. Ko pa imamo toliko drugih strateških opravil in nalog.

Da je temu res tako, potrjujejo tudi nekatere ocene predavateljskega aktiva mariborske območne LZ, ki je ob koncu minulega leta v skladu z lepo tradicijo »prečesal« opravljeno delo in potrdil prednostne naloge za leto 2012. Slišati je bilo veliko kritik na račun izobraževanja v lovstvu, zlasti še izobraževanja in usposabljanja lovskih pripravnikov. Znova je bilo na tapeti mentorско delo, njegovo vrednotenje v LD in predvsem usposobljenost mentorjev za delo z mladimi lovci. Zavzeli so se za poenotenje sistema izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji, za uporabo naj sodobnejših učnih pripomočkov, za didaktično, metodično in strokovno vrhunsko usposobljene predavatelje in za takšno preverjanje znanja, ki bo res preverjanje in ki bo iskalo znanje. Poleg tega so mnogi ugledni člani mariborskega predavateljskega aktiva brez dlake na jeziku spregovorili tudi o tem, da je v lovstvu še vedno krepko premalo znanja, da imamo v LD »dureke« in da je odnos članstva do znanja še vedno slab. Glavni krivci za takšno stanje naj bi bili vodilni člani LD, ki marsikje ne sledijo toku časa in so tudi sami premalo usposobljeni. Nedopustno je, da imamo 50 ali celo 100 različnih načinov izvedbe lovskega krsta, da menda marsikje ne znajo pravilno opraviti pozdrava lovini, da je lovski ropot pozabljen, da je varnost na lovih vprašljiva (lani so bile na mariborskem območju tri nesreče na lovih) in še kakšna cvetka bi se našla. Seveda ne smemo posploševati, a iz zapisanega in povedanega veje ena sama zaskrbljenost, da bi se morali res pogledati v ogledalo in spoznati našo zrcalno sliko. Pravo, ne tisto »pravilnično«, ki je po navadi tudi daleč od resnične.

Dr. Marjan Toš

Foto: A. Budno

NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE V LOVSTVU

Kmečki glas, 1. 12. 2011 (M. M. J.) – S Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna so sporočili, da so z začetkom izvajanja prenovljenih izobraževalnih programov na srednjem strokovnem (gozdarski tehnik) in poklicnem (gozdar) izobraževanju v sodelovanju s socialnimi partnerji razvili dva poklicna standarda na področju lovstva: **lovce/lovka in revirni lovec/revirna lovka**.

ALI JE SREČKO ZDAJ SREČEN?

Delo, 2. 12. (Špela Ankele). – Medved Srečko je že pet mesecev v Romuniji, kjer se pripravljata na zimski dremež. »Več o njegovem napredku bomo izvedeli spomladi, ko se bo predramil in se začel učiti, kako se obnaša pravi, divji medved,« je za časnik Delo pojasnil **Richard Stern** iz avstrijske organizacije Štiri tačke.

Zdaj je Srečko star kakšno leto. »Če hoče enkrat v prihodnjih letih živeti v divjini, se mora najprej naučiti, da ljudje niso njegovi prijatelji. Med ujetništvom v Sloveniji se je preveč navadil nanje ... Čez leto in pol, dve leti bo jasno, ali ga bomo

lahko spustili v divjino ali ne. Če ga bomo, bo šel nazaj v Slovenijo oziroma v kočevski gozd. Če ga ne bomo mogli spustiti v divjino, mu bomo morali najti prostor v enem od medvedjih parkov,« je še povedal **Richard Stern**.

ČIM STAREJŠI SI, TEŽJE USTRELIŠ

Nedeljski, 4. 12. (Jošt Bukovec). – »**Blaž Krže** je lovec z velikim srcem, med lovci pa velja za pravo legendo,« piše avtor zanimivega daljšega sestavka, nato pa citira naslednje Kržetove besede: »Težko je nekoga prepričati, da si ljubitelj narave in divjadi, hkrati pa razpolagaš z njenim življenjem. To je težko razumeti, tudi sam po strelu še dolgo čutim grenkobo. Kljub temu mora javnost sprejeti dejavnost Lovske zveze Slovenije kot nekaj, kar je v splošnem interesu, kot napore za ohranjanje naravnega ravnovesja, ne pa, da nas morda vidijo s preživelim stereotipom kot družičino, ki se zabava s streljanjem in se nato napije.«

»V vseh svojih desetletjih lovstva, ki sem jih preživel v gozdu, pri pisanju strokovnih knjig in profesionalnem delu v Lovski zvezi Slovenije,« nadaljuje Krže, »sem se v stikih z javnostjo naučil izogibati besed odstrel, plen, smrt, celo lov. Čim starejši si, težje ustreliš. Vendar nekdo mora.«

ZAKLATI ŽIVAL, UMORITI ČLOVEKA

ONA (priloga Dnevnika), 6. 12. (Nika Vistoropski). – Prav nič ne moreš dodati, ko prebereš Večno Treblinko. Kar nekako zamrznesh in – doumeš. **Dr. Charles Patterson**, zgodovinar, terapevt in učitelj, že povsem na začetku jasno prikaže, da je bila klavnica Hitlerju za zgled pri snovanju klanja ljudi med nacističnim holokavstom. Mnogi so prav zavoljo tega postali zagovorniki živali in njihove osvoboditve. Z uvodnimi besedami **Lucy Rosen Kaplan**, hčerka preživelih žrtev holokavsta, svetuje, naj knjigo prebere vsak, »ki se ne boji pogledati v oči dejstvu, da trpljenje, ki ga ljudje povzročamo drug drugemu, ni prav nič drugačno od trpljenja, ki so ga ljudje v vsej zgodovini človeštva nenehno povzročali živalim.«

KDO NAJ ŠKRBI ZA ZAPUŠČENE ŽIVALI?

Večer, Delo, 13. 15. in 17. 12. – Mariborsko društvo za varstvo in proti mučenju živali zaradi zadolženosti ni več zmožno upravljati z Zavetiščem za živali na Teznm. Pravijo, da je zato najprimerneje, da za zapuščene živali skrbi javno podjetje Snaga.

To je vse, kar smo na spletni strani Večera lahko prebrali o tem vprašanju, čeprav bo morda kdo ob tem šaljivo pripomnil, da se Snagi lahko primeri, da bo zapuščeno žival »pomotoma« odpeljala tja, kjer odlaga smeti.

Ni bilo treba dolgo čakati, ko so se slovenska društva za zaščito in pomoč živalim združila in napovedala miren protest proti dodelitvi koncesije za mariborsko zavetišče komunalnemu podjetju Snaga.

Pismo podpore Mačji hiši in protest proti dodelitvi koncesije Snagi, ki so ga podpisala že skoraj vsa slovenska zavetišča, društva in skupine za zaščito živali, je bilo 19. decembra predano mariborskemu županu **Francu Kanglerju**.

SIVE VRANE NISO IZTREBILE ŠE NOBENE VRSTE

Delo, 13. decembra (Samo Petančič). – Zaradi precej razširjenega mnenja občanov, da siva vrana vse bolj vdira v slovenska mesta, je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravilo predlog akcijskega načrta za reševanje težav, povezanih s sivo vrano pri nas. Avtorji akcijskega načrta so predstavili zatiralne (represivne) in odvračevalne ukrepe, pri čemer poudarjajo, da meščani to ptico morda premalo poznamo in ji

zato pripisujemo (slabe) lastnosti, ki jih v resnici nima. Čeprav živi predvsem v odprti kulturni krajini, je poselila mesta po vsej Evropi, ki so zanj vabljiva zaradi virov hrane, varnosti pred plenilci in zavetja. Ker so vsejede, jih je veliko predvsem okoli smetišč.

DIVJI PRAŠIČI IN JELENI PUSTOŠIJO NA GORIČKEM

Delo, 21. 12. (Jože Pojbič). – Kmetje ob meji z Madžarsko, na Goričkem, obupujejo zaradi vse večje škode, ki jo na njihovih poljih, travnikih in v gozdovih povzroča divjad. Zahtevajo večji odstrel velike divjadi, pošteno ocenjevanje in izplačevanje škode ter zaprtje lovišča Kompas.

OBLETNICA LOVSKEGA PEVSKEGA ZBORA GLOBOKO

Dolenjski list, 18. 12. (M. L.) – Lovski pevski zbor Globoko je s koncertom proslavil 40-letnico delovanja. Pevci so nastopili z zborovodjem **Miho Halerjem**, ki nadomešča **Franca Keneta**. Spored so z jubilatant oblikovali še Lovski pevski zbor LD Krško z umetniško vodjo **Anito Radkovič**, Ženski pevski zbor Globoko pod vodstvom

Anite Veršec, ki trenutno nadomešča **Franca Keneta**, Rogisti LD Selca (pri Škofji Loki) in Lovski rogisti Kraljevec na Sutli.

Jubilejnega koncerta sta se udeležila tudi predsednik Lovske zveze Slovenije **Srečko Felix Kropce** in član komisije za lovsko kulturo **Gregor Otmar Rettinger**, ki sta članom zbora podelila nekatera priznanja lovske zveze.

VOLK V SLOVENIJI ŠE NI NAPADEL ČLOVEKA ...

Dnevnik, 19. 12. (Vanja Alič). – Društvo Dinaricum je nevladna in neprofitna organizacija, ki se aktivno vključuje v različne raziskovalne in naravovarstvene aktivnosti na območju Dinaridov. Študije mnogih strokovnjakov kažejo, da je Porezen zelo primeren življenjski prostor za medveda. Zato marsikdo ne razume, zakaj imajo na tolminski enoti ZGS takšen odnos do raziskav, ki so opozorile, denimo, na negativne učinke opravljanja odstrela volkov v času parjenja.

Številni ljudje volkove še vedno doživljajo kot nekakšno posebljeno zlo iz pripovedke o Rdeči kapici, čeprav pri nas še ni bilo primera, da bi volk napadel človeka. »Mediji imajo pri tem seveda zelo velik vpliv,« med drugim meni biolog **Miha Krofel**, predsednik društva Dinaricum.

SAMOTARSKO ŽIVLJENJE VLADARJA GOZDNE PERJADI

Delo, 24. 12. (Maja Prijatelj). – Največ divjih petelinov domuje v Alpah in na Koroškem, slabo pa se jim zadnje čase godi v Dinaridih in na Pohorju. Na Jelovici so spomladaj popisovalci našli 23 aktivnih rastišč, na katerih so opazili znake prisotnosti divjega petelina, kjer je pelo več kot 50 samcev. To je razmeroma veliko število, vendar so našli tudi veliko opuščanih rastišč. Razlog so velike spremembe v življenjskem prostoru divjega petelina in zlasti številne človeške dejavnosti v gozdovih.

LOVCU UKRADLI PUŠKO

Dolenjski list, Delo, 27. in 28. 12. (J. S.). – V Vrčicah blizu Semiča so v ponedeljek okrog dveh popoldne trije moški vlomili v parkirano terensko vozilo in lovskemu čuvaju, ki je bil takrat na obhodu, iz prtljažnika ukradli lovsko puško.

PANDA SWEETIE - ŽENSKA LETA

Dnevnik, 30. 12. – BBC je medveda pando po imenu

Sweetie imenoval za žensko leta. Tako so to zanimivo žival postavili ob bok dvema Britankama, ki sta letos dobili veliko medijske pozornosti in sta zaznamovali britansko družbeno sceno z naslovom **Pippi Meddletojn in pevki Adele**.

V študijski knjižnici v Murski Soboti je bilo 17. novembra predavanje o pomenu popisov ptic za varstvo narave. Z majhno zamudo želimo spomniti še na Dnevnikov prispevek z naslovom Kako gredo tudi ptiči med pešce? To je zanimiv sestavek **Miha Pavška** iz Geografskega inštituta Antona Melika (ZRC SAZU), ki piše o poznem jesenskem času, ko se po dolinah in kotlinah izoblikuje temperaturni »narobe svet« ter zagospodari megla; takrat gredo tudi ptiči na cesto med pešce, kjer jih megla manj moti ...

Za izvajanje novega zakona o Triglavskem narodnem parku (TNP), ki je upravi parka naložil več pristojnosti in nalog, bodo, kot piše **BL. R.** v Delu, iz državnega proračuna prihodnje leto namenili več denarja: dva milijona in pol bo zagotovila država, milijon evrov bodo za osem projektov pridobili z mednarodnimi razpisi, 300.000 evrov pa z lastno dejavnostjo.

Foto: L. Ambrožič

Rezultati prve sezone spremljanja volkov (2010/2011)

V prispevku predstavljamo rezultate prve poskusne sezone intenzivnega spremljanja stanja (monitoringa) volkov v Sloveniji. Spremljanje populacije je pri tej vrsti zaradi skrivnega in zapletenega socialnega življenja zelo zahtevno. To je tudi eden od razlogov, da smo v preteklosti malo vedeli o dejanskem stanju volčje populacije in razporeditvi njihovih tropov, kar je oteževalo ustrezno upravljanje s to vrsto.

V okviru štiriletnega Life+ projekta SloWolf v sodelovanju z mnogimi lovci in drugimi prostovoljci preizkušamo nove metode spremljanja volkov, ki se v zadnjih letih uveljavljajo v svetu. Na tak način pridobivamo nova spoznanja, ki nam bodo omogočila boljše poznavanje stanja populacije in razumevanje populacijske dinamike naših volkov, posledično pa tudi boljše upravljanje s to vrsto v Sloveniji.

Volk je verjetno za upravljanje in varovanje ena najzahtevnejših vrst. Nenehni konflikti s človeškimi interesi, nizke populacijske gostote in velika območja, ki jih potrebuje za svoj obstoj, so to vrsto marsikje pripeljali na rob izumrtja, še pogosteje pa tudi potisnili čezenj. Tudi če odpišemo najtežji del upravljanja z volkom, človekovo strpnost in sprejemanje, je že spremljanje stanja populacije v naravi in razumevanje bioloških in ekoloških značilnosti te vrste svojevrsten izziv. V projektu SloWolf smo se skupaj s številnimi sodelavci in prostovoljci s tem izzivom spoprijeli in organizirali prvo zahtevnejše, večslojno in temeljito spremljanje stanja populacije volkov pri nas. Projekt še vedno poteka, v tem prispevku pa predstavljamo prve pomembnejše rezultate, razdeljene po metodoloških sklopih.

GPS-telemetrija

Odlov in spremljanje posameznih volkov s pomočjo GPS-GSM-telemetrije nam nudi ključne podatke za poznavanje gibanja posameznih tropov in njihove razporeditve v prostoru. Poleg tega telemetrija daje še številne druge podatke, s pomočjo katerih lahko spremljamo aktivnost volkov, najdemo brloge (fotografija 3) in ostanke plena, natančno spremljamo napade na domače živali, ugotavljamo spremembe rabe prostora posameznega tropa po odstrelu enega od njegovih članov ipd. Doslej smo v okviru projekta SloWolf s pastmi odlovili štiri volkove in jih opremili s telemetričnimi ovraticami: enega v letu 2010 in tri v letu 2011.

Fotografija 1: Opremljanje uspavanega volka Vojka s telemetrično ovratico

13. aprila 2010 smo odlovili tri leta starega in 38 kg težkega samca, ki smo ga poimenovali **Brin**. Najverjetneje je bil dominantni (vodilni) samec tropa **Slavnik**. Brina smo spremljali do 20. oktobra 2010, ko je bil v okviru odstrela volkov (v skladu s pravilnikom) odstreljen med napadom na drobnico v bližini Kozine. Iz istega tropa smo 17. julija 2011 odlovili še enega volka, in sicer dve leti starega in 40 kg težkega samca, ki je dobil ime **Slavc**, in ki ga še vedno spremljamo. 6. maja 2011 smo odlovili okoli šest let starega in 40 kg težkega samca, ki smo ga poimenovali **Vojko**

(fotografija 1) in je bil najverjetneje dominantni samec tropa **Vremščica**. Konec septembra je signal iz Vojkove ovratnice izginil v Postojnski kotlini in zaenkrat še ni znano, kaj se je zgodilo z njim. Nato smo 27. avgusta 2011 odlovili tudi prvega volka na Kočevskem, in sicer 26 kg težkega enoletnega samca, ki je dobil ime **Luka** (fotografija 2). Pripada tropu **Gotenica**.

Do lanskega decembra smo skupaj pridobili že 3.792 lokacij z GPS-koordinatami, kar nam daje dober vpogled v rabo prostora pri spremljanih tropih.

Dosedanji podatki kažejo, da teritorij tropa **Vremščica** pokriva območje Vremščice, dela Brkinov, Nanosa, Hrušice, Pivške kotline ter okolice Divače in Sežane. Vojko je redno prečkal avtocesto Razdrto–Kozina, na Nanosu pa smo našli tudi brlog z mladiči. V času spremljanja se je Vojko gibal na območju, velikem 54.600 hektarjev (546 km²).

Trop volkov **Slavnik** je pravi mednarodni trop, saj se njihov teritorij razteza kar čez tri države: Slovenijo, Hrvaško in Italijo in sega od Tržaškega Krasa, prek Kraškega roba, Slavnika in zahodnega dela Brkinov v Čičerijo, skoraj do Učke na Hrvaškem. To je le še en kazalnik, kako pomembno je mednarodno sodelovanje pri upravljanju z volkovi. Območji aktivnosti obeh volkov iz slavniškega tropa se dokaj dobro ujemata, pri čemer se je Brin v šestih mesecih spremljanja v letu 2010 gibal na območju, velikem 35.700 hektarjev (357 km²), Slavc pa do decembra v letu 2011 na 43.400 hektarjih (434 km²). Ravno kar pa se je Slavc osamosvojil, zapustil svoj rodni trop in v nekaj dneh prišel vse do Avstrije.

Teritorij tropa **Gotenica** na Kočevskem po dosedanjih podatkih sega od reke Kolpe prek Kočevske Reke, Stojne, Goteniške, Velike in Travne gore do Blok in Racne gore. Luka občasno tudi prečka mejo s Hrvaško, do decembra 2011 pa se je gibal na območju, velikem 42.900 hektarjev (429 km²).

Če novim telemetričnim podatkom dodamo še rezultate spremljanj volkov iz prejšnjih raziskav pri nas in na Hrvaškem, dobimo dokaj dobro sliko razporeditve večine volčjih tropov v osrednjem območju volka (Slika 7). Ta razporeditev tropov se popolnoma ujema s podatki iz mnogih raziskav v tujini in jasno kaže na močno teritorialnost, ki jo izražajo volkovi. Teritoriji sosednjih

Foto: M. Krofel

Fotografija 2: Volk Luka med prebujanjem iz anestezije

tropov se nekoliko prekrivajo le na robnih območjih, po večini območja pa se vedno giblje le po en trop volkov. To je ena izmed pomembnih značilnosti populacije volka, ki na tak način preprečuje, da bi število volkov preseгло naravno zmogljivost okolja.

Spremljanje volkov z izzivanjem oglašanja

S pomočjo izzivanja oglašanja volkov (t. i. »howling popisi«) in beleženjem njihovega odziva (fotografija 4) lahko pridobimo dodatne podatke o prisotnosti teritorialnih volkov. Na podlagi razlik v načinu oglašanja mladičev in odraslih volkov lahko za vsak trop potrdimo tudi prisotnost legla v tistem letu. Metodo uporabljajo v mnogih državah v Evropi in Severni Ameriki, v okviru projekta SloWolf pa smo takšen popis doslej opravili dvakrat: poleti 2010 in poleti 2011.

Območje stalne prisotnosti volkov v Sloveniji, glede na trenutno dostopne podatke, smo s kvadratno mrežo razdelili v 400 celic velikosti 3 x 3 km (9 km²). Popis smo vedno opravljali le z gozdnih cest, saj smo se tako najhitreje premikali od točke do točke in v posamezni noči pokrili čim večje območje, hkrati pa smo na tak način zmanjšali motnje v gozdu zaradi naše prisotnosti. Območja znotraj LPN-jev so popisovali poklicni lovski čuvaji, preostala lovišča pa zainteresirani člani lovskih druženj in drugi, za namene popisa usposobljeni prostovoljci ter zaposleni pri projektu SloWolf.

V letu 2010 smo prisotnost mladičev zaznali pri šestih tropih (Slavnik, Vremščica, Javorniki, Menišija, Gotenica in Poljanska gora), poleg tega pa smo zabeležili še šest odzivov samo odraslih volkov, od tega enega s hrvaške strani.

Fotografija 3: Telemetrija omogoča, da najdemo volčje brloge in spremljamo razmnoževanje. Na fotografiji vhod v brlog vremškega tropa.

Nekateri od odzivov so verjetno prišli od članov istega tropa. Zaradi slabega vremena nam v letu 2010 ni uspelo popisati območja zahodno od avtoceste Ljubljana–Koper, smo pa to storili v letu 2011. Lani (2011) smo zabeležili prisotnost mladičev pri petih tropih v Sloveniji (Slavnik, Vremščica, Javorniki, Gomanca in Poljanska gora) in dvakrat prek Kolpe na hrvaško stran. Poleg tega smo zabeležili še sedem odzivov samo odraslih volkov, vendar smo glede na bližino nekaterih odzivov očitno ponovno zabeležili odziv članov istih tropov.

Letos, po končani tretji sezoni, bomo kritično pregledali vse zbrane rezultate in se nato odločili, ali bi bil takšen način spremljanja stanja primeren za spremljanje populacije volka na Slovenskem tudi v prihodnje.

Spremljanje populacije volka s pomočjo sledenja v snegu

S sezonskimi sledenji v snegu, ki hkrati potekajo po večjem delu pojavljanja volka v Sloveniji, želimo pridobiti pomembne podatke o razporejenosti, velikosti in številu tropov, obenem pa pridobiti tudi več vzorcev iztrebkov in urina za genetske analize. Podobno kot pri popisih z izzivanjem tuljenja tudi pri teh popisih poleg članov ekipe SloWolf sodelujejo še poklicni lovski čuvaji v LPN-jih, zainteresirani člani lovskih druženj in drugi, za zimska sledenja usposobljeni prostovoljci.

V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo v zimi 2010/2011 malo snežnih padavin, hkrati pa so bila zasnežena le manjša območja Slovenije. Zato nam ni uspelo opraviti večjega sočasnega popisa na celotnem območju razširjenosti volkov, ampak smo opravili le več lokalnih zimskih sledenj na območju Kočevske, Notranjske in Gorenjske ter zbrali podatke o opaženih sledovih po nekaterih loviščih. Zbrani podatki kažejo, da so se največje zabeležene velikosti tropov za to zimo gibale večinoma med 2 do 4 volkovi/trop. V času sledenj smo zbrali tudi več genetskih vzorcev, kar bo nadalje pripomoglo k zanesljivejšemu ugotavljanju velikosti tropov. Za to zimo nameravamo povečati obseg zimskih sledenj volkov, če nam bodo le naklonjene vremenske razmere.

Fotografija 4: Snemanje tuljenja volkov

Genetsko spremljanje populacije volka

Genetika je zelo pomemben del spremljanja populacije volkov v okviru projekta in je nekakšno »lepilo«, ki se metodološko in po pričakovanih rezultatih prepleta z drugimi uporabljenimi metodami. Že pri raziskavah rjavega medveda smo ta »orodja« pripeljali iz bazične znanosti v praktično uporabo za neposredno spremljanje populacij prostoživečih živali na znatno višjo raven, kot je bilo to mogoče v preteklosti.

Podobno kot pri raziskavah medveda tudi pri volku kot vir genetskega materiala uporabljamo iztrebke, najdene v naravi. Vzorčenje smo razširili še z zbiranjem urina v snegu in slinje okrog ugriznih ran na živalih, ki jih je pokončal volk – bodisi na naravnem plenu ali na domačih živalih. Prav tako analiziramo vzorce vseh volkov, ki so odvzeti iz narave, in od volkov, ki jih ujamemo za namene telemetrijskega spremljanja. Iz vsakega vzorca poskusimo dobiti genotip, ki omogoča individualno prepoznavo osebkov, pa tudi določanje sorodstvenih odnosov med različnimi tropi in znotraj njih, razlikovanje volka od drugih predstavnikov družine psov (domačega psa, šakala in lisice) in zaznavanje potencialnih križancev.

Vzorke zbiramo vzporedno v vseh terenskih aktivnostih, ki se dogajajo v okviru projekta. Ob tem načrtno organiziramo tudi zbiranje vzorcev v času zimskih sledenj, zbiranje vzorcev v sodelovanju z lovskimi družinami in lovišči s posebnim namenom ter sistematično vzorčenje vse škode, za katere domnevamo, da jo je povzročil volk. Vzorčenje v okvi-

ru projekta smo razdelili v tri enoletna obdobja, od prvega julija do 30. junija naslednjega leta. Na tak način se poskušamo v čim večji meri izogniti vključevanju več generacij mladičev v posamezno vzorčno obdobje.

V začetku smo imeli kar nekaj težav z laboratorijskimi analizami, saj se je pri volku analiza zbranega materiala pokazala kot precej zahtevnejša, kot smo pričakovali glede na izkušnje z rjavim medvedom. Te »otroške bolezni« smo uspešno prebrodili, tako da zdaj analize potekajo hitro in učinkovito, temu primerno pa prihajajo tudi rezultati.

Pravkar analiziramo podatke prve sezone vzorčenja, za obdobje 2010–2011. V tem obdobju nam je uspelo zbrati 604 vzorce, od katerih smo jih analizirali 468. Iz 185 vzorcev smo uspeli dobiti uporaben genotip volka. V precej vzorcih je bil dedni material že preveč razgrajen za uspešno analizo, za kar nekaj nabranih vzorcev pa se je izkazalo, da so bili od psov ali lisic. Pri vzorčenju smo imeli dodatno srečo, ker smo v sodelovanju s kolegi z Veterinarske fakultete Univerze v Zagrebu in ob financiranju hrvaškega Državnog zavoda za zaščito narave v vzorčenje lahko vključili še 53 vzorcev dveh čezmejnih tropov iz Gorskega Kotarja, od katerih jih je bilo 19 uporabnih. Ker volkovom človeške meje ne pomenijo prav veliko, iz telemetrije pa poznamo kar nekaj čezmejnih tropov, nam je to omogočilo vzorčenje biološko bolj smiselnega območja, kot če bi se omejili z državno mejo.

V vzorčenju smo prepoznali 45 različnih osebkov (od tega v Sloveniji 42), 25 samcev in 20 samic, kar je tudi spodnja meja števila volkov, ki so vsaj del

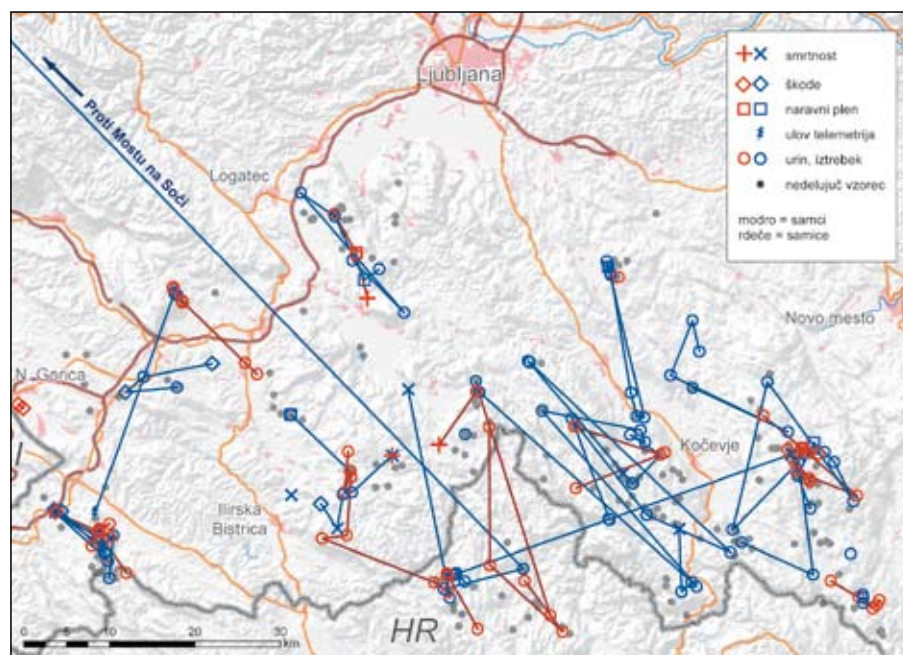
časa živeli v Sloveniji pred odstrelom. V samem vzorčenju na Hrvaškem smo »ulovili« devet volkov, od katerih smo vse, razen treh, prepoznali tudi v vzorcih iz Slovenije. Trije med njimi so v Sloveniji tudi končali svoje življenje, bodisi zaradi odstrela ali prometa. Zlasti zanimiv je volk, ki je šel iz Hrvaške vse do Mosta na Soči, kjer ga je povozil vlak. Dokončno oceno številčnosti volkov bomo ugotovili v naslednjih tednih, ko bomo opravili analizo ulova-povonnega ulova in tako ocenili, koliko je bilo tistih volkov, ki jih z vzorčenjem nismo zaznali. Glede na to, da smo v povprečju vsakega volka ujeli 3- do 4-krat, lahko sklepamo, da smo v vzorčenju zajeli veliko večino volkov, ki so v času vzorčenja vsaj del časa živeli na območju Slovenije. Tudi izmed dvanajstih volkov, ki so bili v Sloveniji v tem času izločeni iz populacije, smo jih pred

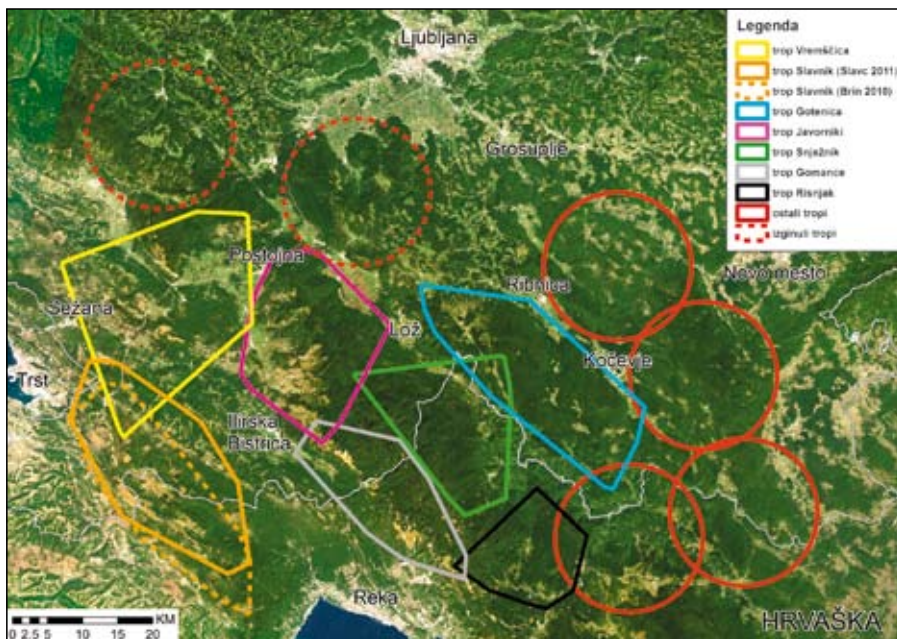
Fotografija 6: Iztrebek volka lahko veliko pove ob pomoči genetskih analiz.

tem devet poznali iz vzorcev iz narave. Vsi trije neznanj so padli že v prvi polovici vzorčenja, tako da je bila verjetnost, da bi dobili njihov vzorec, manjša kot za druge volkove. Zato pričakujemo, da končna ocena številčnosti ne bo znatno višja od števila različnih volkov, ki smo jih že zdaj zaznali v vzorčenju in za katere poznamo dejanski genotip.

Naše delo za to sezono še ni končano – najzanimivejši del, analiza zbranih podatkov, se šele dobro začne. Tako bomo pregledali razmerje volkov in drugih vrst (psov, lisic, šakalov) med povzročitelji škode, ki jo pripisujejo volkovom, preverili bomo, ali imamo v populaciji križance (volk-pes) in sestavili rodovnike posameznih osebkov ter tako raziskali socialno in prostorsko sestavo tropov volkov pri nas. Tako se nam iz vseh delcev sestavlja izjemno zanimiva slika o naših volkovi, poznavanje populacije pa prihaja na znatno višjo raven kot doslej. Vsega tega ne bi mogli narediti brez vseh, ki nam pomagata zbirati vzorce, za kar se vam iskreno zahvaljujemo. Ker pa je celoten genetski del preobsežen, da bi ga v ta članek lahko vključili v meri, ki si jo zasluži, obljubljam, da bomo za eno od naslednjih šte-

Slika 5: Prostorska razporeditev uspešno genotipiziranih vzorcev volkov. Črte povezujejo vzorce istega osebkov.

Slika 7: Razporeditev tropov volkov v Sloveniji in obmejnem območju. Z različnimi barvami so označene meje teritorijev tropov, ki jih s pomočjo telemetrije spremljamo v okviru projekta SloWolf in v času prejšnjih projektov (podatke za trope Gomance, Snježnik in Risnjak, so posredovali sodelavci z Univerze v Zagrebu na Hrvaškem). Z rdečimi krogi so prikazani približni teritoriji štirih volčjih tropov, ki smo jih zabeležili s pomočjo izzivanja s tuljenjem, sledenja v snegu in neposrednih opažanj lovcev (velikost krogov ustreza velikosti povprečne teritorije). Kroga s prekinjenima črtama prikazujeta približna teritorija dveh tropov, ki jih v zadnjem letu nismo več zabeležili. Na karti niso zabeležene lokacije neteritorialnih volkov.

vilka Lovca pripravili obsežnejši članek samo na temo genetskih rezultatov, ki bo med drugim vključeval tudi končno oceno številčnosti volkov v Sloveniji.

Analiza zdravstvenega stanja iz narave odvzetih volkov

V okviru projekta spremljamo tudi zdravstveno stanje volkov v Sloveniji. V naravnem okolju volkovi lahko zbolijo za številnimi boleznimi in so zaradi njihovega načina življenja podvrženi različnim poškodbam. Na Veterinarski fakulteti smo od začetka projekta pregledali sedemnajst trupel volkov, ki so bili odstreljeni ali povoženi, enega volčjega mladiča pa smo našli poginulega v brlogu. Pri vseh truplih smo opravili patoanatomski pregled, parazitološke in virološke preiskave ter po potrebi še mikrobiološke in patohistološke preiskave tkiv in organov. Na splošno pri volkovih ugotavljamo primerno konstitucijo in tudi zelo dobro telesno kondicijo živali. Potrdili smo prisotnost sedmih vrst pljučnih in črevesnih zajedavcev, pri enem volku smo ugotovili vnetje mehurja, vendar splošno stanje živali zato ni bilo bistveno prizadeto. Vzrok smrti poginulega volčjega mladiča je bila prekinitev hrbtenice v vratnem delu zaradi ugriza. Vse živali smo pregledali tudi na prisotnost virusa stekline in parvovirusa. Virus stekline ni bil ugotovljen

pri nobeni živali, medtem ko smo prisotnost protiteles proti parvovirusu potrdili pri enem volku.

Zaključek - trenutno stanje populacije volka v Sloveniji

Če združimo vse doslej zbrane podatke spremljanja volkov, si lahko ustva-

rimo že dokaj dobro predstaviti o številu in razporejenosti tropov volkov v Sloveniji (slika 7). Lahko sklepamo, da se v Sloveniji trenutno pojavlja okrog deset tropov teritorialnih volkov, med katerimi si jih kar šest delimo s Hrvaško in Italijo. Lahko torej računamo, da v Sloveniji v povprečju živi ekvivalent okrog sedmih celih tropov.

O samem številu volkov, ki živijo v tropih, in o številu neteritorialnih osebkov zaenkrat še ne moremo podati natančne ocene, že število različnih osebkov, prepoznanih v genetskem vzorčenju, pa daje dober prvi občutek o dejanski številčnosti te vrste v Sloveniji. Natančna ocena bo na voljo v naslednjih tednih, ko bomo končali analize in jo boste skupaj s celotnim poročilom monitoringa lahko našli na naši spletni strani www.volkovi.si. V vsakem primeru pa je treba pri volkovih upoštevati, da v posameznem letu njihova številčnost zelo niha. Aprila vsako leto se bo namreč število volkov precej povečalo zaradi rojstva mladičev, zaradi česar so lahko tropi v poletno-jesenskem času dokaj veliki. Ker je v prvem letu velika naravna smrtnost, velik del mladičev nato pogine, tako da se pozimi in spomladi velikost tropov spet zmanjša. Vsako leto pogine tudi delež odraslih volkov zaradi prometa, odstrela in naravnih dejavnikov.

Ker intenzivno spremljanje stanja poteka šele slabi dve leti, je o trendih v populaciji na podlagi teh rezultatov še prezgodaj govoriti. Če pa poleg tega upoštevamo še podatke iz monitoringa volka in njegove razširjenosti v prejšnjih letih, lahko ugotovimo, da se je nekje od sredine 80. let število volkov povečevalo, v zadnjih letih pa je verjetno postalo bolj ali manj stabilno. V zadnjem času smo sicer izgubili dva teritorialna tropa volkov (po povožu dominantne volkulje iz tropa Menišija in glede na rezultate tuljenj in opažanj na terenu verjetno tudi trop Trnovski gozd), so se pa zato vsaj začasno povečali tropi v Suhi krajini in na Primorskem. Do konca trajanja projekta bomo dobili še precej natančnejši vpogled v stanje populacije volka v naših gozdovih in njeno dinamiko. Menimo, da bodo rezultati znatno olajšali ustrezno in strokovno utemeljeno upravljanje s to vrsto in da nam bodo služili kot pomemben prispevek k trajnemu varstvu volka pri nas in njegovega sobivanja s človekom.

Miha Krofel,
Tomaž Skrbinšek,
Rok Černe, Maja Jelenič,
Ivan Kos, Hubert Potočnik,
Nina Ražen,
Gorazd Vengušt,
Diana Žele

Zahvala

Sodelavci projekta SloWolf se iskreno zahvaljujemo vsem poklicnim lovskim čuvajem, cenilcem škode iz Zavoda za gozdove Slovenije, članom lovskih družin in drugim prostovoljcem, ki ste z velikim zanimanjem in nesebičnim delom sodelovali pri zbiranju podatkov v okviru spremljanja stanja volkov. Za dobro sodelovanje in podporo se zahvaljujemo tudi dr. **Josipu Kusaku** in preostalim kolegom z Univerze v Zagrebu. Vse, ki ste sodelovali v projektu, prosimo, da tudi v naslednjih letih trajanja projekta skupaj z nami še naprej raziskujete naše volkove. Vse, ki vas ta tema zanima, pa vabimo, da se nam še pridružite. Lahko se vključite prek vaše lovske družine, lahko pa se z nami povežete neposredno prek naše spletne strani, www.volkovi.si.

Projekt SloWolf (LIFE08 NAT/SLO/000244) sofinancirajo Evropska komisija, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Foto: J. Pop

Zaključki in sklepi 3. slovenskega posveta z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: JELENJAD

Upošteva je značilnosti obstoječega upravljanja z jelenjadjo v Sloveniji, primerjavo s stanjem v Evropi, najnovejša znanstvena dognanja slovenskih in uveljavljenih tujih raziskovalcev, praktična/empirična spoznanja slovenskih upravljalcev z jelenjadjo ter sklepno razpravo so člani programskega oz. organizacijskega odbora oblikovali naslednje zaključke posveta:

1. Navadni jelen/jelenjad (*Cervus elaphus* L.) je pri nas domorodna vrsta, ki se je v evolucijskem procesu razvijala in s svojo aktivnostjo opravljala številne pomemb-

ne ekosistemske vloge ter ima tudi dandanes številne pozitivne vplive. Vendar se celovita ekosistemska vloga in številne ekološke, socialne ter ekonomske koristi je-

lenjadi in njene prisotnosti v ekosistemih pri obravnavi vrste v strokovni pa tudi v laični javnosti pogosto pozabljajo. Za ovrednotenje dejanskega pomena jelenjadi za

širšo družbo bi bilo treba ovrednotiti celovite učinke njene prisotnosti v ekosistemih Slovenije, in sicer po preverljivih ter strokovno priznanih metodah. Pri tem bi bilo treba upoštevati tudi vse neposredne in posredne učinke lova (npr. divjačina kot zdrava hrana; delovna mesta in prihodki skozi celotno mesnopredelovalno verigo; celovit turistični potencial, ki poleg lovnega turizma vključuje tudi vse druge prihodke zaradi prisotnosti lovskih gostov; realna vrednost trofeje; motivacijska vrednost, t. j. nadomestilo za prostovoljno in brezplačno delovanje lovcev in uresničevanje nalog, ki so v javnem interesu celotne družbe).

2. Kljub pomembni ekosistemski vlogi in koristim ima jelenjad v določenih razme-

Kot je bilo napovedano že v lanski septembrski in novembrski številki, je bil 12. novembra v velenjskem hotelu Paka organiziran **3. slovenski posvet z mednarodno udeležbo** na temo **JELENJAD**, ki se ga je udeležilo okrog 120 udeležencev zainteresirane strokovne javnosti. Za res dobro organizacijo in izvedbo programa so tudi tokrat poskrbeli strokovnjaki - raziskovalci Inštituta za ekološke raziskave Erico Velenje, za kar jim je treba izreči javno pohvalo.

Po dopoldanskih uvodnih prispevkih domačih in tujih strokovnjakov so udeleženci v popoldanskih urah sodelovali še na skupni okrogli mizi, kjer so o vsem, kar so slišali in videli, posredovali svoje pripombe in predloge za premišljene skupne sklepne misli oziroma zaključke, ki naj bi v prihodnje koristili naprednejšemu in še pravilnejšemu upravljanju z jelenjadjo za prenos h končnim uporabnikom (lovcem, upravljalcem lovišč in divjadi, načrtovalcem upravljanja s populacijami prostoživečih živali, lovski inšpekciji, gozdarjem, kmetovalcem in preostali javnosti, ki so kakor koli povezani z upravljanjem z divjadjo). Po uskladitvi besedila so se izoblikovali zaključki, ki jih objavljamo.

Uredništvo

rah (po navadi ob lokalno in ponekod tudi območno velikih populacijskih gostotah ali ob koncentriranju v zimovališčih, zlasti v okolici večjih krmišč) lahko tudi pomembne negativne vplive na gozdne združbe (oteženo pomlajevanje, vpliv na drevesno sestavo in kakovost drevja, ekonomska škoda zaradi lupljenja in obgrizovanja skorje) ter na kmetijske površine (ekonomska škoda). Tovrstne vplive jelenjadi, vključno z vsemi najpomembnejšimi vplivnimi dejavniki, je treba ustrezno prepoznati, pri čemer je treba nujno razlikovati med "poškodbami" in "škodo". Razviti, preizkusiti in v praksi vpeljati je treba korektne in znanstveno podprte metodologije za oceno škode na gozdnih in negozdnih površinah ter različne omilitvene ukrepe za preprečevanje in zmanjšanje škode, ki jo (lahko) povzroča jelenjad.

3. Krmljenje jelenjadi ima na populacijo in njeno življenjsko okolje določene pozitivne, a tudi številne negativne vplive, zato ga je vedno treba izvajati premišljeno in pri tem upoštevati tudi vse potencialne negativne vplive. Dejanskemu pomenu/vplivu krmljenja (t. j. ugotovitvi dejanskih koristi in negativnih posledic) je treba v prihodnje nameniti veliko pozornost, najnovejša znanstvena spoznanja pa sproti vnašati v prakso upravljanja s populacijami.

4. Za iskanje večjega kompromisa med željami lovcev in potrebami plenilcev jelenjadi (predvsem volkov) bi bilo v območju stalne prisotnosti volka smiselno razmisliti o po višini in strukturi prilagojenem poseganju v populacije jelenjadi (t. i. prilagojeni ali adaptirani model). Zdaj že obstajajo razmišljajna in modelni izračuni, kakšna bi lahko bila prilagojena struktura poseganja v populacije, ki bi zmanjševala tekmovalnost (kompeticijo) med volkom in lovci, izboljšala prehranske razmere za volka ter povečala ulovljivost plena (npr. tistih kategorij, ki so glavni plen volkov, t. j. košut in mladih živali). Vendar pa

adaptiran model pred vpljavo v prakso potrebuje še temeljito preverbo, kritično ovrednotenje, postopno uvajanje in sproti kontrolno učinkov.

5. S selektivnim lovom (izbor rogovja (trofeje), npr. intenziven odstrel bodisi nekronskih jelenov bodisi jelenov z nadpovprečno razvitim rogovjem) lahko pomembno vplivamo tudi na selekcijo številnih drugih znakov/lastnosti živali, s čimer v populacijah lahko povzročamo tudi številne negativne učinke (vpliv na razmnoževalni potencial, smrtnost itn.). Vendar so v Sloveniji dojemanje lova in način njegovega izvajanja, posledično pa tudi struktura odstrela jelenjadi praviloma takšni, da ne favorizirajo izrazitega selektivnega lova, katerega posledica bi bili negativni učinki na populacijo te vrste. Vseeno pa poudarjamo, da je tako z vidika biologije jelenjadi kot tudi pospeševanja njene lovskoupravljavske vrednosti nesmiselno vrednotiti jelene glede na posamezne fenotipske znake rogovja, kot

je npr. prisotnost ali odsotnost krone, ki v ničemer ne odražajo biološke kakovosti (npr. razmnoževalnega potenciala ali vitalnosti) osebkov.

6. Določanje starosti parkljarjev na podlagi makroskopskega pregleda obrabljenosti zobovja, ki je trenutno v rabi v praksi, ni docela natančno, na kar kažejo odstopanja med okularno ocenjenimi starostmi košut in jelenov (na podlagi obrabljenosti zob) ter starostmi istih živali, ugotovljenih z metodo brušenja zob in štetjem letnih prirastnih plasti zobnega cementa. Metoda makroskopskega pregleda obrabljenosti zobovja je sicer cenovno ugodna in daje takojšnje rezultate, a temelji na predpostavkah o dovolj veliki ločljivosti/natančnosti ter dobrem znanju in izkušnjah članov t. i. »kategorizacijskih komisij«. Kategoriziranje osebkov v različne starostne kategorije na podlagi makroskopskega pregleda zob je zato dovolj dobro, smiselno in potrebno zlasti z vidika vpogleda v demografsko sestavo populacij; bistveno manj

primerno pa je za sankcioniranje upravljavcev lovišč in upleniteljev, saj lahko povzroči tudi nenamerne krivice z neljubimi posledicami. Pri tem poudarjamo, da je ustrezna demografska struktura jelenjadi (vključno z zadostnim deležem srednje starih in starih jelenov!) zelo pomembna z vidika zagotavljanja ustreznih socialnih odnosov v populaciji, z lovskega vidika pa tudi za zagotavljanje dovolj velike trofejne vrednosti jelenov. Ugotovitev o premajhni zanesljivosti ocenjenih starosti jelenov in apel za upoštevanje tega dejstva za administrativne in kontrolne namene zato nikakor ne pomeni poziva k popolnoma sproščnemu poseganju z odstrelom med jelene niti k takojšnjemu spreminjanju trenutno veljavne kategorizacije. Vendar pa moramo vsi zainteresirani v prihodnje storiti vse, da bomo: (i) sistem kategorizacije še bolj osmislili, in sicer z namenom omogočanja kakovostnega lova ob hkratnem ohranjanju želenih starostnih struktur populacij jelenjadi (npr. premislek o možnosti uporabe takšnih oz. toliko kategorij, kot jih je mogoče dovolj zanesljivo prepoznati tudi v lovišču pred samim odstrelom; izrekanje sankcij le v primeru očitnih odstopanj starosti uplenjene živali od načrtovanega starostnega razreda); (ii) poiskali morebitne bolj odločilne metode za določanje starosti oziroma lažje merljiva določila za smiselno *premortem* in *postmortem* kategorizacijo jelenov; zlasti pa (iii) dodatno ozavestili vse upravljavce lovišč, da je skrb za ustrezno demografsko sestavo populacij primarna v interesu jelenjadi, a tudi njih kot usmerjalcev razvoja vrste.

7. Starostna (in spolna) struktura jelenjadi se med lovskoupravljavskimi območji (lahko) razlikuje, različno izhodiščno stanje pri zasledovanju istih (podobnih) upravljavskih ciljev pa lahko bistveno vpliva na rezultat upravljanja. Zato je treba za optimalno upravljanje populacij v različnih območjih

Foto: M. Artnak - Grča

uporabljati prilagojene (različne) izhodiščne strukture načrtovanega odvzema/odstrela, pri čemer se kaže potreba po modeliranju dinamike populacij.

8. Vzgoja jelenjadi v oborah z namenom poznejšega izpusta v naravo je ponekod (v nekaterih državah) dragocen ukrep, ki lahko pomembno prispeva k ohranitvi jelenjadi in ekosistemov (npr. v primerih velike fragmentacije prostora in posledične izgube genetske pestrosti ali ob izjemnem zmanjšanju številčnosti vrste), hkrati pa ima lahko tudi dodaten ekonomski donos (kontrolirana selekcija z namenom dviga kakovosti trofejnih vrednosti, prodaja živali in mesa). Vendar sta v Sloveniji ohranjenost ekosistemov in dolgoživost (*viabilnost*) populacij jelenjadi takšni, da je kakršno koli naseljevanje in/ali doseljevanje jelenjadi v prosto naravo nepotrebno in nedopustno; le tako bo upravljanje z jelenjadjo pri nas tudi v prihodnosti temeljilo na ustreznih naravovarstvenih (sonaravnih) izhodiščih.

9. Jelenjad je vrsta, dovzetna za različne bolezni. Bolezenski znaki se najpogosteje kažejo s slabšo kondicijo in/ali slabšo sposobnostjo razmnoževanja živali ter slabo razvitimi trofejnimi deli, redkeje pa s poginom. V Sloveniji so najpogostejše zajedavske bolezni, pljučnice, mehanske poškodbe, tumorji

in bakterijska obolenja. Ker jelenjad lahko prenaša tudi zoonoze (npr. tuberkulozo), je treba biti še posebno previden, ko lovec naleti na poginulo žival ali odstrelji kondicijsko oslABLJENO. Žival, pri kateri opazimo bolezenske spremembe, je treba poslati v pregled na pristojno institucijo, kjer bodo s primernimi metodami ugotovili vzrok za spremembe in izključili/potrdili možnost prenosa bolezni na človeka ali drugo žival. Samo z rednim spremljanjem takih primerov bomo ob morebitnem izbruhu bolezni pravilno in pravočasno ukrepali za zaščito ljudi in drugih živali.

10. V Sloveniji v prosti naravi trenutno ne živi veliki ameriški metljaj (*Fascioloides magna*), ki je velik problem pri upravljanju z jelenjadjo v mokrotnih ekosistemih Hrvaške in v nekaterih drugih sosednjih državah. Vendar je glede na širjenje tujerodne vrste sesača v Evropi realna nevarnost, da bo zašel tudi v Slovenijo, še zlasti v populacije jelenjadi ob porečjih Mure in Drave. Zato je treba narediti vse za preprečitev vnosa te vrste metljaja v Slovenijo. Glede na to, da naseljevanje/doseljevanje jelenjadi v prosto naravo pri nas ni dovoljeno, je za vnos velikega ameriškega metljaja najbolj problematična reja jelenjadi v oborah. Zanj bi bilo treba opraviti potrebne presoje tveganja (še

zlasti v mokrotnih in poplavnih območjih), predpisati ukrepe za preprečitev vnosa metljaja v naravo in po potrebi določiti tudi ustrezno karanteno.

11. Negativen vpliv (strošek) jelenjadi kot rezervoarja s klopi povezanih bolezni (borelioza, klopi meningoencefalitis) se v svetu precejnjuje, saj jelenjad ni pomemben vektor niti ni pomemben rezervoar bolezni, ki jih prenašajo klopi.

12. Kljub permanentnim izboljšavam v procesu načrtovanja in upravljanja s populacijami divjadi (jelenjadi) so v Sloveniji še vedno nekatere pomembne vsebinske dileme, ki bi jih bilo v prihodnosti smiselno podrobno osvetliti in najti ustrezen odgovor nanje. Te dileme so zlasti: Ali načrtovati odstrel ali odvzem? Ali so lovne dobe optimalno določene in ali naj bodo v vseh LUO po Sloveniji enake? Kako načrtovane ukrepe (odstrel/odvzem, krmljenje itn.) optimalno vključiti v vsakdanjo prakso upravljanja s populacijami (na nivoju vsakega posameznega lovišča)? Kako uskladiti razvoj populacij različnih vrst divjadi oz. kako določiti potencialno prednostne vrste v različnih območjih?

13. Za doseganje čim boljšega upravljanja z jelenjadjo je potrebno še boljše sodelovanje med načrtovalci in upravljavci s populacijami (lovci) ter raziskovalci. Zgolj

s tesnim sodelovanjem vseh udeležencev v procesu upravljanja bo omogočeno pridobivanje ciljnih usmerjenih (t. j. uporabnih oz. »koristnih«) znanj in njihov takojšen prenos k ciljnim uporabnikom (načrtovalcem in lovcem). Stalen prenos najnovejših znanstvenih spoznanj v vsakdanjo prakso upravljanja z jelenjadjo je izjemnega pomena za ustvarjanje nujno potrebnega zaupanja na relaciji raziskovalci-načrtovalci-upravljavci-lovci. Tudi zato naj bodo ugotovitve in zaključki na posvetovanju predstavljenih predavanj v čim večji mogoči meri preneseni v nove lovskoupravljavske načrte oziroma naj bodo tudi pozneje smiselno vključeni vanje.

14. Stalen in neposreden prenos novih znanstvenih spoznanj k načrtovalcem in še zlasti k lovcem je pomemben z vidika njihovega izobraževanja in ozaveščanja, posledica česar bo večja izvedljivost načrtovanih ukrepov pa tudi večja natančnost in zanesljivost podatkov/informacij, ki so nujno potrebni za adaptivno načrtovanje nadaljnjih ukrepov v populacijah divjadi in življenjskem okolju. Organizacija in izvedba strokovnih posvetov o divjadi, ki so v neposrednem interesu *Lovske zveze Slovenije* in *Zavoda za gozdove Slovenije*, je ena najboljših možnosti neposrednega prenosa znanja in izobraževanja zainteresirane ciljne javnosti. Zato je z njimi smiselno nadaljevati na vsakoletnem nivoju in jim zagotoviti značaj tradicionalnosti. Tako bo »4. slovenski posvet z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo« namenjen GAMSU, organiziran pa bo predvidoma novembra 2012.

Velenje in Ljubljana, 5. 1. 2012

doc. dr. Boštjan Pokorny
doc. dr. Gorazd Vengušt
dr. Helena Poličnik
dr. Hubert Potočnik
dr. Ida Jelenko
prof. dr. Ivan Kos
doc. dr. Klemen Jerina
Marko Jonozovič
Srečko Žerjav

Foto: J. Popež

Legende o divjem prašiču

Veliko resnice je v nasvetu, ki ga lahko vernemu, po gozdu krožečemu človeku dajo njegovi bolj izkušeni prijatelji, naj se varuje divjih svinj, ki se bojijo za svoje mladiče, prav tako ranjenih samotarskih merjascev. Oba sta »krvoločno« oborožena s smrtonosnim »orožjem« – parklji in čekani –, s katerim zlahka vzameta življenje komur koli. Opominjanje podpirajo številne razprave, legende. Nevarnost torej ni nastala na novo, vendar je bilo opominjanje učinkovito vse do danes. Tokrat pokušamo predstaviti zgodbe, ki so postavljene na takšne strašljive primere ...

Že stari Grki so dobro vedeli, kako smrten sovražnik je lahko divji prašič. Prav on je postavil piko na konec ene izmed različic zgodbe o nesrečni ljubezni božanstev Atisa¹ in Kibelet.² Atisa so upodabljali kot lepega pastirja, v katerega se je zaljubila boginja Kibele, toda njuno ljubezen je zastripil Atisov skok čez plot. Znani so številni načini, na katere se konča mit – a vsem

je skupna Atisova poguba. Za nas je zanimiva različica, po kateri je vrhovni bog Zevs iz maščevanja poslal nad Atisa divjega prašiča. Merjasec je s čekanom smrtno ranil pastirja, ki je podlegel poškodbi.

Tudi zgodba Adonisa, ki pooseblja moško lepoto, se konča krvavo. Pripovedka se začne z ljubosumnostjo Afroditine, boginje lepote, ki je zavidala lepoto Adonisovi materi in jo ukanila, da je zanosila z lastnim očetom. Tako je bil zaplojen Adonis. Ko je zavedeni oče spoznal zablodo, je v jezi hotel ubiti svojo nosečo hčer, a je boginja bežečo mater spremenila v drevesce mirte. Besni oče je z mečem presekal drevo, iz katerega je stopil prelepi Adonis. Boginja je fanta skrila pri Perzefoni,³ ki je živela v podzemlju. A ko ga je Afroditina zahtevala nazaj, ji ga Perzefona ni hotela vrniti. Končno je Zevs sklenil, da mora Adonis pol leta prebiti pri Perzefoni, pol leta na strani boginje Afroditine. V času, ko je gostoval pri Perzefoni,

Vse foto: Vodaszlop, 11/2011

Kaledonski lov na merjasca, kot ga je narisal Giulio Romano.

je bila zima. Zatem se je znašel pri Afroditi in svet sta pozdravila pomlad in poletje. Na koncu je fanta usmrtil bog vojne, Ares, ki je bil Afroditin ljubimec in je bil ljubosumen nanj. Napadel ga je v podobi divjega prašiča in ga pogubil. Po drugi različici je boginja lova Artemida poslala merjasca, naj pokonča Adonisa, ker je bila ljubosumna na njegovo lovsko znanje.

Z boginjo Artemido je mogoče povezati tudi zgodbo Kaledonskega merjasca, ene

Kip Herakleja in merjasca v stvaritvi Rudolfa Tegnerja

Johannes Gehrts: Skandinavski bog Frey in Gullinbursti⁶

najstih nalogah je bila ena izmed njih, naj ujame merjasca z gorovja Erymanthius. Merjasec je s svojimi ogromnimi čekani držal okolico v

Linorez: o Zrinjevi smrti, nastal v Augsburgu leta 1664.

izmed pošasti grške mitologije. Boginja je v jezi poslala nad Kaledonijo divjega prašiča, ker je tamkajšnji kralj pozabil žrtvovati v njeno čast. Na koncu je mit postal znamenit pod naslovom *Kaledonski lov na merjasca*. Uspešnega lova, v katerem je merjasec padel, so se udeležili številni znani grški junaki, med njimi Atalanta,⁴ ki slovi kot veščakinja lova.

V mitu o Heraklejevih⁵ dva-

stalnem strahu. Človek in žival sta padala kot žrtev čekanov, ki so prinašali smrt. Končno je Heraklej zvalil merjasca iz gozda na goro in ga tam sunil v jarek, poln snega. Ko je merjasca zapustila vsa njegova moč, je Heraklej strašljivo zver z lahko obvladal.

Podobna, strah zbujujoča predstava o divjih prašičih se je izoblikovala tudi na območju severno od He-

Giuseppe Mazzuoli: Adonisova smrt

lenov. Čeprav je na britanskih otokih divji prašič danes praktično izumrl, so se nekdanji Kelti zelo bali te živali. Menili so, da je merjasec eden najbolj neusmiljenih živali sveta. Jed iz mesa divjega prašiča je veljala za sveto, stregli so jo predvsem na slovesnostih bogov z onega sveta. Dvoje božanstev je bilo povezanih z divjim prašičem: za severnjake je bil sveta žival boginje ardenskih gozdov, Ardene, medtem ko so Mocusa, galskega boga lova in rodovin,

častili kot zavetnika lovcev na divje prašiče.

Keltsko pojmovanje o divjih prašičih dobro ponazori zgodba Kelta Diarmaita. Ko je bil Diarmait otrok, je njegova mati prinesla na svet še enega dečka, ki pa je bil spočet zunaj zakona. Diarmaitov oče je zvedel za nezvestobo in je v jezi ubil novorojenca, toda otrokov pravi oče je fanta oživil v podobi merjasca in ga iz maščevanja nahujskal zoper Diarmaita. Merjasec je dolga leta zasledoval svojega brata, vendar ga ni izsledil. Čez leta, ko se je Diarmait udeležil nekega skrivnostnega lova na merjasce, sta nalezela drug na drugega. Mlajši brat, merjasec, je prepoznal polbrata, ga napadel in s strupenimi čekani smrtno ranil.

Mit ne postavi vseh divjih prašičev v vlogo strašljivih, zlobnih nasprotnikov. V skandinavskih zgodbah se, na primer, divji prašič pojavi tudi kot globoko spoštovana sveta žival, ki prinaša srečo.

A ta različica je že posebna zgodba ...

Po članku **Márton Kokái**, v reviji **Magyar VADÁSZLAP**, november 2011

– prevedla **Judita Trajber**.

^{1,2} Atis, svečenik frigijske boginje Kibebe, velike matere in zavetnice plodnosti. Ker je prelomil obljubo večne čistosti, ga je kaznovala z blaznostjo, v kateri se je sam skopil. Motiv je obdelal rimski pesnik Ovidij v znameniti 63. pesmi svoje zbirke *Carmina*.

³ Perzefona, grška boginja, Zevsova hči, ki jo je bog Pluton odpeljal v svoj podzemni svet, kjer je Perzefona bivala po tretjino leta.

⁴ Atalanta, v grški mitologiji bojevnik, ki jo je oče, ker ni dobil sina, po rojstvu pustil sredi gozda, naj umre. Artemida je novorojenki za hraniteljico poslala medvedko, vzgojila pa jo je skupina lovcev.

⁵ Heraklej, silak v grški mitologiji, kateremu je moč zavidal sorodnik, kralj Evristej. Ker je Heraklej hotel postati kralj, mu je Evristej zadal dvanajst nalog, ena od njih je bila ujetje merjasca.

⁶ Gullinbursti, kar pomeni zlate ščetine, je merjasec v pripovedništvu severnih narodov, ki vleče Freyjevo kočijo.

Novi lovski krogli GECO

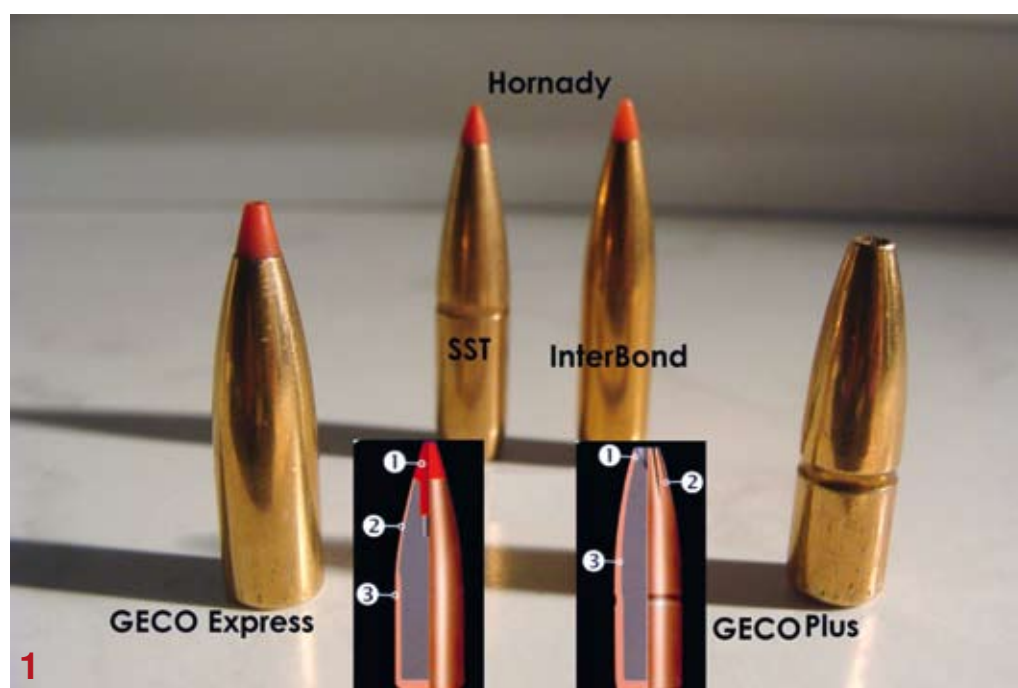
Z obiska v podjetju RUAG Ammotec v Nemčiji (Lovec, 1/2012, str. 8) sem že napisal, da je med mnogimi zanimivimi predstavami mojo pozornost pritegnila tudi predstavitev novih lovskih krogel GECO, ki so jih predstavili skupaj z drugimi znamkami krogel, ki so »doma« v podjetju RUAG Ammotec v mestu Fürth. Ker sta omenjeni novi krogli prava osvežitev programa GECO in dobrodošla novost, sta si prislužili kratek preskus, ki ga predstavljam.

Program krogel GECO je bil na našem trgu najprej predstavljen z naboji za kratkocevno orožje. Kmalu zatem je ponudil tudi lovsko strelivo za puške, pri čemer je bil znan po cenovni ugodnosti in lovski krogli preproste konstrukcije (TM). Strelivo GECO izdelujejo v isti tovarni kot strelivo RWS. Medtem ko strelivo za kratkocevno orožje GECO izdelujejo v za to posebej namenjenih stavbah, pa strelivo za puške izdelujejo na istih napravah in strojih kot strelivo RWS; vsak izdelan naboj ročno pregledajo isti delavci.

V čem je torej razlika, zakaj toliko nižja cena tega streliva, tudi novega, z novima lovskima kroglama? Proizvajalec zniža svoje stroške tako, da izdeluje le najbolj »priljubljene« in pogosto razširjene naboje in ima za vsak tak naboj le nekaj izbranih lovskih krogel. Stroške poveča zapletena proizvodnja z množico procesov, kar je značilnost izdelave nekaterih krogel (npr. TIG, TUG). Lovska krogla predstavlja namreč 40–60 % cene celotnega naboja, drugi večji strošek je za tulec. GECO je uspel poenostaviti proizvodne procese ter zmanjšati stroške predvsem tako, da je ponudil novi lovski krogli, katerih izdelava ni zapletena, a sta prav tako učinkoviti. Pri tem mu je pri krogli *Express* to dobro uspelo, pri krogli *Plus* pa preprosto – odlično!

gamsa, muflona, divjega prašiča. Konica iz plastike se pri uporabi ne poškoduje (kot se, npr., svinčena), omogoča boljše aerodinamičnost izstrelka ter pospeši odpiranje in preoblikovanje (deformacijo) krogel pri zadetku. Plastična konica se ob zadetku v cilj zarine v jedro krogel in pospeši hitro preoblikovanje, s tem pa tudi hiter in velik prenos energije na telo divjadi. Zgornja polovica plaščka

zareze na zgornjem zunanjem delu pospešujejo odpiranje. Svinčeno jedro krogel je povezano oz. združeno s plaščkom. Ta vez je izredno močna, saj s posebnim postopkom najprej zmanjšajo površinsko napetost bakra, v katerega nato prodrejo atomi svinca. Povezava (vez) je praktično neločljiva in omogoča preoblikovanje, ne da bi se krogla drobila. Posledice so: večji premer krogel, večja

Novosti? Opisane rešitve pravzaprav niso nove, saj so v svetovnem merilu že znane in tudi uporabljene. Na **fotografiji 1** sta novi krogli GECO, za primerjavo pa še krogli SST in InterBond, obe iz Hornadya. Nov ni ne plastičen vrh krogel ne t. i. »bonding«, ki pomeni posebno povezavo svinčenega jedra krogel s plaščkom. Bolj preseneča dejstvo, da je proizvajalec uporabil res najboljše rešitve (oz. najbolj priljubljene), kar priča o njegovem trudu ponuditi dober izdelek po ugodni ceni. To pa v teh časih pritegne marsikaterega lovca.

Express je lovski krogla, namenjena za lov na srnjad,

je tanjša, spodaj se odebeli, s čimer krogla nadzira odpiranje. Prednji del se razdobi in zato s svojimi delci reže razpirajočo se začasno strelno votlino. Rezultat so lahko obsežne poškodbe, divjad pa naj bi večinoma padla »v ognju«. Po zgradbi in načinu delovanja (šok) je krogla odlična pri zadetkih manjše divjadi. Zaradi svoje »ekspresnosti« pa ni najbolj idealna, npr., za strele na odraslo jelenjad in težje divje prašiče.

Plus je pravzaprav univerzalna lovski krogla, namenjena za lov telesno manjše in večje velike divjadi. Ima debelejši plašček, ki se proti dnu še odebeli. Votel vrh in

končna teža krogel, zanesljiv izstrel in manj uničenega mesa divjadi. Plus krogla ima na zunanji strani kanal, ki med drugim zaustavlja pretirano širjenje njegovega premera; s tem ostane vrednost prečnega preseka krogel zadostna in zagotavlja zanesljiv izstrel. Namen kanala je tudi dodatna učvrstitev krogel v vratu tulca.

Preizkus je bil sestavljen iz **preskusa natančnosti** na 100 m, pri čemer sta bila uporabljena stabilna strelska mizica in stojalo za puško. Uporabljena je bila izposojena (z njenim lastnikom) lovski puška ČZ, kal. .30-06, opremljena s strelnim daljnogledom 8 x 50, križ 1. Drug

del preskusa je bil preveriti **delovanje krogel**, t. j. preoblikovanje (deformacija) oz. razširjanje (in drobljenje), prodiranje, in preveriti preostanek končne mase. Za testno snov je bil uporabljen navaden, prek noči namočen časopisni papir. Takšen je zelo dober približek gostoti in prožnosti živega mišičnega tkiva. Če dodamo ali uporabimo izključno suh papir, dobimo dober nadomestek za kostno tkivo (kosti), ki je v telesu divjadi največja ovira pri prodiranju krogle. Ob tem bi lahko kaj več napisal glede delovanja različnih lovske krogel ter o pravilnem »domačem« preskušanju le-teh. A naj bo to tema za drugi prispevek.

Rezultati preizkusa

Trije različni strelci in temperatura 3 °C niso ravno pripomogli k idealnim razmeram za tak preskus, kljub temu pa so bili rezultati na tarčah zadovoljivi. V kratkem preskusu smo v serijah s po tremi strelji izstrelili več kot dvajset nabojev obeh različic krogel, pri čemer je bil raztrosni krog v vsakem primeru od 3 do 5 cm (*fotografija 2*). Ne dvomim, da bi se lahko ob boljših preskusnih razmerah in več časa raztrosni krog zmanjšal vsaj še za polovico. A naloga vsakega lovca je, da tudi sam preveri, kako dobro »nosi« različno strelivo v njegovem orožju. Največji prispevek k natančnosti naboja je prav krogla. V preskusni medij, t. j. vrečo s papirjem, smo izstrelili štiri krogel, dve Express, dve Plus. Ena krogla Plus se je izmuznila, preostale tri pa so vse pristale na isti globini, kar priča o kakovosti medija in krogel. Krogel niso imele lahke naloge, saj je bilo v vreči kar nekaj trših katalogov z gladkim papirjem (manjša vpojnost). **Express**: končna masa obeh krogel Express je bila skoraj enaka in je dosegla natanko 50 % osnovne, pri čemer se je premer krogle 7,82 mm (to je pravi premer krogel .30-06 in .308 !) povečal za 1,7 x. Pri eni krogli se je jedro ločilo iz plaščka takoj, ko sem jo pri-

jel, na poti do obeh so bili v papirju opazni delci plaščka. (*fotografija 3*)

Plus: Končna teža krogel je bila odličnih 91 % prvotne, premer krogle pa se je povečal za 2,2 x. (*fotografija 4*) Preskus je pokazal, da je GECO izdelal izvrstno kroglo, ki ji je namenil tudi zunanji kanal in močan plašček za ustavljanje (preveli-

zduženim jedrom večinoma zelo razprejo, večji premer pa zavira prodiranje. V težavnih primerih so take krogel še vedno mnogo boljše kot povsem običajne »konstrukcijsko enostavnejše«, ki se zvijejo v nerazpoznavno kepo kovine, plašček, oddeljen od jedra pa najdemo za kožo, če že pride do tja. Razlike v zgradbi krogel ne boste opazili pri streljih

Ammotec, tako kot sta GECO in RWS. In zakaj sta obe različici krogel v kratkem preskusu prodrli enako daleč, kljub različnosti? Razlog je v končnem premeru in različnem delovanju krogel. Manjši premer krogel Express je (kljub manjši teži) omogočil zadostno prodiranje, krogla pa je oddala največ energije v začetku. Plus svojo moč oddaja bolj nadzorovano in ne tako sunkovito, zato je primernejši za večjo divjad, Express pa bolj za manjšo. Na tak način sem že preizkušal različne lovske krogel, z njimi pa potem tudi lovil različno veliko divjad. Do takih ugotovitev sem prišel na podlagi (kratkega!) preskusa in primerjav. Le lovska praksa in rezultati v lovišču bodo pokazali, ali sem imel prav.

V času priprave tega prispevka so bili naboji s krogla Plus in Express na voljo le v kal. .308 Win, .30-06, .300 Win. Mag. v le devetih evropskih državah. Za letošnjo pomlad pa je GECO napovedal predstavitev celotne ponudbe vseh načrtovanih kalibrov. Predvidena cena za škatlo dvajsetih nabojev novih krogel je 32 € za naboje, kal .308, in 35 € za .30-06. Poleg dveh novih je novost v GECO-vev programu še krogla *SoftPoint*, t. j. klasična krogla z oblim svinčnim vrhom ter polno oplaščena krogla (VM) za vadbo ali lov na plenilce. Skupaj s prejšnjo oplaščeno kroglo s svinčeno konico (TM – Teilmantel) ima GECO kar pet različnih krogel. Posodobil je celotno ponudbo: od kal. .22 l r do šibrenega in kratkocevnege streliva. Namen osvežitve GECO-ve linije proizvodnje nabojev je poseči v tržni prostor, ki ga v srednjem cenovnem razredu obvladujejo drugi proizvajalci. Z novima različicama krogel in novo informativno embalažo je tej seriji streliva uspelo poseči med najboljše. Dokler bo GECO obema krogla (ob)držal tudi privlačno (beri sprejemljivo) ceno, jima napovedujem dolgo in uspešno uveljavitev na našem trgu.

Gregor Hodnik

kega) preoblikovanja. Zakaj prevelikega? Ali nisem ravno prej trdil, da je to dobro? **Prevelik premer** lahko kljub prednosti vezave jedra na plašček in večji končni teži zmanjša prodiranje. To ne bo nikoli težava pri zadetkih

na manjšo divjad in idealnih streljih, ko je dobra skoraj vsaka krogla. Razliko opazimo, kadar gre kaj narobe.

GECO Plus je v tem primeru v prednosti in je res vsestranska lovska krogla, namenjena telesno manjši, sred-

manjše divjadi, pri večji in težji pa le, če bo strel zahteven (kosti, strel poševno ...) Tedaj izstrel ne bo vedno zagotovljen, saj se nekater take krogel¹ z vezanim ali

¹ (Norma Oryx, Hornady InterBond, Swift Scirocco, Federal Fusion, Speer DeepCurl, RWS Evolution)

nji in predvsem veliki divjadi. V tem je popolnoma enakovreden sestrski EVO. Vsekakor pa je Plus izboljšana različica krogel Oryx. Švedi so namreč Nemcem posodili tehnologijo »bondinga«, saj je Švedska Norma pod streho podjetja RUAG

Kaj je Janez Vajkard Valvasor pisal o divjadi in lovstvu v Slavi vojvodine Kranjske

(Nadaljevanje)

5.

28. maja leta 1639 je nad Ljubljano priletelo več tisoč neznanih črnih ptic, podobnih čigram. Če se je katera od njih spustila na zemljo, ni mogla vzleteti; tako so jih zelo veliko polovili preprosti ljudje.

Prav tako je v februarju leta 1656 v deželo priletelo silno veliko neobičajnih ptic, ki so jih tudi veliko polovili. Ptice so bile nekoliko manjše od brinovk, a enake barve kot brinovke, z razliko, da so skrajne konce peruti krasila rdeča, rumena in modra peresca. Njihovo ime nikomur ni bilo znano. Poleg opisanih ptic je še veliko drugih – ki pa jih molče pustim leteti mimo.

V XXXV. poglavju druge knjige Janez Vajkard Valvasor opisuje razne vrste golobov, ki naj bi po njegovem (podatke je velikokrat pridobil na podlagi govoric domačinov, tedanjega verovanja ipd.) del leta živeli v luknjah v zemlji (podzemnih jamah).

mag. Jernej Marolt

XXXIV. poglavje: O mali perjadi in pticah na Kranjskem (SVK, str.: 45. do 451)

Ptič običajno in po naravi ljubi zrak in sovraži globoke mračne luknje kakor ječo. Ob zimskem času in oblačnem vremenu se rajši skriva v votlo drevo kot pa v zemljo, ki je prijateljica za črvovje kakor za perjad. A so vendar nekatere ptice drugačnega prepričanja in ljubijo podzemna stanovanja, kadar jih mraz prežene iz zraka. Teh najdemo prav tako nekaj tudi na Kranjskem – in sicer take, ki ne samo, da prebijejo celo zimo globoko v zemlji, temveč so ob tem tudi, kolikor je doslej znano, brez vsakršne jedače. Dasiravno je možno, da tudi v zemlji najdejo nekaj

četudi pičle hrane; najsi je to tudi zemlja sama (kajti ve se, da nekatere ptice včasih žrejo pesek) ali določeni črvički, ki lezejo naokrog po zemlji, ali tudi nekaj poleti in jeseni tja prinesenih zrn.

Ta način imajo prvič gotovi ptički, ki so skoraj še manjši od stržka; tem doslej še niso vedeli dati nobenega drugega imena kot mali beli golob, ker je namreč pri na Krasu in pri Vipavi prav veliko teh ptičic. Ti ptički gredo v jesenskem času v luknje, špranje in razpoke skalnih sten; od tamkaj pa pred pomladjo tudi ne pridejo ven.

Da se golobi, sploh divji, zalezejo v špranje in skalne razpoke pred kraguljem ter nevzdržnim viharjem in hudo uro, je znano. Ampak na Kranjskem je veliko golobjih lukenj, kot na primer na hribu in gozdu Javornik (*Jauornèk*), blizu Cerkniškega jezera, kjer sta le-teh dve, in sicer še drugod po deželi; vendar povečini na Krasu in ob Pivki, kot pri Postojni, Devinu, Odolini in še na drugih krajih. V take luknje letajo divji veliki gozdni ali lesni golobi, ki jih po kranjsko ali slovansko imenujejo grivarje (*griuñèke*); in sicer ne samo tisti, ki so se poleti zadrževali v deželi Kranjski, temveč tudi drugi, ki jeseni pridejo sem iz drugih dežel. Ti se vsi names-

to prezimovalešča vselijo v takšne luknje – in sicer tako na gosto, da jih gre po več tisoč v eno luknjo. Kajti te luknje so prav velike, široke in neverjetno globoke.

Ko se potem spomladi namenijo iti ven, se jih nekaj ur prej od daleč sliši, kako silovito šumijo in prhutajo v luknji; potem začnejo letati ven in prihajajo na dan v tako neverjetni množici, da je prav presenetljivo in se dozdeva, kakor da bi se bližal oblak. Kmalu zatem se razidejo. Noter letajo po skupinah, veliko dni zapored; ven pa vsi skupaj naenkrat. Vzrok je lahko dognati. Zakaj prijetnost ljubke dnevne svetlobe in svobodnega zraka nekatere zadrži in zamudi dlje kakor druge. Zatorej se tisti, ki lahko dlje prenašajo oster zrak, od le-tega najpočasneje poslovijo in vstopijo v luknjo. Tako tudi različna odročnost njihovih poletnih gnezd v času selitve lahko povzroči določeno razliko; končno pa je lahko eden stranskih vzrokov tudi to, da imajo nekateri še malo manj odrasle mladiče; zavoljo njih odlet v luknjo zavlečejo za nekaj tednov. In morda se nekateri zadržujejo v takih predelih, kjer mraz pritisne malo pozneje in se zato lahko toliko dlje zadržujejo nad zemljo.

Gospod Andreas Ludwig

Wisiath, nekoč upravitelj kneza Auersperga v Ložu in Snežniku, mi je pripovedoval, da je pozimi 1673. leta dal primesti dolge vrvi in konopce in nekega popotnega spremljevalca, ki se v kranjskem jeziku imenuje *strasez* (tako pravijo gotovim plačanim ljudem, ki morajo popotnike spremljati skozi gozd) z njimi spustiti v golobjo luknjo, ki se nahaja v zgoraj omenjenem hribu in gozdu Javorniku (*Jauornig*), trideset klafter globoko. Ta je našel luknjo polno golobov, in ko je poleg močnega kričanja še udaril po njih tudi s klobukom, jih je nekaj vzletelo gor, večina pa še globlje dol. Zgoraj nad ustjem luknje so napeli ptičjo mrežo in vanjo ujeli več kot 80 velikih gozdnih golobov.

Ta luknja ni bila širša od 2 klafter; in takih je prav veliko.

Najde pa se še druga vrst golobjih lukenj, v katere se jeseni naselijo samo mali beli poljski golobi, ki pa vseeno pozimi pogosto letajo ven in si iščejo hrano. Kajti tam, kjer imajo ti mali golobi svoje luknje, ne leži sneg; namreč blizu morja na Krasu in na Pivškem; pa pri Ravbarjevem turnu, tudi v tomajski fari, na Krasu pri sv. Križu, *Tauber*, *Nikua*, *Skupa* in še na raznih drugih krajih, kot na primer pri Devinu, Štivanu, Odolini in tudi sicer še na mnogih drugih krajih.

Ravno tako pa ni čisto običajno to, da v nekaterih od teh lukenj večkrat omenjeni mali poljski golobčki ostanejo skozi vso zimo in v njih valijo mladiče; a vseeno tudi vsak dan letajo ven in hodijo iskat hrano. Kmetje postavljajo na luknje velike vrše in z njimi polovijo prav veliko golobov. Iz teh lukenj letijo nešteti golobi v tuje luknje. V nekaterih pa vseeno ostane še nekaj golobov in tam skrbijo za mladiče.

(Se nadaljuje)

Na kratko iz tujega tiska ...

Belgija: Pri lovu v belgijskih Ardenih se je zgodila nenavadna, vendar tragična nesreča. Lovec je želel pregnati jelena, vendar ta ni zbežal v zeleno smer, temveč naravnost proti lovcu. Pri tem je z nadočnikom lovca zadel ravno skozi oko v lobanjo. Nesrečni lovec je kmalu po prevozu v bolnišnico zaradi posledic nesreče umrl.

(Pirsch, 22/2011)

Norveška: Statistični podatki No uplenjeni in kako drugače poginuli divjadi tudi v tej skandinavski državi kažejo na vedno večjo smrtnost divjadi in tudi velikih zveri zaradi prometa. Tako so v lovskem letu 2010/11 na Norveškem uplenili 136 risov, preostalih 21 pa zajemajo izgube, večinoma zaradi prometa. Pri rosomahih je statistika še slabša, saj so od 105 evidentiranih rosomahov uplenili zgolj 37 živali, vsi preostali rosomahi pa so umrli drugačne smrti. Od desetih rjavih medvedov so tri uplenili, eden je bil žrtev prometne nesreče, vsi preostali pa so bili usmrčeni kot problematični. Podobni, če ne še bolj dramatični so tudi podatki pri nekaterih drugih vrstah divjadi. Tako je poleg 1.300 uplenjenih losov na železniških tirih izgubilo življenje še 900 glav te vrste.

(Pirsch, 22/2011)

Avstrija: Na sosednjem Koroškem nameravajo zmanjšati številčnost jelenjadi kar za tretjino, pri čemer so svoja stališča poenotili koroška vlada, koroška lovska zveza in zvezna gozdarska organizacija Österreichische Bundesforste. Razlog za to je lokalno prevelika škoda, predvsem v gozdovih. Pri reševanju konkretnih lokalnih problemov bodo skupaj sodelovali lovska organizacija, kmetijska in gozdarska zbornica. Po podatkih koroške lovske zveze naj bi se sicer lovna doba na jelenjad podaljšala za en mesec, vendar bo končana do sredine decembra. Poudarek povečanega odstrela naj bi bil predvsem na odstrelu ženske jelenjadi. Pri tem je lovska zveza zavrnila morebitno dovoljenje za uporabo nočnih strelnih daljnogledov, dušilcev in privabljalnih krmišč, ki so sicer prepovedana. Da bi zagotovili ustrezen delež odstrela

Foto: D. Briški - Diana

Na Južnem Tirolskem zaščitniki živali zahtevajo 50-% zmanjšanje odstrela alpskih svizcev.

la ženske jelenjadi, bodo okrajni lovski mojstri odstrel trofejnih jelenov, če bo potrebno, tudi zaustavili.

(Wild und Hund, 23/2011)

Italija: Na Južnem Tirolskem Ipotekajo vroče razprave med lovci in zaščitniki živali, predvsem glede odstrela alpskih svizcev. Zaščitniki živali zahtevajo namreč zmanjšanje odstrela svizcev za 50 %. Svizci, pa tudi alpski kozorogi in jazbeci v tej provinci sicer nimajo lovne dobe, vendar lahko pristojne oblasti v primeru škode ali poslabšanja zdravstvenega in varnostnega stanja dovolijo izredne odstrela teh vrst. Tako so v minulih petnajstih letih redno dovoljevali odstrel svizcev. V letu 2011 so dovolili odstrel 1.250 živali, ki pa je bil zaradi pritiskov zaščitnikov živali opravljen le v višini 700 glav. Po uradnih podatkih naj bi sicer na Južnem Tirolskem živelo okrog 50.000 svizcev z naraščajočim trendom rasti populacije.

(Wild und Hund, 23/2011)

Španija: Na kongresu z naslovom Lov in razvoj kmetijskega prostora je španska ministrica za kmetijstvo opozorila na pomen lovstva kot gospodarske panoge in predstavila podatek, po katerem naj bi se v lovstvu v tej državi na leto obračalo kar približno 3 milijarde evrov. Za primerjavo zapišimo, da se v tradicionalno znani panogi pridelave oliv in oljčnega olja na leto

obrača približno 1,8 milijarde evrov. V Španiji ima sicer lovno dovolilnico približno 1,4 milijona lovcov.

(Wild und Hund, 23/2011)

Nemčija: Po podatkih nemškega zavarovalniškega združenja naj bi se na nemških cestah vsak dan zgodilo 666 nesreč, v katerih je udeležena divjad, kar je na letni ravni kar 243.000 nesreč. Pri tem je treba opozoriti, da so v teh številkah zajeti zgolj prijavljeni primeri! Zaradi nesreč z divjadjo je bilo v omenjenem letu izplačanih kar 520 milijonov evrov, kar je največ doslej, tovrstne škode pa so na drugem mestu med vso ocenjeno škodo, ki je zajeta v zavarovalniških polisah.

(Wild und Hund, 23/2011)

Nemčija: V lovskem letu 2010/11 so v tej državi uplenili 67.969 jelenjadi (629 več kot v lovskem letu 2009/10), 1.270 sika jelenov (povečanje za 137 živali), 62.493 damjakov (povečanje za 3.441 živali), 4.473 gamsov (zmanjšanje za 77 živali), 7.269 muflonov (povečanje za 53 živali), 579.010 divjih prašičev (povečanje za 139.104 živali), 1.138.593 srnjadi (zmanjšanje za 14.339 živali), 367.321 poljskih zajcev (zmanjšanje za 15.589 živali), 260.301 divjega kunca (povečanje za 2.024 živali), 518.768 lisic (povečanje za 6.894 živali), 59.696 jazbecov (povečanje za 5.717 živali), 67.706 rakunov

(povečanje za 17.921 živali), 14.673 rakunastih psov (zmanjšanje za 2.877 živali), 4.831 kunzatic (povečanje za 16 živali), 44.622 kun belic (povečanje za 4.229 živali), 11.387 dihurjev (zmanjšanje za 307 živali), 8.995 velikih podlasic ali hermelinov (povečanje za 153 živali), 204.256 fazanov (zmanjšanje za 70.818 živali), 5.209 poljskih jerebic (zmanjšanje za 1.526 živali), 812.028 divjih golobov (zmanjšanje za 68.837 živali), 418.316 divjih rac (zmanjšanje za 16.983 živali), 65.620 divjih gosi (povečanje za 3.582 živali) in 10.275 slok ali velikih kljunačev (zmanjšanje za 7.817 živali).

(Pirsch, 23/2011)

Južna Afrika: Mednarodna Jorganizacija za varstvo narave (WWF) je predstavila alarmanten podatek, po katerem naj bi v tej državi še pred koncem leta 2011 število ilegalno ustreljenih nosorogov doseglo število 341, kar je že več kot v letu 2010, ko so registrirali 333 tovrstnih primerov. Razlog za to so še vedno izredno visoke cene in na azijskem trgu povpraševanje po prahu iz nosorogovega roga. Pri tem so divji lovci izredno dobro organizirani v posebna združenja, pri izvajanju krivolova pa uporabljajo številne sodobne tehnične pripomočke, kot so nočni strelni daljnogledi in helikopteri.

(Wild und Hund, 23/2011)

Nemčija: Anketa, ki jo je za bavarsko lovsko zvezo opravil Inštitut za raziskave trga v oktobru minulega leta in je bila opravljena na vzorcu 1.045 ljudi, je pokazala, da so Bavarci naklonjeni lovu in lovcom. Tako je skoraj 90 % vprašanih menilo, da so lovci zaščitniki narave. Več kot 90 % vprašanih je menilo, da lahko lovci uspešno uravnavajo številčnost divjadi. Več kot 70 % vprašanih je tudi menilo, naj se lovstvo kot ga poznamo danes, ohrani. Zanimivo je, da se je večina nasprotnikov lova opredelila, da se ne zanimajo za lov in naravo, zgolj majhen del med njimi pa se je opredelil za popolno prepoved lova.

(Jagderleben.de Intenet)

Pripravil: mag. Janko Mehle

Obisk predsednika in generalnega direktorja CIC v Sloveniji

Po večkratnih prošnjah je slovenski nacionalni delegaciji CIC le uspelo organizirati obisk predsednika CIC **Bernarda Lozéja** pri evropskem komisarju za okolje dr. **Janezu Potočniku** in pri predsedniku Republike Slovenije dr. **Danilu Türku**.

Naposled smo le prejeli sporočili, da sta odobrena termina za delovni obisk pri dr. Janezu Potočniku in prav tako za obisk pri predsedniku države.

Na LZS je direktor **Srečko Žerjav** organiziral še sestanek s predsednikom LZS mag. **Srečkom F. Kropetom**. Dan obiskov in sprejema je bil izpolnjen do zadnje ure. Ko smo vse to sporočili v pisarno Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi CIC s sedežem v Budimpešti, so odobrene termine tudi takoj potrdili. S predsednikom CIC Bernardom Lozéjem in generalnim direktorjem **Tamasom Marghescujem** smo se nato lahko dogovorili o protokolu in urniku obiska v Sloveniji.

Oba visoka gosta sta v Slovenijo prispela dan pred domenjenim sestankom. Nastanila sta se v Hotelu Slon, saj sta želela biti v središču mesta. Načrtovali smo, da bi odšli skupaj peš na vse tri sprejeme.

Na slovenski strani smo delegacijo sestavljali: vodja slovenske nacionalne delegacije CIC **Toni Vrščaj**, predsednik LZS mag. **Srečko F. Krope**, direktor strokovnih služb LZS **Srečko Žerjav**, direktor ZGS **Jošt Jakša** in **Matjaž Prinčič**, ki je veliko

Visoka gosta CIC in predstavniki LZS, ZGS ter nacionalne delegacije CIC pri predsedniku države dr. D. Türku. Od leve: Matjaž Prinčič, Jošt Jakša, Srečko Žerjav, Toni Vrščaj, dr. Danilo Türk, Bernard Loze in Tamash Marghescu

Sprejem in razgovor visokih predstavnikov CIC in LZS pri evropskem sekretarju za okolje dr. Janezu Potočniku

pripomogel k uspešni organizaciji obiskov.

Po jutranji kavi v Hotelu Slon smo odšli najprej k evropskemu komisarju, dr. Janezu Potočniku, kjer so nas zelo prijazno sprejeli. Dr. Potočnik je pokazal izredno dobro poznavanje tudi lovske tematike in z razumevanjem obljubil svojo pomoč CIC. S predsednikom Lozéjem in generalnim direktorjem Marghescujem se je zapletel v za vse prisotne zelo zanimiv raz-

govor. Predsednik Bernard Lozé in Tamas Marghescu sta sestanek ocenila kot izredno uspešen in mi naročila, naj se dr. Janezu Potočniku še enkrat pisno zahvalim.

Po tem sestanku smo odšli na sedež LZS, kjer se je z gostoma pogovarjal predsednik mag. Srečko F. Krope. Predstavil jim je organiziranost, divjad, s katero upravljamo slovenski lovci, pa tudi aktualno zakonodajo. Sestanek sta se udeležila tudi nova

sodelavka, odgovorna za PR LZS, **Tina Drolc**, in odg. urednik Lovca, **Boris Leskovic**.

Po koncu sestanka je bila organizirana tiskovna konferenca, ki jo je vodila Drolčeva. Ob tej priložnosti je predsednik LZS predsedniku Lozéju izročil plaketo LZS, Tamasu Marghescuju pa brosnast kipec jelena kot priložnostno darilo.

Kar prehitro smo morali še na domenjeni obisk v predsedniško palačo, na sedež predsednika države Slovenije. Tudi tam je bil sprejem zelo prisrčen in prijazen, predsednikova sekretarka pa je bila tako prijazna, da nas je po predsednikovem prihodu v sprejemno dvorano za spomin fotografirala v njegovi družbi.

Predsednik Türk in Lozé sta se pogovarjala o problematiki CITES, delovanju CIC v Evropi in svetu ter o njegovi vlogi glede lova in predvsem ohranitve divjadi. Predsednik Lozé je ob tej priložnosti gostitelju, dr. Danilu Türku, podaril Rdečo knjigo CITES.

Na razgovoru predsednika in generalnega direktorja CIC B. Lozéja in T. Margescuja s predsednikom LZS

Naš predsednik je pokazal veliko mero poznavanja tematike varstva živalstva in rastlinstva ter trajnostnega upravljanja z naravnimi viri. Pogovor je bil zanimiv, vendar je žal čas, ki nam je bil odmerjen, zaradi predsednikovih nadaljnjih nalog kar prehitro minil.

Lozé, predsednik CIC, in generalni direktor Tamas Margescu sta izrazila željo, da bi se srečala še z **Veljkom**

Varičakom, zato smo ga obiskali na njegovem domu.

Ob koncu dneva smo naredili povzetek sestanka, zelo pomembnega za CIC, slovensko lovstvo, pa tudi za promocijo Slovenije.

Oba visoka gosta CIC sta bila z organizacijo in sprejemom za Slovenijo tako pomembnih oseb več kot zadovoljna. Izrazila sta zadovoljstvo in bila počaščena ob vseh opravljenih sprejemih.

Pohval je bilo toliko, da kar težko pričakujem sestanek Izvršnega komiteja CIC. Tam namreč sedijo najpomembnejši člani CIC, ki so pomembni tudi v vodilnih organih držav članic CIC. Že pri najavi sestanka je bilo rečeno, da bo obisk gotovo koristen za nas in bo prispeval k še večji razpoznavnosti in ugledu Slovenije in njenega lovstva v svetu.

Slovenska nacionalna delegacija CIC ima med svojimi člani tudi predstavnike Ministrstva za okolje in prostor in MKGP - ZGS. Po tem obisku je bilo mogoče opaziti podporo, ki jo slovenski lovci uživamo v svoji domovini, za kar menim, da je pomemben prispevek k promociji naše dežele v svetu. Hvala obema, predsedniku dr. Danilu Türku in tudi evropskemu komisarju dr. Janezu Potočniku za njuno sodelovanje ter izkazano podporo slovenskemu lovstvu in tudi CIC.

Naslednji dan sta oba visoka gosta odšla na lov na gamsa na Gorenjsko. Tamas Margescu žal ni videl dru-

gega kot pohodnike, predsednik CIC, ki ga je vodil Srečko Žerjav, pa je takoj po prihodu v lovišče videl močno kozo. Toda ni je želel odstreliti; navdušen je bil predvsem nad lepotami bohinj-skih gora.

Po vrnitvi v dolino smo sedli k mizi, skupaj kosili in komentirali lov. Videti je bilo, da sta oba visoka gosta srčna lovca in vesta, da lov ni vedno le uplenitev divjadi.

Po kosilu sem predsednika Lozéja odpeljal na letališče, od koder je odletel v Pariz.

Ob tej priložnosti bi se rad našim že imenovanim funkcionarjem zahvalil za pomoč pri organizaciji sprejemov in za izkazano gostoljubje, pa tudi nekaterim za sponzorstvo.

Vsi člani delegacije so bili ob obisku visokih gostov CIC izredno korektni in pozorni. Brez njihove pomoči bi bilo delovanje tega dela mednarodnega sodelovanja nemogoče. Hvala vam, prijatelji!

Toni Vrščaj,
vodja nacionalne delegacije
CIC

Foto: M. Kropčič - Diana

Medvedje so v Romuniji tudi tržno blago

Načeloma so zavarovani, česar pa ne spoštujejo krivolovci in ponudniki avanturističnih ogledov kosmatincev v naravi

Romunija slovi po obširnih gozdovih, v katerih taca kar 40 odstotkov vseh medvedov v Evropi, največ v Karpatskem gorovju. Načeloma naj bi bil to raj za zveri, med katerimi je tudi sicer redka največja kuna - rosomah (*Gulo gulo*). Vendar se nadenj zgrinjajo oblaki pretirane komercializacije, ko se nekateri trudijo, da bi bile zveri donosno tržno blago. Obljubljajo rekordne lovske trofeje in srečanje s kosmatinci iz oči v oči, kar je prepovedano. Pa kaj potem, porečejo še krivolovci, ki v Romuniji niso redkost. Za nameček tam na veliko pojejo žage celo na območjih, kjer domujejo medvedje. Po drugi strani je v Romuniji vse več naravovarstveno ozaveščenih ljudi in privržencev Evropske direktive za ohranjanje narave in zveri. Mučnih scen ciganskih plesočih medvedov ni več. Veliko preprirov pa povzročajo vprašanje, koliko medvedov sploh živi na njihovih tleh, ker bi jih marsikje radi postrelili več, kot je določeno s kvotami.

Nekdaj le za Ciausescu, zdaj za nove bogataše

Medved je bil že od nekdanj cenjen zaradi kože pa tudi zaradi mesa. Njegova podoba se je znašla celo na veliki zunanji freski znamenite samostanske cerkve Voronet iz 15. stoletja, ki predstavlja *Zadnjo sodbo*. Tedaj je bil lov v rokah plemstva kot povsod v Evropi. Konec 19. stoletja je bila Romunija »meka« za evropske in arabske elite. V

Foto: O. Neglost

romunskih gozdovih se je divjadi najslabše dogajalo med obema svetovnjima vojnama in leta po njej, ko so lovili vsevprek. Konec petdesetih let, so mi povedali romunski kolegi, je bilo v Romuniji medvedov menda manj kot tisoč. Zatem je leta 1975 sledila prepoved lova in vse valeti v roke sta prevzela diktator Ceausescu in njegova elita. S puškami v rokah so v gozdove začele prihajati kronane glave, visoki politiki, maršali, kot je bil, na primer, Josip Broz Tito. Diktator je menda sam položil kar 4.000 kosmatincev. Kljub temu so se kosmatinci v dobrih dveh desetletjih tako namnožili, da so povzročali veliko škodo kmetom; govorilo se je o številu 8.000!

Na freskah izpred petih stoletij se je znašla tudi podoba medveda.

Po padcu komunizma škandali in prvi protesti

Dober glas o lepo rejenih medvedih, o rekorderjih z največ mogočimi CIC-točkami, o svetovnem rekorderju med rjavimi medvedi, težkim kar 450 kilogramov, se je širil vse do maharadž, šejkov in kraljev, da so spet prihajali na lov v Romunijo; največkrat med 15. septembrom in zadnjim decembrom. Najbolj je pokalo v pokrajinah Gurguiu, Vrancea, Fagaraš, južna stran Karpatov.

Omejitve so sicer že bile, a so jih, kot kaže, tam razumeli vsak po svoje. Ko je španski kralj Juan Carlos oktobra leta

Na cerkvi je freska, ki je pod varstvom UNESCO.

1995 ustrelil kar devet medvedov – med njimi celo brejo medvedko – so glas zelo dvignili romunski aktivisti za varstvo medvedov. Tedaj se je v državi že uveljavljal evropski program *Life* in po gozdovih so se sprehajali kosmatinci s telemetričnimi ovratnicami.

A psi so lajali, karavana lova željnih je šla mimo. Po desetih letih se je znova dvignil prah sramote, ki ga je povzročil slavni tenisač, trener Borisa Beckerja, bankir in poznavalec svetovne VIP-družbe, Ian Tiriac. Povabil je trideset pomembnežev, predvsem industrijalcev, kakršnen je bil lastnik Porscheja, do arabskih šejkov in domačega nekdanjega premiera. Kolega je ta lov opisal, »da je poka-

Lovci so pri vsaki »fešti« zraven s svojimi rogovi in medvedjo leseno figuro.

lo kot na fronti«, saj je poleg druge divjadi padlo tudi nekaj medvedov. To je opravičeval, češ da je šlo za bodoče investitorje, ki jih država krvavo potrebuje za razvoj!

Zaradi medvedov je na slab ali dober glas prišlo mesto Brašev, ker so ljudje množično hodili opazovat kosmatince, ki so brskali po smetnjakih in smetiščih za hrano. To se je dogajalo, dokler ni nastala nesreča, ko sta se dva pijana mladeniča spustila v ruvanje z medvedom. Zmagal je slednji in potem je oblast ukrepala.

Prepiri o številu medvedov: jih je 5.300, 6.000 ali le 2.500?

Ko v Romuniji poizveduješ, koliko medvedov imajo in koliko jih določijo za odstrel, ne dobiš pravega odgovora.

Medved na žaru na pikniku za tuje goste

Dovoljenja za odstrel izdajata ministrstvo za kmetijstvo in ministrstvo za okolje ter trajnostni razvoj.

Štetje medvedov ni tako urejeno, kot je pri nas. O tem nimajo raziskav, vsaka lovska organizacija pa šteje divjad po svoje ... Oblast

določi posameznim revirjem določene kvote za odstrel; tudi za nezavarovane divje živali. Kako lovci upoštevajo navodila, ni raziskano. Vedo le za krivolovce, ki še »harajo« po romunskih gozdovih in se požvižgajo na zakone. »Vsak po svoje boga moli,« mi je rekel eden od sogovornikov. Gre za naravovarstvenike in zaščitnike zveri na eni strani in za lobije, ki hočejo čim več dobička iztržiti iz komercialnega lova in turističnih agencij, ki ponujajo »nenavadno avanturo v nedotaknjeni naravi«.

desetih o odstrelu 300 medvedov razburila slavná igralca **Brigitte Bardot** in francoski predsednik **Chirac**. *Koliko pa jih postrelite v Sloveniji?»*

Romuni se požvižgajo, mi pa se pokorimo tudi nesmiselnim ukazom EU

Vprašanje me je zmedlo, a sem mu povedala, da jih bo pri nas letošnjo sezono padlo 78, kar znaša približno 18 % vseh medvedov. »Kaj ste nori!!! Saj boste kmalu vse pobili!« me je osupnil in si popravil volčjo kožo, ki mu je zdrsnila z ramen, ko je odšel na predstavo svojega reda. Jaz sem obstala sklonjene glave, ker mi je hudo zaradi pretiranega masakra medvedov pri nas in nerazumljive pokorščine do nekaterih ukrepov bruseljske birokracije. V Romuniji so mi zaukali, da večina ne upošteva prepovedi urejanja mrhovišč v medvedjih revirjih, ker menijo, da je neživljenjska. Žal to izkoriščajo lovci na dobiček na račun medvedov: ti z oglasi vabijo turiste na zagotovljeno bližnje srečanje z medvedmi tako, da živalim nastavljajo mesene vabe, kar je prepovedano. Kako je to videti, sem prebrala reportažo nekega francoskega novinarja, ki se je udeležil takšne avanture. Ogledal si je medvedjo predstavo dvajset metrov od oči in naštel kar štirinajst kosmatincev. Tega ni odobral in se je vprašal, ali je to etično do divjih živali? V Kanadi so izumili takšne smetnjake, da jih kosmatinci ne morejo odpreti in jih opremili z napisom: »Dopustite, da medvedje še naprej ostajajo divje živali!« Pri nas pa jih brezvestneži vabijo iz gozdov z metanjem klavniških in drugih odpadkov na rob vasi, potem pa zaženejo vik in krik, da je te živali treba nemudoma ustreliti! Za znoret!!!

Albina Podbevšek

Za viteške igre si nadenejo volčjo kožo in kučmo.

Zanimiv je **Liviu Pancu**, lovec in član združbe Volčjih vitezov, ki sem ga srečala v osrčju Karpatov: »Vem, koliko medvedov je približno v našem lovišču in koliko jih smemo odstreliti, za druge pa se niti ne zanimam. Vem le, kako sta se ob prvi odločbi nove vlade v začetku devet-

Odstrel divjadi v Avstriji v letu 2010/2011 in spremembe v primerjavi z letom 2009/10

Kozorog 374 (-5,1 %); jelenjad 53.536 (+5,5 %); damjak 592 (+5,3 %); sika jelenjad 696 (+3,7 %); muflon 2.209 (+3,4 %); gams 20.290 (-1,2 %); divji prašič 37.115 (+22,9 %); srnjad 263.269 (+3,7 %); a. svizec 7.057 (-6,3 %); poljski zajec 106.101 (-12,4 %); lisica 60.309 (+7,8 %); kune 23.397 (+3,7 %); podlasice 12.255 (-15,8 %); divji petelin 332 (-23,5 %); ruševac 1.151 (-3,3 %); gozdni jereb 126 (-1,6 %); fazan 82.138 (-20,4 %); jerebica 7.100 (-21,1 %); kljunač (sloka) 2.400 (-32,6 %); golobi 17.915 (-3,9 %); gosi 1.900 (-11,5 %); race 80.500 (+18 %); črne lisice 1.200

Lovna površina Avstrije znaša 8.400.000 ha, registriranih pa je 110.000 lovcev.

B. Krže

*Stopam za teboj, po tvojih stopinjah:
čez širna območja in prostranosti naj-
lepših gozdov ...*

*V sebi nosim posebno poslanstvo
in neizmerno ljubezen do Matere
Narave ...*

lo trpa v nahrbtnik, ki me spominja na moje otroštvo.

»A gremo s 'pajerotom'?« vpraša Igorja.

»Seveda,« mu odgovori.

»Dobro,« na kratko odvrne in z svojo opremo steče proti avtu. Vstopimo v terensko vozilo in Igor mu na klobuk pripne značko SLD. Ves nasmejan ponosno razkazuje svoj klobuk. Kako malo je potrebno, da osrečiš otroka! Ni je stvari, ki bi mu v tem trenutku toliko pomenila.

Namenimo se na Mojski vrh. Kraj, kjer bo človek lahko še dolgo sam z Materjo Naravo. Skrivnosten vrh, ki se dviga nad Mojsko drago. Tod se

»Mama, kje so gamsi?« me sprašuje Marko, ko se dvigava proti poseki.

»Vidiš, tam zgoraj,« mu pokažem s prstom. »Še malo pa bova tam in se bova usedla.«

Njegovi koraki sicer niso najbolj tihi, so pa odločni, da čim prej dosežejo tisti skrivni kotiček, ki ga znata mama in tata tako lepo opisati v svojih lovskih pripovedih ... Pod veliko poseko si poiščeva primeren kotiček in se namesiva. Marko se usede na star panj, jaz pa v listje poleg njega. Ne mine pet minut, ko mi prišepne: »Jaz bi pil pingota ...« in drobni ročici že brskata po nahrbtniku. Pije in v tišini opazuje okolico. Vse je še mirno. Vročina polet-

Resnična pravljica o hvaležnem medvedu

**1. nagrada javnega natečaja (2011) za najboljše literarno besedilo
z lovsko tematiko**

TANJA POLANC

Ko se z Igorjem odpravljava na lov, naju najin mali Marko vedno znova sprašuje, če gre tudi on lahko z nama. V očeh mu vidiva, kako rad bi šel, pa mu morava odreči ...

A ta dan naj bo drugačen, zato se odločiva, da ga popeljeva s seboj. Popoldne, toplega avgustovskega dne, vzamem iz omare zeleno srajco, pleteno majico ter temno rjave hlače – vse za najinega malega lovca. Ves je iz sebe, ko mu povem, da bo šel tudi on na lov. Hitro se oblači, ves ponosen, da ima tako lovsko srajco kot tata, zateguje pas na rjavih žametnih hlačah in tiho prišepne: »A zdaj sem kot pravi lovec?«

»Seveda,« mu odgovorim. Na glavo si nadene še zelen lovski klobuk, ki je priromal s Svetih Višarij. »Kaj bova pa obula?« ga povprašam. Nasmejan mi odvrne: »Gozjarje, gozjarje se obuje za na lov!«

Ko je 'možak' oblečen in obut, poišče svoj nahrbtnik, dvogled ter leseno puško.

»No, Marko, kaj boš dal v nahrbtnik?« ga vprašam.

»Sok, sendvič, krof in čokolado,« mi odvrne in že stika po omari in vse vese-

divjad rada zadržuje, saj v tem kotičku Trnovskega gozda najde svoj mir. Z Igorjem se zmeniva, da bo on odšel po grebenu prek vrha, midva pa bova počakala pod veliko poseko na severni strani. Tam so vedno radi gamsi. In za prvi lov bi bilo zelo lepo, da bi mali lovec kako živalco tudi videl.

Z Lokve se odpeljemo mimo Govejega kala in nato po Zagovški poti. Drobne modre oči med potjo švigajo sem ter tja in iščejo najmanjše podrobnosti razgibanega terena.

Tik preden se spustimo v Mojsko drago, Igor izstopi. Mali možek ga zasuje z vprašanji: »Kam pa greš? Zakaj? Kako? In midva?« Igor se smeje in hiti odgovarjati na mnoga vprašanja. Potlej se z Markom spustiva v Mojsko drago. Sprašuje me po vsakem vrhu, po vsakem kolovozu in po vsem, kar je novega okoli njega. Tik preden pot zavije navzgor, se pred nama v elegantnem letu spusti kanja. Takoj jo zagleda in že si želi izvedeti vse o njej.

Ob cesti pustiva avto in nadaljujema peš. S sabo vzameva vse potrebno. Fotoaparatus, da naredim kakšen posnetek, in bundo, če ga bo zeblo. Puške tokrat nisem vzela. »Saj ni nobene potrebe,« sem si rekla v mislih.

nega dne počasi pojenja in rahel vetrič pihlja iz globin Govcev, iz prepadnih sten, iz ozkih grap, iz divjega gamsjega kraljestva. Okoli naju se zgrne cel roj komarjev. Zelo so nadležni, zato se na hitro namaževa s sredstvom proti mrčesu. Pomaga in kmalu se bolje počutiva. V mislih si želim, da bi ostal ta lov nepozaben, tak, da ga bo otrok nosil v srcu vedno s seboj. Kakšna radovedna gamsja glava bi se res lahko prikazala! Za trenutek mi misli ponese nazaj, v minulo leto, ko sem tod uplenila svojega prvega jelena, na čarobnost tistega dogodka. Šum brskanja ptic po listju okoli naju me vrne spet nazaj. Marko je svoj sok že skoraj popil. Ne mine dolgo, ko se začne nekaj premikati na levi strani poseke. Slišati je tihe korake. Marko se stisne k meni in pozorno opazuje. Mladje se začne premikati in na čistino se prikaže majhna srna; najverjetneje mladica, saj mladička nima s seboj. Naredi nekaj korakov, se ustavi in z visoko dvignjeno glavo preveri, če je sama. Marko jo opazuje z daljnogledom kot star izkušen 'jager'. Srna se mirno pase, nakar se obrne v najino smer. Naš mali lovec žari od sreče. Nasmeš na obrazu dopolnjujeta dve luknjici v ličkih. Prava sreča prihaja

od znotraj. Prvi pogoj zanjo je preprost nasmeh, pri katerem ni treba izgovoriti niti besede. Otrok sedi kot pribit na panju starega drevesa, niti premakne se ne, da mu srna ne bi ušla, opazuje vsak njen gib, sledi vsakemu premiku. In ko je žival že zelo blizu in končno ugotovi, da ni sama, zastrže z ušesi in s hitrimi skoki izgine v objem gozda. Marko me takoj preplavi z morjem vprašanj, tako da mu kar ne utegnem odgovarjati. Poskusim ga še malo umiriti v upanju, da bova še kaj videla. Po nekaj minutah tišine mali možič ugotovi, da je lačen, čemur seveda sledi kopanje po nahrbtniku in iskanje čokolade. Umirjenost in zbranost ga za trenutek zapustita. Moji nasveti, naj se še malce umiri, ne pomagajo. Ko končno poteši svojo lakoto, se mala glavica stisne k moji in začne se resen pogovor: »Kje so sedaj tisti gamsi? Zakaj se nič ne prikažejo?« Že dolgo sediva in sopara poletnega večera je povsem popustila. Postalo je celo malo hladno, zato ga ognem z bundo. Marko postaja nestrpen. Obrača se, z drobnima nožicama mečka listje okoli panja, gleda z daljnogledom, v rokah vrti svojo leseno puško, si popravlja klobuk ... Kljub vsemu z zanimanjem srka vase vsako najmanjšo podrobnost poletnega večera.

»Kje je tatka?« me naposled tiho vpraša.

»Se že spušča z vrha, v kakšnih desetih minutkah bo pri nama. Še malo morava počakati,« mu pojasnim. Sediva v tišini ... Takrat se zgodi nekaj, česar si niti najmanj ne bi mogla predstavljati, saj sem že tolikokrat čakala na tisti poseki, Mojski vrh sem že nešteto krat prehodila po dolgem in počez. Zdi se mi, kot bi podoživljala kako pripoved iz starih časov. Zametki prvega mraka kot pajčolan padajo na poseko. Nenadoma se prek čistine poženeta dva gamsa! Takega dira svoj dan še nisem videla! Marko ju vidi le za hip, preden izgineta v mladju na drugi strani poseke. Še kratek čas slišiva njun šum, ki izginja v prepadnih Govcih. Nato trenutek tišine, potem pa začne nekaj sopihati na levi strani poseke. Tišina in močno globoko sopenje ... Marko se me oklene z drgetajočima rokama in stisnem ga k sebi.

»Mama, kaj je to?« me prestrašeno vpraša. V mislih na hitro premeljem, kaj bi bilo.

»Verjetno medved ali pujs,« mu odgovorim. Šumenje in kot nekakšno mrmranje sta vse bliže. Postaja mi toplo in hkrati občutim kurjo polt. Sekunde so dolge. Ali bo iz mladja prilomastil medved ali pa morebiti medvedka z radovednim mladičkom ... Mladiček

je kot majhen otrok, vse ga zelo zanima, tako kot našega Marka. Bojim se, kaj bo storila mamica medvedka, če bi njenega malega raziskovalca radovednost prinesla k nama. Skušam se zbrati.

Znova nekaj globoko zapiha in obris močne živali se pojavi na robu mladja. Najprej se prikaže debela rjava glava z majhnima okroglima uhljema, za njim temno rjav kožuh. »Medo ... in, hvala Bogu, sam je!« Z glavo maje sem ter tja. Počasi in previdno stopa po poseki, korak za korakom, tako tiho, da se zdi kar nemogoče, da se lahko taka, na videz nerodna gmota, premika tako neslišno. Hodi mirno; ne ve še za naju. Kanci potu mi lijejo s čela in srce mi nepopisno razbija. Marko ne reče niti besedice, tesno se me drži. V drugi ročici stiska svojo leseno puško. Kosmatinec je zdaj na levem robu mladja, nedaleč od naju. Zakaj nisem vzela puške s seboj!? Počutila bi se varneje. Če bi bila sama, bi bilo drugače, a z mano je Marko! Sekunde tečejo počasi kot še nikoli. Čeprav mi srce močno bije, moram ostati čim bolj mirna. Kaj naj storim? In to hitro, kajti kosmatinec gre naravnost proti nama ... Začnem govoriti na glas, da bo vedel, da sva tukaj. Žival se v hipu ustavi in dvigne veliko okroglo glavo. Majhna uhlija zaznata sumljive glasove in veliki nosnici na koncu rjavega gobčka začneta loviti neznane vonjave. Samo za trenutek ostane v takem položaju, nato se hitro obrne in že ga skrije gosto mladje v smeri proti Mojski dragi. Nekajkrat se še zasliši pokanje vej, nato popolna tišina. »Kam je šel hvaležni medved?« me naposled vpraša radovedni glasek. Marko je medveda očitno povezal s svojo najljubšo pravljico o hvaležnem medvedu.

»Mislim, da je šel spančkat,« mu odgovorim s še malo negotovosti in rahlo neprijetnim občutkom, kot da se bo zdaj zdaj zopet pokazal izza katerega drevesa. Nekoliko si oddahnem. Mali možiček pa je še vedno stisnjen k meni. Čisto tiho me sprašuje o pravkar doživetem. Odgovarjam mu, a še vedno previdno opazujem okolico. »No, Marko, danes, ko mama ni vzela puške, sva videla medveda,« mu rečem in ga nežno pobožam po glavici.

»Mama, saj imava mojo puško,« odgovori mali lovec ponosno, čeprav je v

njegovem glasu še vedno čutiti strah. »Seveda, če ne drugega, bi si medved z njo očistil zobe, ko bi naju požrl,« mu odgovorim z nasmeškom. Iz žepa vzamem mobilnik in pokličem Igorja. Povem mu o nenavadnem srečanju. »V par minutkah sem pri vama, kar počakajta me!« mi sporoči glas na drugi strani telefona. Marko se še stiska k meni in sprašuje, kje je njegov tatka.

»Saj prihaja,« ga pomirim. Mrak se spušča vedno hitreje. Čez prepadne stene Govcev vetrič prinaša večerno zvonjenje. »Slišiš din don, mama?« vpraša sine.

»Ja, vidiš, še zvonjenje iz Trebuše te pozdravlja, ker ve, da je mali hrabri lovec danes na lovu,« ga vzpodbujam v dolgih minutah čakanja. Listje šumi, slišijo se koraki. »Mama, mama, a se sedaj znova vrača hvaležni medved s hruškami?« vpraša že malo v strahu.

»Ne, Marko, sedaj prihaja tvoj tatko,« ga pomerim in kmalu se iz mladja prikaže zelena lovčeva podoba s puško. Otrok hitro vstane in steče proti njemu. Ves ponosen mu, z žarom v očeh, vneto pripoveduje o svoji prvi lovski dogodivščini. O srni, gamsih in čisto pravem hvaležnemu medvedu ... In ko se skozi njegovo pripoved ponovno vživim v dogajanje na najinem prvem lovu, se spomnim starega reka: »Lovec ostane vse življenje otrok.«

Res je: srečen otrok narave. In če enkrat doživiš pravi notranji žar lova, te ne bo zapustil do konca življenja. Ta sila in nemir te bosta vedno znova vlekla v širne gozdove, v želji po novih doživetjih in spoznanjih. Brez tega preprosto ne moreš več živeti. Le Mati Narava te lahko napolni s tisto čarobno energijo, ki je večina ljudi sodobnega časa že dolgo ne pozna več.

Z Igorjem primeva malega lovca za roki in skupaj zapuščamo Mojski vrh ...

PRESEDNIKOVA BESEDA

Pomembno je biti seznanjen sproti in pravočasno!

Mandat štirih let je za nami, pridobili smo si, ali vsaj jaz, kar nekaj več izkušenj, kar bom uporabil tudi pri nadaljnjem delu in vodenju slovenske lovske organizacije. Vesel sem, da imamo vzpostavljen informacijski sistem, s katerim obveščamo članstvo in širšo javnost. Vseh se elektronska pot sporazumevanja in širjenja informacij ne dotakne in je treba poskrbeti še za drugačno sprotno obveščenost članstva. Zavedam se, da moram tudi sam skrbeti za obveščenost članstva o tem, kaj počnemo na državnem nivoju oziroma v krovni organizaciji, starešine LD oziroma predsedniki pa so zadolženi za obveščanje in ustrezno seznanjanje članstva v vaših lovskih družinah in društvih, ki so članice LZS.

Obveščenost (pravočasna in sprotna) je ključnega pomena, če želimo o nečem razpravljati in odločiti. Šele ko imamo popolno informacijo, lahko odločamo in sprejemamo pravilne odločitve. Kakšna je vaša informiranost v lovskih družinah? Vsak naj si odgovori zase! Poznam mnoge lovske družine, ki imajo svoje spletne članske strani, kjer mesečno obveščajo svoje člane s sklepi organov upravljanja LD, druge v okviru mesečnih rednih srečanj članov članov, tretje LD svoje člane obveščajo četrtletno (z bilteni vsake tri mesece). Žal pa niso tako redke tudi lovske družine, kjer člani niso bili ustrezno seznanjeni z letnim poročilom o delu LZS, z letnim poročilom OZUL in še s katerimi pomembnimi zadevami.

Ni treba posebej poudarjati, kako različna mnenja lovcev bi dobili, ko bi spraševali člane katerega izmed navedenih okolij in primerjali medsebojne odgovore. Potem pa smo tam, da nam lahko kdo očita, da naš pogled sega le do meja revirja ali lovišča, naprej pa se ne vidi, čeprav vsi delamo visoke preže! Torej, postavimo jih vsi na pravo mesto, da bo mogoče kaj videti.

Kaj sem želel povedati z zgornjimi odstavki? Čas je že, da se podrobneje seznanjamo o dogodkih in aktivnostih na vseh ravneh lovske organizacije. Moja dolžnost in skrb sta, da vas bom v tej rubriki med drugim redno obveščal tudi s takšnimi oziroma podobnimi prispevki – v sleherni številki našega glasila.

Urednik mi je določil skrajni rok (10. v mesecu) in obseg za moj mesečni prispevek, kar pomeni, da bodo moja obvestila, razmišljanja in napovedi dokaj sveža. Že zdaj pa vas prosim, da spremljate tudi spletne strani LZS, kjer so obvestila lahko še bolj sveža!

V januarju 2012, ko to pišem, potekajo konstitutivne seje vseh organov LZS. Seveda aktivnosti za novi mandat ne morem oziroma nisem mogel opravljati pred iztekom starega mandata, to je 12. 1. 2012.

Konstitutiral se bo upravni odbor; člane ste izvolili lovci. Člani UO LZS so voljeni po merilih naših pravil po tako imenovanem teritorialnem načelu; glede na število lovcev v posameznem volilnem okolišu, toliko članov UO. Novi organi LZS se morajo, kot nam velevalo zdajšnja Pravila LZS, konstituirati v roku 30 dni. Vsekakor pa bodo zadeve stekle hitreje, tako kot v začetku mojega prvega mandata. Zapisati je treba naslednje: število članov komisij (deset jih je in nekaj delovnih teles) določajo naša Pravila. Najmanj članov komisije so trije, največ pa devet. Pri imenovanju v komisije bom preudaren, toda pri sestavljanju komisij ne bo veljalo teritorialno načelo, ampak načelo znanja in izkušenj posameznikov. Komisije bodo pripravile načrt udejanjanja programa, ki sem ga predstavil na kandidacijskih konferencah, dodale še kaj več in zadeve bodo za teči naprej.

Ob iztekajočem se letu 2011 sem povabil vse člane dosedanjih komisij na zaključno srečanje, kjer sem se jim zahvalil za njihovo delo, obenem pa sem jih povabil k delu še v prihodnje. To pa ne pomeni, da bodo člani komisij isti; ponekod da, ponekod ne. Potrebujemo člane komisije, ki bodo konec koncev znali upravljati z mojimi in vašimi 55 evri, da ne bom imel težav, da bom moral predsednikom komisij dopovedovati, da to ni njihov, ampak naš skupni denar. Poraba komisij mora biti temu ustrezna in v skladu s sprejemi programi – in niti za cent več!

Januar je značilen po začetnih razpravah na ministrstvih. Prvi pogovor na MGKP z različnimi temami, med katere spada tudi odpiranje Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob. Kakšni bodo rezultati, še ne vemo, boste pa zagotovo obveščeni pravočasno.

Torej, v tej številki sem dal poudarek obveščeni članstva in informacijo o začetih pogovorih na ministrstvih. Dober pogled!

Mag. Srečko F. Kropce, predsednik LZS

Očistimo Slovenijo 2012

Slovenski lovci tudi v letu 2012 kot partnerji

Lovska zveza Slovenije bo **l**tuudi v letu 2012 sodelovala v ekološki akciji **Očistimo Slovenijo 2012**, ki bo tokrat potekala v 83 državah. Vendar to ni edina skrb, ki jo slovenski lovci izkazujejo naravi. V želji, da bi zagotovili ohranitev naravnega življenjskega okolja divjadi in s tem vsem prostoživečim živalim, se povezujemo z drugimi uporabniki prostora, ki se tudi borijo za ohranitev čistega naravnega okolja. Hkrati pa je – zaradi številnih posegov ljudi v naravno okolje prostoživečih živalih – naše delo vse bolj povezano tudi z aktivnim varovanjem narave. Zato kot stranka sodelujemo v različnih postopkih pri načrtovanju in urejanju te problematike.

Na nevarnosti in ovire, ki divja odlagališča pomenijo za divjad, lovske družine oziroma slovenski lovci opozarjamo vsako leto s tradicionalnimi čistilnimi akcijami, ki so bile v številnih lokalnih okoljih sploh prve čistilne akcije. Prvič smo jih na nacionalni ravni združili leta 1999, ko je Lovska zveza Slovenije organizirala vseslovensko čistilno akcijo *Naravi krademo smeti*. Takrat so udeleženci akcije naravi "ukradli" 19.015 kubičnih metrov smeti. Količina bi napolnila kar 528 tovornih železniških vagonov, ki bi tvorili kompozicijo, dolgo okoli pet kilometrov! Lovske zveza Slovenije se je že v naslednjem letu odločila za ponovitev vseslovenske akcije v sodelovanju z drugimi organizacijami. Poleg lastnih tradicionalnih čistilnih akcij slovenski lovci že več let sodelujemo tudi

v čistilnih akcijah v lokalnih okoljih in v akciji *Pomladansko urejanje in vzdrževanje čistega okolja*, akciji Turistične zveze Slovenije. V letu 2011 smo se kot partner pridružili tudi akciji *Očistimo Slovenijo* v letu 2011.

Za sodelovanje v akciji **Očistimo Slovenijo 2012** smo se odločili, ker so se nekatera divja odlagališča v naravi že v enem letu ponovila ali pa so se pojavila nova. Z našimi rednimi obhodi v loviščih lahko kakovostno sodelujemo pri **popisu in prijavi** le-teh ter neposredno v akciji. Poiščite spletno mesto <http://register.ocistimo.si>, kjer boste našli tudi natančna navodila, tako da pri popisovanju in javljanju **novih divjih smetišč** ne bi smeli imeti težav. Če pa bi bile, je pravi naslov za vprašanja popis@ocistimo.si ali **Janez Matos** (tel.: 040/ 420 500). Tisti, ki nimate računalnikov, lokacije novih divjih odlagališč smeti lahko javljate na brezplačno tel. številko: **080-22-62**.

Na novinarski konferenci, ki jo je organiziralo *Društvo ekologov brez meja*, se je **Petra Matos** zahvalila vsem, ki sodelujejo v akciji, in izpostavila, da je glavni namen akcije očistiti okolje in hkrati ozaveščati javnost o potrebi vzdrževanju čistega okolja ter izdelovanju takšne embalaže, ki ne bo obremenjevala okolja. Poleg čiščenja bodo na dan Č, ki bo v **soboto, 24. marca 2012**, organizirali še *Ekokomiki*, za šole in vrtnice pripravljajo projekt *Ekoglavce*, za širšo javnost pa *Ekoozive* in akcijo *Ne smetim - dobim* ter številne natečaje za fotografije, modne in industrijske oblikovalce. Društvo je novinarjem posredovalo finančno oceno za uspešno izvedbo akcije. Potrebovali bodo 200.000 evrov, akcija sama pa je ocenjena na 15 do 20 milijonov evrov.

Tina Drolc

60 let LD Boris Kidrič - Hajdina

V nedeljo, 16. oktobra lani, smo lovci **Lovske družine Boris Kidrič** iz Hajdine praznovali 60-letnico ustanovitve. Slavnostni govornik, starešina **Franc Turnšek**, je opisal začetke delovanja LD leta 1951, ko je LD nastala z združitvijo okrajnih zakupnih lovišč: Slovenja vas, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju in lovišča Strnišče - Kungota.

Skupinska fotografija članov LD Boris Kidrič - Hajdina ob 60-letnici

Štiridnevna lovska razstava, ki so jo ob proslavi pripravili člani LD Boris Kidrič, je bila dobro obiskana.

Zakupniški odnos LD je trajal do leta 1956, ko so lovišče dodelili v upravljanje LD Boris Kidrič - Kidričevo. Po dograditvi lovskega doma v letu 1979 so sedež prenesli na Hajdino. Dandanes LD gospodari na okrog 2.500 ha lovni površini, sicer pa na območju, večjem od 5.000 ha.

Leta 1980 smo podpisali sporazum o medsebojnem sodelovanju z LD Dolenja vas. Sodelovanje v zadovoljstvo lovcev obeh družin traja še zdaj.

Za starešino so na proslavi spregovorili še: v imenu LZS mag. **Srečko F. Kropeta**, za ZLD Ptuj - Ormož mag. **Emilijan Trafela**, župan Občine Hajdina **Stanko Glažar** in župan Občine Kidričevo **Anton Leskovar**. Sledili so pozdravi predstavnikov sosednjih LD in pobratene LD Dolenja vas.

Program proslave so popestrili Rogisti Zveze LD Ptuj - Ormož in Štajerske frajtonarke.

Poseben dogodek ob počastitvi 60-letnice delovanja LD je bilo odprtje lovske razstave, na kate-

ri smo prikazali v našem lovišču stalno živečo in prehodno divjad, lovsko kinologijo, lovsko literaturo in naše strelstvo. Na razstavo smo povabili šole, vrtce in prebivalce občin Hajdina, Kidričevo in Ptuj. V šestih dneh je bila razstava dobro obiskana in je dosegla svoj glavni namen: prikazati lov in skrb za ohranjanje narave kot med seboj povezani dejavnosti.

Primož Turnšek

65 let LD Adlešiči

Ob praznovanju 65-letnice LD Adlešiči je treba zapisati, da belokranjsko lovstvo skrbi za nadaljnji razvoj te lovske družine. Člani se še kako dobro zavedajo, da je pomembno, da pripadajo območni ZLD Bele krajine, pa tudi krovni lovski organizaciji, ki v širšem evropskem prostoru uživa velik ugled.

LD Adlešiči je v svojem delovanju ves čas spremljala težnje

naprednega razvoja kljub težkim razmeram, v kakršnih so tam v vsej zgodovini živeli ljudje. Ime dežela »belih brez« ima žal tudi negativen prizvok. Zemlja, na kateri rastejo bele breze, je navadno kislja in ne nudi prav dobrih razmer za kmetijstvo, s čimer pa je tesno povezana tudi skromnost tamkajšnjih ljudi. Vedno so se morali zanesti le nase in na svojega bližnjega sosedo, si med seboj pomagati in na tak način preživeti.

Nič drugače ni v LD Adlešiči, kjer je vedno veljalo pravilo o enotnosti in medsebojnem prijateljstvu. Lovci so z lastnim udarniškim delom zgradili lep in prostoren dom, v katerem je prostora za več kot sedemdeset članov, in prostorno hladilnico

in je sovpadalo s 65-letnico delovanja LD Adlešiči. Na proslavo so povabili vse svoje lovce in njihove soproge, člane sosednjih LD in lovce iz Hrvaške. Povabili so tudi vse člane UO ZLD Bele krajine, pa tudi predsednika LZS mag. **Srečka F. Kropeta** s soprogo **Zlatko**. Odziv povabljenih je bil dober in prireditveni prostor je bil poln.

Pred otvoritvenim govorom so člani KD LPZ Bela krajina zapeli nekaj lovskih pesmi, Žužemberški rogisti pa so zaigrali nekaj lovskih melodij in z zvoki lovskih rogov posnemali fanfare ter tako dali poseben poudarek slovesnosti.

Vse prisotne je najprej pozdravil starešina LD Adlešiči **Jurij Mihelič**, ki je predstavil LD,

Predsednik LZS mag. **Srečko F. Kropeta**, predsednik UO ZLD Bele krajine **Toni Vrščaj** in starešina LD Adlešiči **Jurij Mihelič**

za shranjevanje odstreljene divjadi, dokler je ne prevzame odkupovalec. To je še posebno pomembno v sezoni lova na srnjad in jelenjad.

Lani (2011) so se spet zbrali in pred lovskim domom Gmajnica zgradili še zelo lep nadstrešek na prostoru za prireditve. Slavnostno odprtje je bilo 11. 9. 2011

njeno lovišče, divjad, s katero lepo gospodarijo, in pohvalil lovce, ki s svojim neplačanim delom pomagajo k uspehu te LD. Zbranim domačim lovskim tovarišem je pohvala godila, še posebno, ker je bila namenjena vsem članom. Na koncu svojega govora je predsednik belokranjske LD predsedniku LZS poda-

Ob 65-letnici LD Adlešiči je starešina **Jurij Mihelič** predsedniku LZS izročil posebno družinsko darilo.

ril v les vžganega medveda, prav takega, ki že kraso delovno sobo predsednika CIC g. **Bernarda Ložēja** in nekdanjega predsednika Bolgarije gospoda **Georgija Parvanova**. Ob koncu svojega pozdravnega nagovora je predsednik LZS starešini LD izročil posebno priznanje – listino LZS. Nato je predsednik UO ZLD Bela krajina **Toni Vrščaj** prisrčno pozdravil vse lovce LD Adlešiči, vse povabljeni in njihove soproge, še posebno **Zlatko Krope**, ki jo mnogi belokranjski lovci že poznajo in jo imajo za svojo prijateljico. Nato sta s predsednikom Kropetom podelila odlikovanja ZLD Bele krajine, ki so jih dobili zaslužni lovci LD Adlešiči: **Jože Bahorič, Anton Adlešič, Stanislav Peteh, Anton Mlakar, Ciril Požek, Štefan Princ, Vladimir Stipanovič, Ivan Vranešič, Uroš Vranešič, Simo Stipanovič, Boris Šikonja in Martin Željko**.

Ob igranju ansambla se je nekaj parov veselo zavrtelo. Očitno je bilo, da so bili lovci več kot zadovoljni s proslavo, pa tudi ponosni na dosežene rezultate.

Ob tej priložnosti je treba čestitati članom LD Adlešiči k jubileju pa tudi za uspehe dolgoletnega dela na področju lovstva.

Toni Vrščaj

Sestanek predstavnikov SŽ in LZS o povozih divjadi na progah

Sedmega junija lani je bil na Upravi Slovenskih železnic prvi sestanek o problematiki povozov divjadi na progah Slovenskih železnic (SŽ). Sestanka sta se s strani SŽ udeležila **Simon Kovačič**, pomočnik direktorja PE Infrastruktura, in **Matjaž Zagorc** iz službe za gradbeno dejavnost. Lovsko zvezo Slovenije sta zastopala **Jože Samec**, tedanji član UO LZS, in **Srečko Žerjav**, direktor strokovnih služb LZS. Na sestanku je sodeloval tudi lovec - strojevodja **Peter Flis**.

Kot so povedali predstavniki lovcev, na sestanek niso prišli z velikimi pričakovanji o hitrih ustreznih rešitvah dokaj pereče problematike za upravljavce lovišč, vendar pa so se po razpravi od sogovornikov poslovlili z vzpodbudnimi in zavezujočimi skupnimi sklepi. Sodelujoča predstavnika SŽ sta pozorno

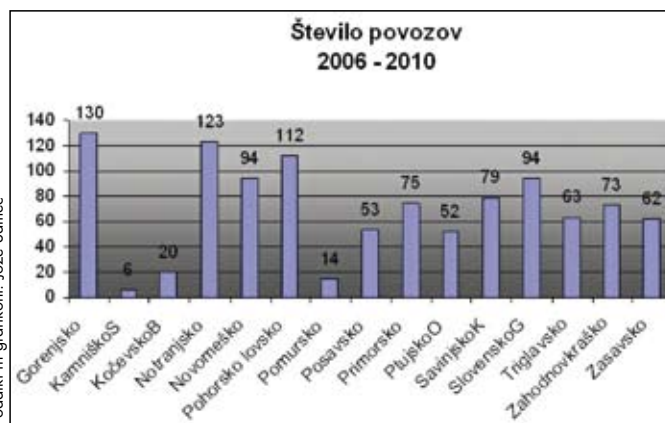
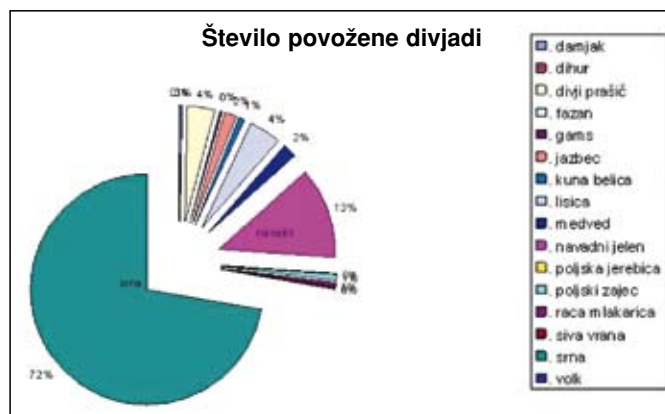
prislunhila podrobnejši predstavitvi problematike, ki so jo pripravili na LZS. Po njuni izjavi in vidnem presenečenju sta povedala, da sta bila prvič seznanjena s takšnim obsegom povožene divjadi, ki zaradi trkov z lokomotivami pogine na tirih slovenskih železnic in ob njih. Zato sta predstavnikoma LZS postavila še nekaj dodatnih vprašanj in pokazala očitno pripravljenost za hitro in ustrezno ukrepanje. Dogovorjen je bil sistem evidentiranja vseh povozov, ki ga bo osebje železnic (strojevodje, pregledniki prog) odslej javljalo na tel. številko **112**, kot je to že urejeno v primerih povozov divjadi na cestah.

Na LZS je bilo treba po tem pogovoru postoriti kar nekaj dogovorjenih obveznosti. Najprej je bilo treba pripraviti karto lovišč z vrisanimi mejami in trasami železnic, označiti lovišča in točke, po katerih bo pozneje mogoče razbrati natančno mesto povozov divjadi. Delo je potekalo v sodelovanju z informatiki Slovenskih železnic in je bilo opravljeno v dogovorjenem roku.

Osebe Slovenskih železnic bo povoze divjadi na tirih javljalo na telefonsko številko 112, kot je to že urejeno v primerih povozov divjadi na cestah.

Naslednja naloga je bil dogovor na MORS-u – Direktoratu za zaščito in reševanje, pod čigar pristojnost sodijo Regijski centri za obveščanje – ReCO 112. Predstavljena je bila digitalna karta, ki je v celoti zadostila potrebam za beleženje povozov, potrebna pa bo sprememba v sistemu nabora podatkov za obveščanje predstavnikov lovišč – članov, ki so v LD zadolženi za odvzem dokazil o povoženi divjadi tudi na cestah. Priimku in imenu naj bi v prihodnje zaradi enotnega pozivanja ob izrednih dogodkih (med take štejejo tudi povoze divjadi) **dadali še davčno številko**. Ta podatek je

Podatki in grafikon: Jože Samec

Foto: P. Flis

kolih gibanja oseb na železniškem območju z imenom **Varno delo in gibanje na železniškem območju**. Izobraževanje bodo vodili strokovnjaki Slovenskih železnic; LZS mora poskrbeti le za organizacijo izobraževanja in zagotoviti glede na število udeležencev in oddaljenost lovišč primerne lokacije. O vsem preostalem bodo upravljavci lovišč obveščeni pravočasno. Varnost ljudi je na prvem mestu!

Kot kratkoročni ukrep je v prvi fazi rešeno beleženje povozov divjadi. Zadovoljni smo z dogovorjenim, še bolj s pozitivnim pristopom predstavnikov Slovenskih železnic in Direktorata za zaščito in reševanje MORS pri reševanju že kar perečega problema.

Naši pogledi so usmerjeni tudi v prihodnost. Kot dolgoročna naloga s pripravami, kar se bo začelo čim prej, je ustrezno omejevanje preprečevanja prehajanja divjadi čez trase železnic. Strategijo bosta obe strani pripravili skupaj in pri tem uporabili znane metode ter sredstva, podobno kot to že opravljajo na cestah. V projekt želijo vključiti vsa pristojna ministrstva, za kar se zavzemata LZS in SŽ.

Pogovarjali so se tudi o projektih, za katere bi lahko pridobili evropska finančna sredstva; skratka, za prvo takšno srečanje več kot dovolj.

Na sestanku so predstavniki LZS predstavnikom SŽ posredovali naslednje podatke: v letih od 2006 do maja 2011 je bilo na železnicah evidentiranih naslednje število povozov: 2 damjaka, 1 dihur, 40 divjih prašičev, 1 fazan, 3 gamsi, 17 jazbecev, 10 kun belic, 47 lisic, 20 medvedov, 132 navadnih jelenov, 1 poljska jerebica, 9 poljskih zajcev, 7 rac mlakaric, 2 sivi vrani, 757 srn, 1 volk. Skupaj torej **1.050** evidentiranih živali, pri čemer pa je jasno, da mnogi primeri sploh niso bili zabeleženi (glej graf Število povožene divjadi).

Lovci ocenjujemo, da je evidentiranih tovrstnih smrti vsaj za polovico manj kot je dejanskih. Ocena temelji na mnogih najdenih truplih v bližini železniških prog, na katere vodstva LD (upravljavce lovišč) opozarjajo tudi krajanji, pa niso bile nikjer zabeležene.

Iz drugega grafikona (Število povozov) je razvidno, da je največ povozov ob glavni trasi železnice: Gorenjska, Zasavska, Štajerska in Notranjsko-Primorska.

Sestanek obeh udeleženi strani o omenjeni problematiki je vsekakor dobrodošel korak k izboljševanju javne podobe Slovenskih železnic in Lovske zveze Slovenije, ki je obenem tudi naravovarstvena organizacija. Obe strani z dogovorjenimi ukrepi želita ublažiti škodo, ki jo na eni strani utrpijo vozila SŽ s časovnimi zamudami, na drugi pa zmanjšati krvavi davek med prostoživečimi živalmi, ki ga terjajo vozila na tirih. Tudi pogled potnikov skozi okna na krvava in razmrčvarjena živalska trupla ob progi res ni nekaj, kar bi železničarjem in lovcem ob vedno večji naravovarstveni zavesti ljudi dvigalo ugled.

Marijan Likar in Jože Samec

Lovci LD Krka praznovali 65 let delovanja

V LD Krka so visoki jubilej nameravali praznovati že pred petimi leti z izdajo zbornika, pa so takoj, ko so začeli zbirati gradivo, doumeli, da to ne bo mogoče, saj vsega ustreznega niso mogli zbrati takoj, in da bo za to potrebno kar nekaj časa. Zato se je takratno vodstvo LD ob podpori članov odločilo, da bo praznovanje preložilo za pet let in se bo na praznovanje temeljito pripravilo.

Odločitev je bila pravilna, o čemer se je imel možnost prepričati sleherni član, ki je na kakšen koli način povezan s tamkajšnjim območjem in domačim prebivalstvom ob izviru prelepe reke Krke.

Lovci LD Krka se še kako zavedajo, da bodo kos odgovorni in zahtevni nalogi sodobnega lovca le, če bodo tudi v prihodnje skrbeli za širitev novega strokovnega znanja, če bodo gojili visok nivo etične zavesti, se zavzemali za čisto okolje, varovali življenjsko okolje divjadi, skrbeli za ohranjanje živalske in rastlinske pestrosti ter gojili in prenašali bogato kulturno dedščino na prihodnje rodove. Vse to so dokazali ob različnih priložnostih v iztekajočem se jubilejnem letu. V minulem letu sem imel kar nekajkrat tudi sam možnost doživeti utrip in povezanost lovcev LD Krka s tamkajšnjim prebivalstvom in z drugimi uporabniki prostora.

Prvo takšno neposredno srečanje z domačimi lovci in krajanji sem imel ob povabilu, naj sodelujem v programu proslave ob njihovem krajevnem prazniku potem, ko so lovci spretno izkoristili priložnost, da so ob odprtju novih prostorov domače osnovne šole predstavili dejavnost LD Krka v 65 letih delovanja. Pripravili so bogat kulturni program, v posebnem prostoru pa tudi manjšo razstavo lovskih trofej. Krajanji so prireditev dobro sprejeli in bila je množično obiskana. Ob koncu se je čestitki za visoki jubilej pridružil župan Občine Ivančna Gorica **Dušan Strnad** in poudaril, da tudi lovske izkušnje in znanje veliko pripomorejo pri vzgoji in izobraževanju tamkajšnjih mladih rodov glede odnosa do narave in življenjskega okolja. Svoje ob-

LD Krka je gostila člane upravnega odbora LZS na junijski seji. Milan Žgajnar je pozdravil člane UO LZS in jim zaželel dobro počutje ter uspešno delo.

Foto: S. Vesel

Prizadevni član LD Krka Metod Podržaj je iz rok predsednika LZS mag. Srečka F. Kropeta prejel odlikovanje lovske družine.

čutke je sklenil z ugotovitvijo, da je delo lovcev lepo in plemenito.

Izpostavili so sodelovanje in druženje lovcev s krajanji. In kaj je lepšega, da sodelovanje medsebojno krepijo tudi na takšnem področju, ki je nelovcem morda

nekoliko manj znano. Že neka-ko tradicionalno je postalo, da se vsako leto v zadnjih avgustovskih dneh tamkajšnji lovci v večji skupini odpravijo na Triglav. Lanski pohod je imel še poseben pomen, saj so na vrh »Očaka« vzeli prapor LD Krka in prapor območne zveze ZLD Kočevje, kamor sodijo.

Lovci LD Krka imajo še eno značilnost, ki jih krepí: to je lep odnos do solovcev. Uspele se jim je, na povsem neformalen način, brez t. i. listin pobratenja, povezati s člani več drugih lovskih družin. Tako prirejajo vsakoletna druženja z izmenjavo udeležbe na skupnih lovih v loviščih z LD Kungota, LD Kozje, LD Raka in LD Jezero - Komen, ki so se, kot pravijo, »dobro prijela« in prerasla v pristno lovsko tovarištvo brez velikih pričakovanj glede lovskih trofej. Tako so gostitelji LD Krka prvega od lanskih jesenskih skupnih lovov izkoristili in ga ob zadnjem pogonu okronali še s

Na Triglavu s praporom LD Krka in ZLD Kočevje

predstavitvijo težko pričakovane zbornika LD z naslovom *Petinšestdeset let Lovske družine Krka 1946–2011*.

Za izid zbornika velja največja zahvala prizadevnemu avtorju **Jožetu Rusu**, ki je v njem natančno in potrpežljivo zbral dokumentarno gradivo, kolikor ga je bilo pač na voljo, ga uredil in skupaj s pričevanji še živečih ustanovnih članov objavil na kar 137 straneh. Sleherni bralec zbornika bo potrdil ugotovitev avtorja v uvodnem govoru, da izdani zbornik ni samo zbir in naštevanje minulih dogodkov, pač pa povzetek glavnih dogodkov v vsem času delovanja lovske družine ter da je verodostojen povzet prikaz celotne zgodovine LD Krka. Za opravljeno delo so mu hvaležni vsi lovci.

Ob koncu se je lovsko tovariško srečanje končalo s podelit-

Foto: T. Žumer

Rastišče divjega petelina na Jelovici

nosov ter spoštovanje tradicije. Uspešen je tudi pri iskanju čim pristnejših povezav z ljudmi v domačem kraju in širše.

Štefan Vesel

O stanju, motnjah in ukrepih za ohranjanje divjega petelina na Gorenjskem

Predavanje dr. **Mirana Časa** z Gozdarskega inštituta Slovenije je bilo organizirano na pobudo starešine **LD Železniki Simona Tolarja**. Po dogovoru s predavateljem je bilo predavanje organizirano v predavalnici OŠ Železniki 10. 12. 2011. Dogodek so v uvodu naznanili Rogisti LD Selca. Vabila so bila predhodno posredovana tudi vsem LD na Gorenjskem, ki so sodelovale pri popisih rastišč divjega petelina med letoma 2009–2011.

Predavatelj se je lovcem z Gorenjske s predavanjem želel oddolžiti za njihove prostovoljne popise rastišč divjega petelina v nočnih in jutranjih urah ob težkih terenskih in ostrih zimsko-spomladanskih razmerah ter za zbiranje vzorcev iztrebkov (»cigar«) in peres za genetske raziskave populacije v Sloveniji in JV Evropi, ki jih opravljajo na Gozdarskem inštitutu Slovenije.

Predavanje z razpravo je trajalo uro in pol, razdeljeno pa je bilo na nekaj delov.

Uvod je bil namenjen opisu divjega petelina in njegovega življenjskega habitata. Sledil je opis zdajšnjega stanja populacije in primerjave s prejšnjimi raziskavami na rastiščih. Pri motnjah in ukrepih za ohranjanje divjega petelina so izpostavili zlasti pereče vplive gorskega turizma (nujnost usmerjanja obiskovalcev na poti in problematika adrenalinskih športov, ki naj bi se umaknili iz gozda na poligone, nujnost zapore nekaterih gozdnih cest in vlak), gozdarstva (strogo upoštevanje zakonske prepovedi del v gozdu do 30. junija), lovstva (nujnost

povečane populacijske kontrole gostote plenilcev in ohranjanja zmerne gostote parkljuste divjadi, nepostavljanje krmišč v habitate gozdnih kur, prepoved zgodnje paše na planinah in redno čiščenje zarašlih jas in pašnikov) in kmetijstva (prepoved uporabe stalnih žičnih ograj ter prepoved paše v gozdu).

O izsledkih raziskave, povezano s popisom rastišč divjega petelina na Gorenjskem, je predavatelj pripravil poseben del predavanja, ki je obsegal rezultate analize vseh podatkov, zbranih pri popisih rastišč, ki so jih opravljali člani gorenjskih LD. Sklep izsledkov te raziskave je, da se življenjski prostor divjega petelina hitro zožuje, izginjajo

Jože Rus, avtor zbornika *PETINŠESTDESET LET LOVSKE DRUŽINA KRKA, 1946–2011*, ob predstavitvi

vijo odlikovanj zaslužnim članom LD Krka, pri čemer je sodeloval tudi predsednik LZS mag. **Srečko F. Kropce**, ki jim je še pred tem izrazil vse priznanje za dosedanje delo ter čestital k jubileju.

Praznovanje 65-letnice delovanja LD so sklenili s sodelovanjem mladih rogistov na Božičnem koncertu, ki kot najmlajša tovrstna skupina že skrbi za prepoznavnost lovske kulture v širšem okolju.

Med jubilejnim letom v lovišču LD Krka niso pozabili na svoje temeljno poslanstvo in vse naloge pri upravljanju z divjadjo v lovišču. Za to velja zahvala slehernemu članu v tej LD, še posebno pa starešini LD Krka **Milanu Žgajnarju**, ki ima izjemen občutek za vzdrževanje in ohranjanje lovskih tovariških od-

Foto: T. Žumer

Na predavanju dr. Mirana Časa o divjem petelinu na Gorenjskem se je v organizaciji LD Železniki zbralo več kot trideset obiskovalcev, večinoma nekdanjih lovcev – petelinarjev.

pa tudi rastišča divjega petelina znotraj tega prostora. Divji petelin je postal na splošno res zelo ogrožena vrsta, čeprav je na določenih območjih del populacije še v dokaj dobrem stanju.

Razprava in razgovor po predavanju sta pokazala, da izvajalci gozdarskih del ne upoštevajo zahtevanega »mirnega obdobja« v habitatu teh gozdnih kur in prepovedi sečenj do 30. junija (Pravilnik o varstvu gozdov!). Govorili so tudi o pojavu gorskega turizma po brezpotjih na vseh nadmorskih višinah in v najrazličnejših nekontroliranih oblikah, na kar lovci ne moremo pomembno vplivati, saj za ukrepanje nimamo nobenih pooblastil. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kakšen pomen ima nastavljanje valilnic za sove v habitate divjega petelina. **Branko Galjot** je povedal, da so bile pred desetletji veliko boljše razmere za divjega petelina, vendar je bila tudi takrat najbolj številčna populacija petelina na Jelovici.

Vse aktualne ugotovitve v razgovoru so potrdili tudi rezultati analiz predstavljenih raziskav iz obdobja 2009–2011 ter medsebojne primerjave: vse od prvega popisa rastišč iz let okoli 1980 (1979–1984) (Adamič, 1986).

Starešina LD Železniki je udeležence predavanja seznanil tudi z razpisom ZRSVN za prijavo raziskave o gozdnem jerebu na Jelovici, a žal v neizvedljivem roku dveh dni. Ker raziskavo financira kneževina Monako, gre očitno za razpis, so ugotavljali prisotni, ki je bil napisan na kožo že prej izbranemu nosilcu raziskave. Dodal je, da bi se na tak razpis lahko skupaj prijavile vse LD z območja, ki ga zajema razpis.

Vzdušje in zanimanje na predavanju sta bila enkratna. Po koncu v predavalnici OŠ se je družnje nadaljevalo v lovskem domu LD Železniki. V sproščenem razgovoru in v dobrem razpoloženju je lovski večer ob hrani in pijači trajal še pozno v noč.

Za uspešno in zanimivo predavanje se v prvi vrsti iskreno zahvaljujemo dr. Miranu Času z Gozdarskega inštituta Slovenije, kolektivu OŠ Železniki za uporabo predavalnice in članom LD Železniki **Tomažu Žumru**, **Primožu Tolarju**, **Juriju Tarfilu**, **Matjažu Lušini**, **Branku Ozebku** in **Jaki Benedičiču**, ki so opravili delo na terenu. Upam, da bomo uspešno sodelovanje nadaljevali tudi v prihodnosti.

Simon Tolar,
starešina LD Železniki

44. srečanje lovcev KPL - Celovec z lovci LZ Maribor

Kmalu po ustanovitvi **Kluba prijateljev lova - Celovec**, ki je nastal na pobudo tamkajšnjega slovenskega borca in lovca **Karla Prušnika - Gašperja** in našega lovca in borca **NOB Ivana Skerlovnika**, ki sega v leto 1964, so se začele med lovci na obeh straneh meje navezovati močne prijateljske vezi. Prvo uradno srečanje lovcev KPL - Celovec in LZ Maribor pa je zabeleženo v letu 1967. Tistega leta so se namreč številni slovenski lovci iz KPL - Celovec udeležili jesenskih lovov v več naših lovskih družinah. Od tistega leta naprej so se začela vsakoletna medsebojna srečanja tudi na različnih drugih področjih delovanja, ki so bila organizirana bodisi pri nas ali pri njih. Da pa so postala srečanja tradicionalna, ima gotovo največ zaslug **Mirko Kumer - Fric**, dolgoletni predsednik KPL - Celovec, ki velja za legendo slovenskega lovca na Koroškem. Pa ne samo zaradi svoje pokončne drže kot zaveden slovenski lovec, temveč tudi zaradi njegovih izjemnih organizacijskih in vodstvenih sposobnosti, ki so bile še kako potrebne

da je vsem udeležencem nudil pravo lovsko zadovoljstvo. Pomembnejše kot sam lov pa je bilo tovariško druženje na »zadnjem pogonu«, ki je bilo v prelepih prostorih novega lovskega doma LD Rače. Ker je bil na srečanju poleg lovcev, ki delujejo v organih KLP - Celovec in organih LZ Maribor, tudi predsednik LZ Slovenije mag. **Srečko F. Krobe**, je bila temu primerna vsebina bogatih pozdravnih nagovorov. Ni manjkalo številnih prijetnih spominov iz bogatega dolgoletnega sodelovanja, pa tudi ne dokaj kritičnih pripomb na zdajšnji položaj lovstva. Slišati je bilo veliko koristnih stro-

bilo prav, da bi 45-letnico našega sodelovanja, ki bo v naslednjem letu, zabeležili s spominsko publikacijo. S predlagano idejo so soglašali vsi, kar hkrati pomeni tudi skupno obveznost, ki jo bo treba uresničiti.

V družabnem delu so štajerske kolone in dobro slovensko kapljico preglasile številne slovenske narodne pesmi, ki smo jih skupaj prepevali vse do teme tiste prijetne novembrske sobote. V lepem spominu nam bo ostala zaradi pri srčnega prijateljskega druženja z našimi dragimi slovenskimi lovci z avstrijske Koroške. Vidimo se zopet na 45. srečanju!

Branko Vasa

Foto: B. Vasa

Analiza lova in pozdrav lovini ...

Predsednik LZS Srečko F. Krobe ob pozdravnem nagovoru. Desno od njega sedijo Mirko Kuker, Brane Kurnik in Dušan Jukič, usklajevalec tovrstnih srečanj.

za oblikovanje vsebine pa tudi za trajnost tovrstnega sodelovanja. Samo z njegovo pomočjo in pomočjo nekaterih zanesenjakov na naši strani se lahko pohvalimo že s 44. srečanjem.

Lansko srečanje je bilo prvo soboto v novembru v lovišču **LD Rače**. Lov je bil uspešen in tudi dobro organiziran, tako

kovnih mnenj, ki bi jih kazalo kdaj vgraditi v lovsko zakonodajo, da bi se položaj lovstva izboljšal v dobro divjadi v našem okrnjenem naravnem okolju. O tem sta poleg predsednika LZ Slovenije govorila **Mirko Kumer** in predsednik LZ Maribor **Branko Kurnik**. Slednji je poleg tega predlagal, da bi

LD Petišovci uspešno gospodarji

Raj za divjad med rekama Ledavo in Muro

V Prekmurju živijo gostoljubni, zavedni in pridni ljudje. Tam, kjer že dolgo črpajo črno zlato – nafto, pridelajo tudi največ domačega žita in dobrega vina. V tamkajšnjem okolju že več kot šest desetletij svoje poslanstvo uspešno opravljajo tudi lovci **LD Petišovci**. Prekmurska dežela na skrajnem severovzhodu Slovenije, ki je bila v preteklosti politično dokaj odrinjena in pozabljena, pa je ta očitek politikom vseč ali ne, živijo mnogi uspešni gojitelji divjadi, ne nazadnje tudi varuhi narave in ponosi Slovenci. Čeprav niso graničarji v ozkem pomenu besede, se še kako zavedajo, da divjad ne pozna ne lovskih, kaj šele državnih meja. A če so te določene, jih morajo vsi tudi spoštovati. Še posebej to velja na območju tromeje Slovenije, Avstrije in Madžarske, na Goričkem, kjer ima svoje lovišče LD Grad - Kuzma in na

tromeji Slovenije, Madžarske in Hrvaške, kjer že 65 let zelo uspešno deluje LD Petišovci, na čelu katere je prizadevni starešina **Anton Bensa**.

Nekateri dopisniki Lovca, ki smo bolj zvedave in potepuške narave, smo večkrat presenečeni nad dejstvom, da naše slovensko lovstvo »delajo« napredno, prepoznavno in trdno prav urejene lovske družine; s tem mislim na preproste lovce pa tudi odgovorne funkcionarje, ki so, vsaj nekateri, stebri slovenskega lovstva. Med njimi so takšni člani LD Petišovci in člani njenega UO, v katerem so poleg Antona Bense, ki je tudi član UO ZLD Prekmurje, še: **Anton Lebar**, gospodar, tajnik **Bojan Budin**, blagajnik **Dejan Sobočan** in člani **Aleksander Marič**, **Valentin Tot**, **Franc Gašpar**, **Drago Gustak** in **Goran Gavrilovič**.

»LD Petišovci je bila ustanovljena leta 1946. Svoj družinski prapor pa smo razvili že leta 1971, ob 25-letnici LD. Med 63 petišovskimi lovci, med katerimi je poleg slovenskih in hrvaš-

uplenimo sami; že leta k nam na lov prihajajo naši dolgoletni lovski prijatelji od blizu in daleč. Posebej so nam pri srcu člani Kluba prijateljev lova iz Celovca z **Mirkom Kumrom - Fricem** na čelu.« mi je v razgovoru zaupal starešina.

Tudi Petišovskim lovcom nastaja škoda zaradi tamkaj številčne jelenjadi in divjih prašičev. Z Madžarske ta divjad rada prihaja na pašo na skrbno obdelane petišovske njive in krmišča. Po besedah predsednika LD pa zato niso skrhani odnosi z domačimi kmeti in tudi ne z madžarskimi lovci. »Čprav je naša LD že dvakrat organizirala srečanja s kmeti, pa ta druženja niso postala tradicionalna. Vseeno si upam trditi, da s kmeti dobro sodelujemo. Vse škode sproti rešujemo in jih tudi poravnamo z denarjem ali z divjačino. Ne želimo si nesoglasij s kmeti. Zaskrbljeni smo zaradi njih, saj zadnja tri leta postajajo za nas kar resen problem,« je zaskrbljeno poudaril Bensa. Gospodar Lebar, ki je sodeloval v pogovo-

Tudi dolgoletno lovsko prijateljstvo ne pozna meja (od leve): Blaž Kordež, Mirko Kumer - Fric, Anton Bensa, Branko Kurnik, Konrad Mandl in Dušan Jukič.

kih največ madžarsko govorečih članov, sta najstarejša, 89-letna, **Anton Gonza** in **Milan Frančeškin**, ki sta svoj čas prav tako opravljala odgovorne lovske naloge ter pustila vredne sadove dela prekmurškemu lovstvu. Sicer pa vsi skupaj zelo složno in uspešno upravljamo z divjadjo na 5.400 ha obsežni lovni površini lovišča. Čprav je tudi v naši LD visok odstotek starejših lovcev, moramo opraviti letni načrt odstrela (130 glav srnjadi, 24 glav jelenjadi, 80 divjih prašičev, nekaj poljskih zajcev in okrog 30 fazanov in rac. Vsaj doslej smo ga vsako leto uspešno opravili. A vse divjadi ne

LD Petišovci že nekaj let uspešno vodi starešina Anton Bensa.

Foto F. Rotar

Spet je bil uspešen decembrski lov v Murški šumi.

ru, pa je še pristavil: »A škode bi bilo še več, če lovci ne bi skrbeli za tudi dodatno krmljenje jelenjadi in divjih prašičev ter uspešno opravili načrt odstrela. Na lastnih njivah, ki merijo okrog 80 arov, pridelamo tudi od 8 do 10 ton koruze in druge krme, ki jo uporabimo v ta namen,« je povedal prijazen gospodar.

Da se bodo nekega dne z meja umaknili graničarji nekdanje jugo vojske, so že leta 1981 slutili petišovski lovci. Že takrat so namreč v Dolini, nad vinskimi griči, odkupili nekdanjo vojaško karavlo in si v njej uredili prijeten lovski dom. Leta 2006 so ob njem uredili še sodobno zbiralnico in hladilnico za uplenjeno divjad. Sogovornik Bensa mi je povedal: »Pri lovskem domu vsako leto pripravimo tudi lovski piknik in tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. Vsi tukaj se sploh radi družimo. Neopozabna so tudi pogosta srečanja v Murški šumi, ko na lov povabimo tudi naše lovske prijatelje. Ob lovskem ognju se sploh radi družimo.«

Lov v Murški šumi je za domače in tudi njihove lovske prijatelje vedno posebno doživetje. Dobršen del petišovskega lovišča zavzema 560 ha velik gozdni kompleks Murske šume, ki se razprostira med rekama Ledavo in Muro, ki sta tudi mejni reki. V Murški šumi je že od nekdaj veliko divjadi, zato ob reki Muri lovijo tudi hrvaški lovci. Medtem ko so se decembra lani vse tamkajšnje obmejne lovske družine z madžarskimi lovci odkrito pogovarjale tudi o škodi, pa se o sodelovanju s hrvaškimi lovci, ki je bilo nekdanj za vzor, zdaj še zdaleč ne morejo pohvaliti. »Nespoštovanje lovskih načel, prijateljstva in ne nazadnje tudi lovskih meja z njihove strani so zagotovo vzrok, da so se odnosi s hrvaškimi lovci dokaj

ohladili,« mi je dokaj zaskrbljeno potarnal odgovorni starešina Anton Bensa.

Franc Rotar

Decembrska presenečenja v LD Boč na Kozjaku

Ko so se lani decembra lovske družine že pripravljale na letno inventuro upravljanja z divjadjo, so bili na sporedu tudi zadnji skupni lovi na jelenjad in divje prašiče. Tako je bilo tudi v LD Boč v severovzhodnem delu Slovenije, kjer na Štajerskem, na Kozjaku, že več kot 65 let deluje omenjena LD. Člani LD so tradicionalno in skrbno organizirali kar nekaj skupnih lovov na veliko divjad. Nobena skrivnost ni, da bi sicer 37 kobanskih lovcev, med katerimi sta tudi dve pripravnici in pripravnik, sami, brez pomoči svojih dolgoletnih lovskih prijateljev, težko uresničili zahteven letni načrt odstrela divjadi. Zato so jih minulo leto radi vabili na skupne love in se z njimi družili in veselili ob plenu.

Posebno doživet je bil lov 11. decembra, dan po tem, ko sta bila v organe LZS ponovno izvoljena kar dva njihova člana: za predsednika LZS spet mag. **Srečko Felix Krobe** in za člana UO LZS **Štefan Cmrečnjak**. A decembrskih presenečenj s tem še ni bilo konec. Potem ko je lani novembra s funkcije starešine nepreklečno odstopil prizadevni in spoštovani **Jože Deželak**, so kobanski lovci 9. decembra na izrednem občnem zboru za starešino izvolili **Borisa Mušiča**, ki je prej opravljal naloge gospodarja. Izvolili so tudi nov upravni odbor. Novi gospodar je postal **Žiga Kraner**, predsednik NO je zdaj Cmrečnjak, blagaj-

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanim podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovska izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 18. 1. 2011

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
14 Biroservis Klančar, k. d., Selanov trg 6, 1210 LJ - Šentvid	Lovski, ribiški in drugi noži, multiorodje in diamantni brusilniki CRKT	10
	Keramični noži	10
	Storitev nabrusi.si – brušenje vseh vrst nožev	15
	Birooprema SHARP, pisarniški material, fotokopiranje in tiskanje	10
15 Turistična kmetija Pr' Ambrožu, Ambrož pod Krvavcem 7, 4207 Cerklje na Gorenjskem	Gostinske storitve	10
	Nočitve	10
16 Avanturist, d. o. o., Ormoška cesta 100, 2250 Ptuj	Blago blagovnih znamk Arden Grange, Renske, Applaws,	10
	Perrito in Danish Design	10
17 VONDA, d. o. o., Sečovlje 139, 6333 Sečovlje	Na sklenjeno pogodbo o računovodenju v PE Nova Gorica in PE Ljubljana	10
18 ČEVLJAR, d. o. o., Mavčiče 59, 4211 Mavčiče	Vsi izdelki lastne proizvodnje in izdelki iz ponudbe na spletu in v trgovini	10
19 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica, Slovenj Gradec	15
20 Veterinarska postaja LAŠKO, d. o. o., Marija Gradec 36, Laško	Veterinarske storitve, razen vakcinacij	10
	Sterilizacije in kastracije ter dietna hrana	10
21 Mines team, d. o. o., Na logu 14, 5220 Tolmin	Sončni kolektorji in boilerji ter seti za ogrevanje sanitarne vode	12
	Fotovoltaika - otočni sistemi in seti za razsvetljavo objektov in prikolic	12
	Solarni seti za krmljenje divjadi in živine	12
	Sanitarni program, armature, tuš kolone in cevi, higienske WC-deske	20
	Notranja slikopleskarska dela	10
22 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Naprava Garmin ASTRO 220-DC 40 in Garmin DC 40-ASTRO 220 in oprema	10
23 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur		
24 Veterinarska ambulanta Gaber, Eva Lesjak, s. p., Kidričeva 1, Litija	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
25 UNIVET, d. o. o., Trgovina Pohodnik, BTC hala A, Ljubljana	Pohodna in trekking obutev ob plačilu z gotovino	15
26 Sport Miks, turizem, d. o. o., Trg Golobarskih žrtev 18, 5230 Bovec	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec	20
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	15
	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovskih sob	10
28 Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana		
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorne storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
33 FANTON, Peter Boškin, s. p., Levstikova 18, Idrija	Dobava in polaganje gotovega parketa Margaritelli	10
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBt in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
36 VETERINARSTVO ŠENTJUR, d. o. o., Cesta Leona Dobrotinška 12, Šentjur	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
37 EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Storitve v ambulanti in hrana za pse	10
38 GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
39 DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srjace in dodatki GORNIK	10
	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
40 AKM, d. o. o., Hotemaže 71, 4205 Preddvor	Hrana in poslastice	10
	Oblačila Life line, ure Traser H3, izdelki Nikwax, zaščita proti klopom Skitostop	15
41 DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Svetilke Olight, strelska oprema AKM, taktična oprema in obutev Voodoo	10
	Notranja vrata	10
42 Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	PVC, ALU, LES okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
43 ROJAL, Tomo Avbar, s. p., Pod vinogradi 7, 8351 Straža	Striženje las	5
44 LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Popust za gotovinsko plačilo za vse artikle v trgovini ROJAL v BTC v Nov. Mestu	10
	Izjema je orožje proizvajalca GLOCK	
45 BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Računovodske storitve, poslovno svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
46 JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Pijača	10
47 KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
48 DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Gedetske storitve	15
Trgovina za male živali FENIX v Tolminu in Novi Gorici	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10

nik **Mars Garmut**, na čelu komisije za ocenjevanje škode od divjadi pa bo odslej **Ivan Majster**. Za strelskega referenta je bil imenovan **Janez Godec**, kobanske lovske kinologe bo vodila **Teja Kraner**, naloge gospodarja lovske kočice pa bo opravljal **Vojko Garmut**. Član UO je tudi **Anton Gradišnik**. Novembra lani je novi kobanski lovec postal tudi Srečko F. Kropce, ki poleg številnih nalog v lovišču vneto opravlja tudi tajniške posle.

Sicer pa bo enajsti december gotovo vsem udeležencem lova ostal v lepem spominu tudi po izredno uspelem lovu na divje prašiče, ki ga je vodil Štefan Cmrečnjak. V vsej dolgoletni bogati lovski tradiciji na Kozjaku se namreč še ni zgodilo, da bi v enem pogonu uplenili kar devet divjih prašičev in dve lisici! Če bi bili strelci natančnejši, bi jih bilo lahko še nekaj več! Tudi sam sem bil med uplenitelji ozimca.

Tradicionalni lov na štefanovo, ki je bil organiziran v čast lovcem pobratene LD Lenart, je

Kobanski lovski funkcionarji (od leve): Boris Mušič, Štefan Cmrečnjak in Maks Garmut, ki pogosto trobi na lovski rog.

še poglobil in utrdil dolgoletne lovske prijateljske vezi med štajerskimi in koroškimi lovci. »LD Boč na Kozjaku in LD Lenart sta že davnega leta 1976 podpisali listino pobratenja, ki še kako uspešno obvezuje in povezuje lenarške in naše lovce,« mi je po končanem lovu povedal Mušič, novi starešina kobanskih lovcev.

Čeprav so bili na zadnjem skupnem lovu, ki ga je s svojimi

pomočniki vodil prejšnji starešina Deželak, uplenjeni samo trije divji prašiči in kuna, bo vsem ostal v lepem spominu. Ponovno snidenje s pobratenimi lenarškimi lovci, člani Kluba prijateljev lova - Celovce in s sosednjimi štajerskimi ter koroškimi lovci je vedno prijetno in družabno. Na Štefanovem lovu je bila lovska sreča končno enkrat naklonjena tudi kotuljskemu »jagru«.

Franc Rotar

Lov lovka iz Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje

V Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin - Celje, ki šteje okrog 2000 lovcev, je v članstvo vpisanih tudi 36 članic - lovk, ki se dokaj aktivno vključujejo v delo v okviru matičnih lovskih družin, nekaj pa je aktivnih tudi v organih OZUL oziroma LUO, kamor sodijo njihove LD, ter v posameznih delovnih komisijah v območni lovski zvezi. Ne moremo mimo dejstva, da je ena izmed naših lovk tudi doktorica znanosti. Če je le mogoče, preostali lovci od nje pričakujemo čim večje sodelovanje, pa tudi strokovno pomoč na področju gojitve in raziskav o divjadi, nenazadnje tudi pri skrbi za ohranjanje habitatov in narave nasploh. V območni zvezi skrbimo za enakopravnost obeh spolov zelene bratovščine, zato se je porodila ideja, da bi organizirali skupni jesenski lov, na katerem bi izkazali pozornost samo lovkam. Na nižinskem lovu konec predlanskega decembra je lovke gostila LD Šentjur, lani pa smo se zbrali v nedeljo, 11. decembra, pred lovskim domom v LD Braslovče za lov na divje prašiče.

č. Lov je bil načrtovan tako, da se je zbrala kar 45-glava zelena bratovščina, v kateri je sodelovalo tudi enajst lovk v popolni lovski opremi ter z risanicami, ki so ustrezale za lov na ščetinarje. Članice sta s svojo prisotnostjo počastila predsednik SK ZLD - Celje, **August Reberšak**, in idejni vodja teh lovov, strokovni tajnik SKZLD Celje, **Zdravko Mastnak**.

Lovovodja **Jani Basle** je pozdravil vse udeležene in navedel pravila lova, pa tudi na katere vrste živali bo dovoljeno streljati (po spolni, starostni strukturi). Predsednik LD Braslovče **Marko Stegnar** je v imenu gostitelja poudaril, da so dobrodošli na lovu prav vsi, čeprav je bila tisti dan glavna pozornost namenjena lovkam, ki so kar dvignile zagon in razpoloženje moških lovcov. Določili so lovce za v brakado in lovce, ki bodo postavljali strelce na stojišča. In glej ga, »šmenta«! K **Dušanu Urankarju** se je zgrnilo največ lovk. Takoj je med lovci nastala lovska zavist! No, tudi drugi »postavljajči« smo bili deležni katere od lovk v svojih skupinah. Ob 9. uri smo bili že vsi na stojiščih v predelu Kojnšek na Dobrovljah.

Vreme je bilo oblačno, vendar ni deževalo. Nismo dolgo čakali, ko smo že slišali prve strele.

V pričakovanju smo se vsi okrog enajste ure zbrali pred lovsko kočico Grmada, kjer smo zaužili vročo mesno juho, ki se nam je vsem odlično prilegla po prvem adrenalinskem pogonu. Dandanes so sredstva za sporazumevanje na visoki tehnološki ravni. Tako je do nas prišla informacija, da so bili uplenjeni štirje prašiči - ozimci. Pri glasni izmenjavi doživljajev na lovu so sodelovali predvsem lovke; opazili, smo, da so nekatere sploh prvič videle divjega prašiča. Dve tovarišici sta celo streljali nanje, vendar žal mimo ... Pri takšnem obujanju doživetij nas je zmotil lovski rog lovovodje, ki je klical v zbor. Tam smo izvedeli, da bomo opravili še en pogon, in sicer na območju Črnega grabna. Zopet je sledila razdelitev lovk in lovcov ... Ob 13. uri smo bili že vsi na svojih stojiščih. Slišati je bilo glasno gonjo lovskih psov, padel je celo strel, toda razen pričakovanja v mrazu, ki nam je počasi prodiral skozi toplata oblačila, drugega ni bilo zaznati. Okrog 15. ure smo se vrnili v lovsko kočico, da bi tam strnili dogodke in doživljaje s pogona. Lovka Nevenka

Foto F. Rotar

Pred lovskim domom LD Boč na Kozjaku na Zgornjem Boču v enem dnevu ob pozdravu lovini še ni bilo položenih toliko divjih prašičev kot 11. 12. 2011.

je videla trop divjih prašičev, izbrala manjšega, pomerila, streljala, a prašiček je odhitel naprej ... Nastrel je bilo treba raziskati s psom krvosledcem, za kar je poskrbel **Fredi**. Nevenka je hitela razlagati, kako je vodeča svinja žrtvovala mladiča, ki se je po strelu odcepil od tropa, glavnina tropa pa je poiskala kritje v bližnjih smrečicah.

Končni uspeh je bil: štirje na dlako položeni ščetinarji, kar smo izvedeli pri pozdravu lovini. **Lidija Senič**, predstavnica lovk, se je v imenu vseh zahvalila za pogostitev in gostiteljev prispevek, da so se članice zelene bratovščine res odlično počutile. Pohvalila je tudi prijetno okolico ob koči in čudovit pogled z Dobrovelj na žovneški grad, jezero in vso Savinjsko dolino,

Foto: D. Čergo

Udeleženke uspešnega skupnega lova na divje prašiče v LD Anhovo so medse hvaležno povabile tudi mag. Janka Mehleta (čepi spredaj), ki je dal pobudo za tak lov.

Foto: J. Šumak

Skupinska fotografija lovk iz SK ZLD - Celje pred lovino skupnega lova, ki je bil prirujen njim v čast.

vse tja do Celja. Tudi dr. **Ida Jelenko** je kar poskakovala od veselja, saj se je tisti dan, kot je povedala, »fenomenalno počutila v družbi na lovu v Braslovčah«. Sledilo je skupinsko fotografiranje in nato, ne boste verjeli, veselo druženje z lovkami tudi ob kapljici »rujnega« vse do nedeljske noči.

Janez Šumak

Damski skupni lov v LD Anhovo

Ni bil le sprehod skozi čas na obrobju Slovenije – bil je uspešen damski skupni lov.

Lovska družina Anhovo je 10. decembra 2011 povabila vse slovenske lovske tovarišice na skupni lov na divje prašiče. Udeležilo se nas ga je 42 lovk

Uspeh damskega lova so bili trije uplenjeni mladi divji prašiči. Enega sta skupaj uplenili Slovenka in Italijanka, dva pa domača lovca.

iz vse Slovenije in še lovka iz Italije. Ob prihodu se je izkazalo, da je to sploh prvi damski lov in da v prihodnje lovcu omenjene lovske družine želijo takšen skupni lov organizirati tradicionalno. Idejo tudi osebno zelo pozdravljam, še posebno zato, ker vključuje vse slovenske lovke.

Pravzaprav niti ni bilo izrazitega razlikovanja 'po spolu', saj nas je tam pričakala, tako preko palca, kar večina moškega članstva domače lovske družine in smo bili na lovu po spolu precej uravnoteženi. Moški del je bil zaposlen z organizacijo skupnega lova in izvedbe pogona, ženski del pa je bil takrat na stojiščih, razen ene lovske tovarišice, ki se je na svojo željo s svojo psičko pridružila gonjačem.

Izvrstna organizacija skupnega lova se je odražala vse od našega prihoda do zadnjega pogona v lovski koči na Paljevem. Zgledno je bilo urejeno parkiranje, veličastna je bila pogos-

titev že ob našem prihodu in ljubeznivo so ponudili razvoz lovk do stojišč. Domači lovci so res izvrstno poskrbeli prav za vse. Počutile smo se zaželene in spoštovane gostje v njihovem lovišču. Skupaj s predsednikom lovske družine nas je pozdravil celo lokalni 'občinar' (turizem delamo ljudje, se je izrazil predsednik LD), ki se je pripeljal v dvoprežni kočiji z dvema prelepima belcema in ognjen v priložnosti primerno lovsko peletino.

Kljub manjši številčnosti in posledično manjšemu odstrelu divjega prašiča v zadnjem letu je bil skupni lov uspešen, pozdrav lovini pa mednarodni. Uplenjeni so bili trije mladi divji prašiči, uplenitelji pa so bili številnejši: enega prašiča sta uplenili Slovenka in Italijanka, druga dva pa domača lovca.

Naučila sem se nekaj novega: čeprav sem velika ljubiteljica prave kave, sem se ji tokrat

– na priporočilo domačih lovcev – odpovedala. Pravijo namreč, da prašiči kavo zavohajo in jih potem ni blizu. Pri njih namesto kave ali čaja za na lov v svoje »termoske« naližejo čisto juho. Take navade in razloga zanjo sicer nisem poznala, je pa bila vroča juha na voljo že zjutraj in je je bilo dovolj tudi za zadnji pogon.

Veselimi se novih poznanstev z lovskimi tovarišicami in lovskimi tovariši, saj preverjeno velja, da takšna srečanja lovke in lovce bogatijo in naučijo mnogo novega. Le odpreti se je treba tujemu in neznanemu; sprejeti, da je lahko dobro tudi tisto, česar še nismo doživeli, okusili ali preskusili. Ker se sama veliko udeležujem skupnih lovov ne le v matični lovski družini, sem spoznala, da je povsod za spoznanje drugače zaradi krajevnih običajev in ljudi, vendar povsod dobro in prav. Le lovci (in lovke) se moramo skupaj zavzeti za skupno stvar.

*Simona Gostinčar
LD Višnja Gora*

Kako pravilno razviti lovski prapor?

Lovski prapor, spremljevalec veselih in žalostnih dogodkov v LD in zunaj nje, naj bo prav zaradi svojega namena deležen posebne pozornosti. Žal pa o njem v naših dokumentih ni nikjer zapisano nič konkretnega. Tako ga tudi zaman iščemo med lovskimi znaki in simboli, omenjamo ga samo pri lovskem pogrebu, ko ga nosijo na čelu povorke. Zato menim, da je treba o njem zapisati nekaj več, saj se v lovskih vrstah uporablja ob vseh slavnostnih priložnostih, a žal pri uporabi nastanejo tudi zapleteni in nepravilnosti.

Marsikje je shranjen le v vitrini lovskega doma in se ne pojavlja niti na pogrebu domačega člana, kaj šele na skupščini LD ali kje drugje, kamor bi sodil.

Lovske družine so največ praporov razvile nekako v 60-tih in 70-tih letih prejšnjega stoletja. Če se spomnim samo razviti našega, ki sega v leto 1976, je bil to velik finančni zalogaj. Prav zato je bilo iskanje primerne skrbnika oziroma praporščaka pomembna naloga. Predvsem od njega je bilo odvisno, kje in kdaj se bo pojavil in seveda, kako bo vzdrževan, da bo vedno v ponos lovski družini. Menim, da imajo danes že skoraj vse lovske družine svoje prapore. So pa nekateri, ki jih pogosto uporabljajo, kljub veliki skrbi praporščakov, žal dotrajani, saj dež in sonce v letih uporabe naredita svoje. Kako dostojno pospraviti starega in razviti novega, pa je velikokrat skrb organizatorjev. Tako se je zgodilo tudi v sosednji LD **Dobova** (poročilo Z. Pavlina ste prebrali v 1. letošnji številki Lovca). Za pomoč so prosili izkušenega praporščaka **Toneta Harapina** iz LD Globoko. Iz svojih bogatih 35-letnih izkušenj je pripravil osnutek organizacijske sheme. Skupaj sva nato proučila postopek razviti novega in še marsikaj dorekla. O tem sem se odločil pisati.

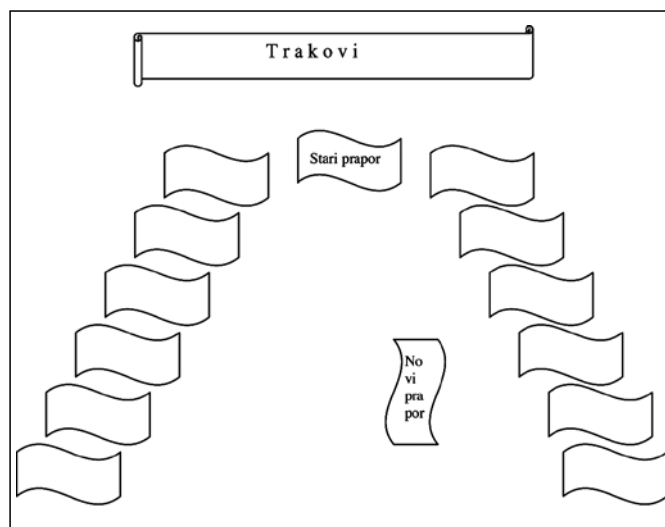
Praporščaki sosednjih in drugih LD se postavijo na mesto slavnostnega dogodka. Domači praporščak je na sredini, gostujoči so levo in desno od njega (*glej skico*). Vsi stari trakovi naj bodo pripeti na vsak prapor, če pa jih je več, naj bodo vidno obešeni na določenem mestu ob praporu. Nekoliko spredaj ob mikrofону naj bo zvit novi prapor v stolu.

Lovski rogisti ali pevski zbor slavnostno najjavijo začetek proslave. Slavnostni govornik na kratko (naj ne dolgozeži!) opiše

pot dosedanjega prapora od razviti do tistega trenutka. Predstavi naj imena vseh dosedanjih praporščakov in se jim še posebej zahvali za opravljene naloge. Predstavi naj tudi botra prapora in če je le-ta prisoten, naj ga povabi na tribuno. Nato praporščak in boter skupaj zvijeta, stari prapor, in ga zvežeta z vrstico, pomočnik pobere tudi trakove in vse skupaj preda oskrbniku lovskega doma v hranjenje. Vmes je čas za kulturni vložek, kot ga je pač pripravil organizator.

Tedaj vodja protokola povabi novega (ali pa tudi starega)

morda vključili še preostale nastopajoče, saj je kulturni program lahko tudi pestrejši in bogatejši (vse je odvisno od danih možnosti). Mogoče je vključiti še krajši nagovor botra, predsednika LZS, župana ... Zapis naj bo v pomoč, kako vse skupaj začeti in končati; izhaja iz mnogih Tonetovih opažanj in doživetij takih dogodkov v bližnji in daljni okolici. Prapor nikakor ne sodi samo v vitrino (!), na dostojen način ga uporabljajmo ob vsaki slavnosti (ne samo »svečanosti«!). Morda bo LZS s svojo, za te zadeve pristojno komisijo pripravila poenotena navodila

praporščaka, naj prevzame novi prapor, ki mu ga, zavitega, izročita starešina in boter novega prapora. Nato oba skupaj počasi razvijeta novi prapor. Ko je to opravljeno, voditelj dogodka povabi darovalce trakov, vsakega posebej, da jih pripnejo na prapor. Ker je velika verjetnost, da je tudi novih trakov veliko, darovalci trak le simbolično približajo praporu, nato pa vsak svojega obesi na mesto, kjer so bili prej stari trakovi. Seveda pa so še darovalci žebličkov, katerih imena je treba tudi javno predstaviti in se obenem zahvaliti za darovanje.

Ko je vse končano, praporščak izreče svečano zaobljubo o častnem čuvanju in nošenju prapora. Na koncu vsega sledi še t. i. »pobratenje prisotnih praporov« in zaključek s kulturno točko.

Ta zapis bo morda komu od prihodnjih organizatorjev razviti novega lovskega prapora pomagal k boljši in pravilnejši izvedbi tega slavnostnega dogodka, ki vedno ostane v spominu. Ker so navade po naši Sloveniji različne, si jih bo vsak nekoliko prilagodil. V program bodo

za njegovo uporabo ob različnih priložnostih, ki bodo morda razrešila še marsikatero zadrego in nedorečenost! Nekateri izkušeni praporščaki bodo rekli, da vse to ni potrebno; toda v imenu tistih, nekoliko manj večjih, ki prav tako v belih rokavicah spoštljivo držijo prapor svoje LD, menim, da jim moramo pomagati pri njihovem poslanstvu in uresničevanju zaprisege. Takšna slovesnost pa naj bo, če smo se že odločili zanjo, vredna svojega namena in naj prapor pravilno pospremi na vse slavnostne in svečane dogodke, če je le zaželen!

Dušan Lepšina

Po četrto stoletja

Družabni lovi LD Most na Soči in LD Ljubinj

Leta 1949 je LD Ljubinj štela trindvajset članov. Pet med njimi, brata **Rajko** in **Momčilo Skrt**, **Leopold Vitek**, **Milutin Vuga** in **Ivan Medved**, so bili doma iz Sv. Lucije ob Soči, kot se zdaj imenuje Most na Soči. Leta 1954 je bila ustanovljena

OPOZORILO

PREVERITE VELJAVNOST OROŽNEGA LISTA!

20. 6. 2000 je bil sprejet **Zakon o orožju**, ki je v 3. odstavku 11. člena omejil trajanje orožnega lista za nošenje orožja z namenom lova na deset let. Zakon je začel veljati konec leta 2000, tako da je večina lovcev zamenjala orožne liste v letih 2001 in 2002.

Preverite, do kdaj je še veljaven vaš orožni list, in njegovo veljavnost pravočasno podaljšajte na svoji upravni enoti.

Ob spremembah zakona leta 2004 je bila na vztrajanje strokovne službe Lovske zveze Slovenije veljavnost orožnih listov za lov podaljšana z 10 na 20 let, vendar so bili orožni listi pred tem letom izdani z veljavnostjo 10 let.

V 81. členu je zagrožena globa 500 do 1.500 € za posameznika, ki **nosi** orožje po preteku veljavnosti orožnega lista. Torej stvar ni pereča, če vam je veljavnost orožnega lista potekla in od preteka veljavnosti orožne listine orožja niste nosili oziroma, če vam ob morebitni nošnji orožja ni kdo od organov preveril orožnega lista.

Strokovna služba LZS

nova LD Most na Soči, kjer so bili omenjeni člani ustanovni člani in za doto so vzeli s seboj del lovišča LD Ljubinj v k. o. Most na Soči, in sicer na območju Senice.

Z vrha 658 m visoke kote svet strmo pada do struge reke Soče. V preteklosti je najmlajša od treh sester tod s krvavimi žulji izklesala skale in tako skrajšala svojo pot do morja. Legenda pripoveduje, da je bilo zadaj včasih jezero in da je v stenah nad Ključem še vedno mogoče videti klin, kjer naj bi privezali čoln. Soča naj bi tekla proti morju po Čepovski dolini. Zdaj je na vrhu razgledna točka, od koder se razprostira čudovit razgled navzgor po dolini Soče in naprej do zahodne meje domovine. Spodaj se lesketa modro-zeleno jezero, ki poleg svoje smaragdne barve šest kilometrov nižje oddaja tudi električno energijo. Zadaj se razprostira pogled na Krnsko pogorje z Rdečim robom in Mahavščkom, ki mu na gorenjski strani pravijo Veliki Bogatin. Na skalnem polotoku, na sotočju Soče in Idrijce, so ljudje že pred več kot dvema tisočletjem premagovali naravne ovire. Tam zdaj danes stoji Most na Soči (nekoč Sv. Lucija ob Soči). Pred skoraj sto leti, ko se je uresničila pesnikova napoved in je Soča »krvava tekla«, so bili hribi tam okoli prepleteni z vojaščino in njeno uničujočo tehnologijo.

Stara spominska plaketa, izdana za lov dveh sosednjih LD.

Iz panoja na razgledni točki je razvidno, da so bili spodaj, na Modrejskem polju, vojaški poligoni. Na vrhu Senice pa so še vedno vidni strelski jarki in bunkerji, vkopani v skalo, kamor so se branitelji zahodne meje monarhije zatekli v času obstreljevanja. *Pri avstrijskih kanonih* se še danes reče tistemu kraju.

Tod je meja omenjenih lovskih družin. Resnici na ljubo je treba zapisati, da se med njima nikoli niso razvili dobrososedski odnosi, dokler se nista pred petindvajsetimi leti, leta 1986, drugače dogovorila takratni starišini, že prej omenjeni, zdaj že pokojni **Ivan Medved** za LD Most na Soči in **Pavel Kogoj**

Na vrhu Senice. Lovci LD Ljubinj so zopet privlekli star mlekarski kotel, pripeljali vodo in pijačo ter na odprtem ognju skuhal klobase.

za LD Ljubinj, saj sta oba živila na Mostu na Soči. Rojstni dan takratne države, 29. november, je bil kot nalašč za druženje in lov. Lovci obeh družin so bili za to in akcija je stekla.

Na praznični dan je bil zbor lovcev pod Ključem. Zbrala se je pisana družina: gostje iz zamejstva, pobrateni lovci obeh družin – za Most na Soči iz LD Pesnica - Jarenina, za LD Ljubinj pa iz LD Radenci – in še nekaj drugih gostov. Stojišča so žrebali, mladi lovci in pripravniki so šli v pogon. Plen ni izostal in pozdrav lovini so imeli na vrhu Senice. Prav tako so v jasnem vremenu opravili tudi zadnji pogon. Postavili so ognjišče, od nekje privlekli bakren kotel in skuhal klobase. Dobra volja ni manjkala. Izdali so tudi spominsko plaketo.

Nato je bil lov vsako leto, izmenično v organizaciji druge družine. Pozneje so zadnje pogone zaradi slabih vremenskih razmer preselili v bližnje objekte: ali na Ljubinj v dom krajevne skupnosti, včasih spodaj na Stopcu v leseno barako ali v bližnja gostišča.

Čeprav se je z ustanovitvijo samostojne države premaknil tudi njen rojstni dan, so lovci obeh družin ostali zvesti tradiciji. Datum lova so prilagodili koncu tedna, nekje ob koncu novembra. Organizacija in pogostitev sta bili vsakokrat v pristojnosti druge LD, le da so imeli lovci in njihovi gostje po navadi stojišča vsak na svojem delu lovišča.

Morda naveličanost ali monotono je botrovala nekajletni prekinitvi omenjenega lova. Mla-

da lovska kri pa je obudila tradicijo in LD sta pred leti zopet obnovili love. Minulo leto je bilo jubilejno, petindvajseto. Pod Ključem se je zbralo več kot sto lovcev. Lovili so vsak na svo-

ljem **Lovske družine Križevci** pri Ljutomeru. Rogisti so lansko bogato sezono sklenili z božičnim nastopom, ki je bil 18. decembra v župnijski cerkvi sv. Križa v Križevcih pri Ljutomeru, kjer so

Križevski rogisti so leto zaključili z božičnim nastopom.

jem delu lovišča, ob lovski meji. Lepo jesensko vreme je botrovalo ideji, naj bi zadnji pogon, kot v starih časih, priredili na vrhu Senice. Organizacija je pripadla LD Ljubinj, kjer so idejo uresničili. Zopet so privlekli star mlekarski kotel, pripeljali vodo in pijačo ter na odprtem ognju skuhal klobase. Dobre volje ni manjkalo in na dan so privreli mnogi lepi spomini.

Jože Leban - Drolč

Božični nastop križevskih rogistov

Pred tridesetimi leti je bila ustanovljena skupina križevskih rogistov, ki deluje pod okri-

obogatili bogoslužje in predstavili svoj bogat repertoar pesmi. V letu 2011 so imeli rogisti okoli dvajset nastopov po Sloveniji, bili pa so tudi na gostovanju v Italiji in Trstu. Negujejo lovsko, sakralno in drugo glasbeno zvrst pesmi, kajti nastopajo na lovskih slovesnostih, jubilejih, prireditvah v okviru Zveze lovskih društev Prlekije, svoje nastope pa obogatijo z melodično glasbo še na drugih prireditvah v Občini Križevci pri Ljutomeru in drugod. Nastopajo tudi na pogrebih. Skupino križevskih rogistov vodi strokovni vodja **Mirko Heric**, predsednik pa je **Milan Lebar**. Druženje, povezovanje in volja do negovanja tovrstne glasbe so združili in že dobrih trideset let

povezujejo lovce LD Križevci pri Ljutomeru, tudi nelovce, ki imajo veselje do igranja tovrstne glasbe. V skupini križevskih rogistov igrajo **Mirko Heric, Milan Lebar, Jože Dunaj, Joško Nemeč, Adolf Županec, Franc Kosi, Marjan Vaupotič in Franc Torič**. Rogisti so zadovoljni, da so svoj zaključni koncert pripravili skupaj z Župnijo Križevci pri Ljutomeru ob pomoči župnika **Štefana Vinkoviča**.

Bojan Žerdin

VAŠA PISMA IN ODMEVI

Zakaj drugačna mnenja in nesoglasja rešujemo le z disciplinskimi postopki?

Dobro bi se bilo spomniti članka z naslovom *Ali so lovske družine še res družine*, ki je bil objavljen v Lovcu, 4/2010, pa objavljenih člankov *Disciplinski postopki - vprašanja in pomisleki pri reševanju pritožb na II. stopnji*, Lovca, 6/2010, in *Disciplinski ukrep naj bo zadnja možnost reševanja*, Lovca, 1/2010. Zakaj? Zato, da bi vse članke bralec – slovenski lovec – lahko smiselno povezal in tako pri sebi zaključil glavno sporočilo: pri bralec spodbuditi pozitivno razmišljanje in racionalno obnašanje v vseh naših lovskih družinah. Toda prej moram opisati primer, ki se prav v tem času dogaja v eni izmed LD.

Dolgoletni lovec, s skoraj 33-letnim stažem, je uplenil jelena v starostnem razredu 2 do 4 leta, česar pa ne bi smel, ker je v njegovi LD tak jelen že padel, v načrtu odstrela pa so imeli samo enega. Vedeti je treba, da je imela omenjena LD za tisto leto v načrtu odstrela skupaj pet glav jelenjadi, odstrelili pa so samo štiri. Zoper člana »kršilca« so uvedli disciplinski postopek, čeprav LD zaradi dejanja tega lovca ni bila podvržena nobenim sankcijam in ni utrpela nobene materialne škode. O nepravilnem odstrelu te glave jelenjadi je bil obveščen tudi republiški lovski inšpektor, ki je starešini LD odgovoril, da je kršitev stvar LD. Ker medsebojni odnosi tudi v tej LD, milo rečeno, niso primerni, upam si celo trditi, da so dokaj slabi, se zdaj primer rešuje z disciplinskim postopkom.

Disciplinska komisija (DK) LD je vsaj zame osebno in tistega, ki se na pravo vsaj malo spozna, lovca »kršitelja«, ki je uplenil jelena, kaznovala s prepovedjo odstrela velike divjadi za toliko časa, kot velevajo njihova interna pravila, **nelegitimno in celo protipravno**. Zakaj? Si predstavljate, da na kazenskem sodišču vodijo postopek zoper nekoga v kazenski zadevi, nimajo pa za to veljavnega pravnega akta (ZKP). V tem primeru je DK LD zasedala, lovca (disciplinskega kršitelja) kaznovala, ne da bi LD za izvajanje disciplinskega postopka imela veljavno sprejet DISCIPLINSKI PRAVILNIK. O izrečni kazni je predsednik DK kršitelju poslal sklep DK o kaznovanju, ki pa ga ni podpisal niti on, da o vsebini (izreku) niti ne pišemo. Iz njegove vsebine bi se bralec razločno in na povsem jasnem način izkazala **vprašljiva strokovnost DK in njenega predsednika**. Opozoriti želim, da je disciplinski postopek izredno resno in pravno zahtevno opravilo, ki mora zagotoviti **varstvo človekove osebnosti in dostojanstva**, kar je tudi dolžnost po **21. členu Ustave RS** kot najvišjega pravnega akta. Pomeni, da DK in njeni predsedniki niso komisije, ki bi lahko organizirale zgolj lovske izlete, temveč so strokovno izredno zahtevne komisije, ki se morajo tudi velikokrat ukvarjati s pravno izredno zahtevnimi vprašanji. Tudi zaradi nestrokovnosti (pa brez zamere, saj boš morda jutri lahko tudi ti, moj lovski tovariš, udeleženec disciplinskega postopka) in zaradi nestrokovnosti ter slabega pristranskega vodenja starešine LD bo tako kot še mnoge druge podobne ta zgodba po vsej verjetnosti dobila nadaljnji sodni epilog. Lovca, »domnevni kršitelj«, ki je bil disciplinsko kaznovan tudi v civilno-pravnem in verjetno tudi v odškodninskem zahtevku, bo namreč sprožil postopek zoper LD. In zadeva se bo obrnila! Vsega tega pa ne bi bilo treba! Namreč, starešina LD, ko je prejel pritožbo na izrek disciplinske komisije v zadevi (v zakonitem roku 60 dni od prejema sklepa), bi moral sklicati izredni občni zbor LD, ki bi pritožbo obravnaval na drugi stopnji. Tega pa ni storil. Lovca, ki je bil disciplinsko kaznovan na I. stopnji, je o tem pisno obvestil UO LD. Šele nekaj časa za tem je bil sklican občni zbor lovske družine (5. 7. 2011), ki pa ni bil sklepčen. Imam podatek, da je bil izredni

občni zbor sklican za 23. 7. 2011, vendar brez natančnega dnevnega reda. Iz opisanega je mogoče takoj razbrati, da odgovorni v tej LD preprosto niso večji svojega posla in da na tak način LD ne morejo voditi in bi rekeli niti ne smejo. Zaradi ta-kega nesposobnega vodstva in temu primernege vodenja trpijo drugi člani lovske družine – lovci, ki na stvari gledajo pošteno in realno. Človeško pa je sprejemati tudi taka ali drugačna mnenja in drugačne poglede na dogajanja, kar se dogaja, če nimajo kvarnih posledic. Zato se v mnogih LD ustvarjajo manjše skupine (klani), zaradi česar nastajajo: grupaštvo, sektaštvo, poglobljene sporov, neprimerni, slabi in skoraj že nevdržni medsebojni odnosi. Slednjega je po mojem mnenju v naših LD vse preveč, vendar se o tem ne govori veliko ali se celo ne sme govoriti. Tudi na tak način se ustvarja prednostno moč elitam znotraj LD, kar v zdajšnjem času demokracije nikakor ni primerno; je zelo slabo in nezaželeno. LD so ustanovljene po Zakonu o društvih. V posameznem društvu, v našem primeru LD, moramo biti vsi člani enaki, z enakimi obveznostmi in enakimi pravicami, kar pa je po mojem osebnem prepričanju in prepričanju še marsikaterega slovenskega lovca edini pravi temelj in porok za dobre, spoštljive in tovariške odnose v našem lovstvu.

Iztok Trček

Biti moramo prepričani in prepričljivi!

Prav bi bilo, da bi skoraj po desetletju uveljavitve nove lovske zakonodaje v slovenskih lovskih organizacijah, od najvišjih do upravljavk lovišč, opravili razpravo, zbrali izkušnje in pobude in tako vplivali na spremembe v korist divjadi in lovstva nasploh. Naj že v uvodu poudarim, da že vnaprej ne odklanjam očitkov o pretirani kritičnosti in črnogledosti, ampak je treba upoštevati tudi moje štiridesetletno poklicno delo v lovstvu in več kot polstoletno članstvo.

Pa vendar. Nekateri dogodki novejših zgodovine, podkrepljeni s podatki o odstrelu, oprostite »odvzemu«, so več kot zgovoren dokaz, da je slovenska lovska barka zašla v nevarne viharne vode, ob tem pa se je pokvaril tudi kompas.

Dokaz temu je tudi dejstvo, da se upravljavci lovišč namesto z ekologijo in etiko spopadamo z arogantnim načrtovanjem, pri čemer divjad plačuje visoko, previsoko ceno. Tudi zato je eden od večjih osebnih problemov, kako v času, ki mi preostaja, načrtovalske pride nadomestiti z oživiljanjem petošolske ljubezni do divjadi, ki skupaj z nami, čeprav se tega premalo zavedamo, izgublja bitke z birokracijo. Ker izgubljena bitka še ne pomeni izgubljene vojne, jo moramo v imenu divjadi in slovenskega lovstva nemudoma ultimativno napovedati državi in paradržavnim ustanovam z zahtevo po vrnitvi krivično odvzetih načrtovalskih in soodločevalskih pravic. Obdobje, v katerem amaterji, instantni strokovnjaki in brezdušniki določajo pogoje našega dela, se mora končati. To velja tudi za umetno ustvarjanje in potenciranje problemov, ki to niso in ki kot dimne zavese omogočajo, da ne bi videli jasno. Dovolj je govoričenja in odločanja v imenu ponarejenega interesa države, kar nam je ponekod skoraj izpraznilo lovišča.

Tisti, ki se zavzemamo za pravice divjadi, se srečujemo tudi z zamerami in ljubosumjem v lastnih vrstah. Čas, ta večni parameter življenja, tokrat ne deluje nam v prid, pač pa prav obratno.

Med večja osebna razočaranja sodijo tudi neizpolnjene pobude za gradnjo zelene infrastrukture oz. mostov (prehodov) za divjad. Na cedilu nas ni pustila Evropa, ampak lastna država! Tudi sicer nekatera ključna vprašanja varstva habitatov za divjad ostajajo brez jasnih in nedvoumnih zagotovil in konkretnih uresničevanj leporečne vizije. Habitate namerno in z razlogi postavljamo na prvo mesto. Ob tem nikakor ne sme umreti upanje za več zrelosti in odločitve, ki ne smejo biti talec ne političnih ne ekonomskih in ne socialnih atributov. Potrebni sta večja enotnost in odločnost v naših lastnih vrstah.

Prevladujejo naj dolgoročnost, stabilnost in vzajemna solidarnost. Kot nepopravljiv optimist verjamem v miselni in akcijski preobrat ter ponovno odkritje resnice, da smo predvsem organizacija, ki skrbi za divjad. Vse drugo moramo podrediti temu cilju. Biti moramo prepričani in prepričljivi. Prepričani tudi v to, da se nam bo vložek vrnil s pozitivnimi obrestmi. In ne pozabimo, kdo nam je zaupal Naravo in komu smo jo dolžni izročiti.

Blaž Kržič

Martin Vižintin, član LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, je septembra v krogu svojih najdražjih in lovskih prijateljev praznoval svoj 80-letni življenjski jubilej.

Martin se je rodil 17. 9. 1931 v Mariboru. OŠ je obiskoval v Lenartu v Slovenskih goricah, kjer sta oče in mati službovala kot učitelja. Šolanje je nadaljeval v kmetijski stroki v Mariboru in ga končal kot inženir agronomije.

Prvo njegovo delovno mesto je bilo v žrebcarni v Panovščah, kjer je bil upravljatelj žrebcarske šole, ki se je pozneje preselila na Pragersko. Leta 1950 so se starši po službeni dolžnosti preselili v Slovenj Gradec, Martin pa se je istega leta zaposlil na Poslovni zadrugi zvezi v Dravogradu. Leta 1960 je dobil službo kot sekretar v Kmetijski zadrugi Slovenj Gradec, kjer si je ustvaril družino in dom. Kmalu je postal direktor zadruge, kar je bil vse do upokojitve. Martin je bil med kmeti izredno priljubljen, saj je znal prisluhniti novim potrebam in jim je pomagal po svojih najboljših močeh. Zato ga še vedno cenijo in spoštujejo.

Martin je postal član LD Podgorje leta 1973, čez pet let pa je opravil izpit za preglednika uplenjene divjadi. Zaradi njegove umirjenosti, razumnosti in lovskega tovarštva in tudi pravega odnosa do lovstva je kmalu prevzel pomembne funkcije v lovski družini. Od leta 1977 do 1981 je bil član UO, zadolžen za varnost. Od leta 1981 do 1984 je bil tajnik LD. Leta 1983 je bil tudi tajnik LGB Slovenj Gradec, od leta 1984 do 1988 in od leta 1994 do 2006 je bil predsednik NO LD, pa tudi predsednik disciplinske komisije (1992 do 1994). Vsa leta je Martin kot član in pozneje kot predsednik delal tudi v komisiji za priznanja in odlikovanja. Tudi sam jih je prejel za svoje marljivo delo, in sicer od matične LD, pa tudi od LZ Slovenije, ki ga je odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stopnje.

Člani LD Podgorje smo ponosni, da je med nami Martin, ki je velik del svojega življenja namenil delu naši LD. Hvaležni smo mu za vsak njegov prispevek na strokovnem področju pa tudi pri razvedrilu, saj je vedno znal poskrbeti za prijetno družjenje. Mnogokrat smo se ob naših prigodah iz srca nasmejala.

Dragi Martin, ob tvojem 80-letnem življenjskem jubileju Ti želimo še veliko zdravja in lovskega udejstvovanja v našem lovišču, ki naj ti še mnogo let nudi lovske radosti, ki jih ceniš kot pravi lovec.

LD Podgorje – J. S.

Po lovu 23. 8. 2011 smo se srečali v lovskem domu, da bi nam zdravili našemu dolgoletnemu lovskeemu tovarišu in prijatelju **Stanetu Leskovšku**, ki je prav tisti dan praznoval 75. obletnico življenja.

Stane se je rodil 23. 8. 1936 na srednje veliki kmetiji v Podvinah na Planini pri Sevnici. Že pri petih letih

se je srečal s strahotami 2. svetovne vojne: okupator jim je v hudi zimi požgal domačijo in s starši so jih pregnali v brežiške priapore. Zaradi nevdržnih razmer so z materjo pobegnili in se naselili pri znancih, kjer so bili do osvoboditve.

Po končani osnovni šoli se je kmalu zaposlil kot rudar v rudniku Hrastnik in tam delal pet let. Po odsluženem vojaškem roku se je zaposlil kot miličnik v Ljubljani. Delaven in vesten je postopno napredoval do komandirja postaje, nato zaščitne enote in prometne policije.

Zaradi ljubezni do narave in živali se je leta 1972 vključil v članstvo LD Turjak, kjer je hitro dobil več zahtevnih zadolžitev in funkcij. Ko si je ustvaril dom na Ljubljanskem barju, so ga pritegnili pogledi na bližnji Krim, zato je leta 1983 prestopil v LD Tomišelj, kjer je član še sedaj. Tudi tu so kmalu spoznali njegove vrline in strokovne sposobnosti ter ga vključili v družinske organe upravljanja. Bil je izvoljen za člana UO in veliko je prispeval pri dograditvi lovskega doma, katerega upravnik je bil več let. V osamosvojitvenem letu 1991 smo mu zaupali funkcijo gospodarja (1991–1993), ki jo je s svojimi širokim znanjem v lovstvu vestno in uspešno opravljal. Sodeloval je tudi v odboru Krimskega lovskogojitvenega območja. Leta 1995 smo ga izvolili za starešino lovske družine (1995–1997). V času njegovega vodenja družine smo praznovali 50-letnico naše LD in dogradili bivak na Krimu. Lovsko družino je zastopal tudi v strelski ekipi veteranov, kjer je na republiškem prvenstvu dosegel naziv mojster - strelec. Zaradi njegove volje do dela in prijaznosti do ljudi je bil vsa leta zaželen kot mentor mnogim mladim lovcem. Še vedno je tudi član UO LD odbora in vodja komisije za prireditve.

Za nesebično in požrtvovalno delo je prejel več državnih in družbenih odlikovanj. V lovstvu je bil za zasluge odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje. Lovska družina Tomišelj ga je za njegov prispevek v dobro lovišča, divjadi in za vzdrževanje dobrih medsebojnih odnosov odlikovala s priznanjem, ki ga je prejel ob jubileju.

Dragi Stane, ob tvojem življenjskem jubileju ti solovke in solovci želimo, da bi še naprej tako dobro skrival leta in ostal zdrav ter bil dobre volje kot doslej. Želimo ti dober pogled in veliko lovskega blagra in da bi še velikokrat po lovu poseleli skupaj v našem domu.

LD Tomišelj – B. L.

Minulo jesen je dopolnil 75 let **Ivan Kotnik**, dolgoletni marljiv in nepogrešljiv član Lovske družine Bukovje - Otiški Vrh.

Ivan se je rodil 5. oktobra 1936 na koroškem Selovcu kot prvi od petih otrok Alojzije in Ivana Kotnika. Osnovno šolo je obiskoval v Šentjanžu pri Dravogradu, nato pa se je izučil za zidarja in se zaposlil pri Gradisu. Pozneje je poklic zamenjal in se zaposlil v Železarni Ravne v obratu valjarna kot žarilec. Na tem delovnem mestu je dočkal upokojitev leta 1991.

Po odsluženem vojaškem roku si

je ustvaril družino, zdaj pa z ženo Jožico že uživata v družbi vnukov. Ivan se v prostem času ukvarja z raznovrstnimi dejavnostmi: je strasten čebelar in tudi član prostovoljnega gasilskega društva. Največ dela in prizadevanj že cela desetletja namenja lovstvu. Glede na to, da je bil njegov oče eden od ustanoviteljev Lovskega društva Bukovje - Otiški Vrh, mu je bila ljubezen do lovstva tako rekoč položena v zibelko.

V lovske vrste je vstopil leta 1961, lovski izpit pa opravil 15. junija 1962. Leta 1975 je opravil lovskočuvajski izpit in od takrat naprej je tudi revirni vodja. Med njegovim izpopolnjevanjem znanja velja omeniti opravljen izpit za lovskega mentorja

in izpit za strelskega sodnika. Lovska družina mu je kot zanesljivemu in dobremu lovcu zaupala razne funkcije; med drugim je bil predsednik disciplinske komisije (1983–1986) in strelski referent (1993–2002). Neprecenljiv je bil njegov prispevek pri gradnji obeh lovskih koč: prve, ki je bila zgrajena leta 1965, in druge, ki je bila odprta leta 2002. Zaradi svoje marljivosti pri delu v lovstvu in izjemne požrtvovalnosti je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Anzi, kot te kličemo prijatelji, želimo ti še veliko užitkov pri lovu in veliko zadetih glinastih golobov, ki jih tako rad streljaš!

LD Bukovje - Otiški Vrh – N. Z.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnik

Franc Horvat, LD Ljutomer
Albin Jesenšek, LD Šmartno pri Litiji
Slavko Kovačič, LD Sodražica
Rajmund Rozman, LD Mislinja

85-letnik

Ivan Cirjak, LD Artiče
Franc Dijak, LD Nomenj, Gorjuše
Alojz Funa, LD Vrhe
Jožef Klinar, LD Dovje
Blaž Oblak, LD Hrastnik
Karol Polanc, LD Strojna, Ravne na Koroškem

80-letnik

Ivan Arh, LD Bohinjska Bistrica
Hugo Bosio, LD Kozje
Janez Bulc, LD Mirna
Mihael Cetinski, LD Kočevje
Franc Farič, LD Dolina
Jože Grabnar, LD Raka
Jože Gračner, LD Videm ob Savi
Franc Jamnikar, LD Makole
Frančišek Kastelic, LD Krka
Ivan - Bodi Kotnik, LD Bukovje, Otiški Vrh
Slavko Ožbolt, LD Puščava
Branko Rot, LD Drežnica
Franc Saražin, LD Vrhe
Jožef Somer, LD Apače
Jože Šket, LD Rogaška Slatina
Alojz Štupar, LD Kamnik

75-letnik

Jožko Bucik, LD Kanal
Ivan Cunja, LD Rižana
Jožef Čas, LD Strojna, Ravne na Koroškem
Jožef Horvat, LD Bogojna
Branko Hrepevnik, LD Rogaška Slatina
Anton Jamnik, LD Loče
Elemer Kranjec, LD Krka, Goričko
Franco Kreševac, LD Gorica
Viktor Mazej, LD Velunja, Šoštanj
Alojzij Mesesnel, LD Nanos
Jože Miklič, LD Križevci v Prekmurju

Gustav Pavel Mlekuš, LD Malečnik, Košaki
Ivan Otoničar, LD Grahovo
Konrad Palko, LD Dravograd
Jožef Ratnik, LD Murska Sobota
Marija Rozina Rutar, LD Tolmin
Jožef Stopar, LD Krško
Jožef Šumak, LD Ljutomer
Stanislav Tiršek, LD Ljubno
Milan Žiberna, LD Raša, Štorje

70-letnik

Janez Andolšek, LD Bohinjska Bistrica
Anton Bačnar, LD Žiri
Jože Ban, LD Podsreda
Ivan Marijan Benčič, LD Slavnik, Materija
Janez Bohorič, LD Jošt Kranj
Franc Budja, LD Križevci pri Ljutomeru
Adolf Cehner, LD Jakob
Peter Čadež, LD Križana Gora
Stanislav Grošelj, LD Šentlambert
Konrad Hrovat, LD Zreče
Ludvik Janežič, LD Mokronog
Geza Kalamar, LD Prosenjakovci
Mirko Kočevar, LD Cerknica
Matija Kržišnik, LD Sorško polje
Jožef Libnik, LD Peca, Mežica
Janez Oblak, LD Šentlambert
Teodor Podgornik, LD Trebuša
Jožef Pompe, LD Dravinja, Majšperk
Franc Prašnikar, LD Mlinše
Jožef Rajh, LD Križevci pri Ljutomeru
Josip Šestan, LD Bukovca
Janez Škraban, LD Dobrovnik
Viktor Španring, LD Begunjsčica
Jožef Štebih, LD Jože Lacko - Ptuj
Jožef Štefelin, LD Jesenice
Jože Tlaker, LD Rečica ob Savinji
Jožef Vajdl, LD Peca, Mežica
Anton Vec, LD Banja Loka, Kostel
Valentin Verčič, LD Šentvid pri Stični
Marjo Vižin, LD Gorica
Ivan Vrenčur, LD Puščava

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Lovski krst ob številnih gostih

Štefanovo je za LD Šentlambert glavni lovski praznik, ki se začne z dopoldanskim lovom. Lani se ga je udeležilo tudi veliko gostov iz drugih lovskih druž; zastopane so bile LD Mirna, LD Podkum in LD Polšnik, za mednarodno udeležbo pa sta poskrbela gosta iz Borovelj na avstrijskem Koroškem. Pogon na divje prašiče je bil uspešen, saj smo uplenili divjo svinjo in ozimca. Vrhunec tistega dne pa je zbrane čakal v lovskem domu. Ko smo se okrepčali z odličnim

lovskim golažem, je prišel na vrsto *lovski krst*, ki smo ga v LD Šentlambert priredili že tretje leto zapored, saj imamo »na zalogi« dovolj mladih moči.

Letos je čast novokrščenca pripadla Andreju Miklavčiču. Ni več najmlajši, vsaj ne v primerjavi z lanskim in predlanskim kandidatom, ki sta še v zgodnjih 20. letih, vendar ima krajši lovski staž. Kljub temu je predan lovu in lovstvu; v matični LD opravlja tudi funkcijo predsednika NO. Pred začetkom postopka, ki je privedel do krsta, je nad njim prevzel nadzor rabelj Miloš Roglič, pri čemer je uporabil vrh, s katero smo prej zve-

zali uplenjenega divjega prašiča. Že začetek je bil pristen, kar je napovedovalo nadaljevanje v podobnem slogu.

Po privedbi krščenca pred sodnika Janeza Vidmarja, starešino LD Šentlambert, ki mu je pomagal dolgoletni član Slavko Grošelj (v vlogi prisednika), je bilo treba najprej kandidata iz preventivnih razlogov zdravstveno pregledati. To je s strokovnimi »prijemi« večje opravil zdravnik Franc Cirar. Po pregledu je sledilo prvo okrepčilo s sokom vinske trte. Po predpripravi na sodno obravnavo je nastopil tožilec Zdravko Molka, ki je Miklavčiču očital lovske

in druge grehe ter prestopke. Po stari navadi je dobro proučil kandidata, zato je lovcem v sodni dvorani začel zastajati dih, kajti obtožbe so se začele kopičiti in stopnjevati, tako da so se zbal, da utegne lovskega tovariša zadeti kar najhujša mogoča kazen.

Na srečo se je hip zatem oglasil kandidatov zagovornik Zdravko Rebernak, ki je gotovo tudi najbolj zaslužen, da je Miklavčič sploh vstopil v lovske vrste, in je bil tudi njegov mentor. Pomiril je strasti ter ovrgel neutemeljene in »prenapihnjene« obtožbe. Kljub temu mu ni uspelo povsem prepričati sodniškega

Obtoženec je sedel na moker stol in prisluhnil predsedniku sodišča.

para, zato se je slednji odločil krščencu postaviti nekaj preizkusnih vprašanj, a je to možnost dopustil tudi zbrani lovski družini. Za lažje odgovarjanje je moral kandidat na dušek spiti vino, pomešano s čudnimi rožicami. Ob zagovornikovi pomoči mu je vendarle uspelo prepričati razsodišče, da ima dovolj znanja za izognitev prvotno zahtevani zelo kruti kazni.

To pa še ni pomenilo, da bi lahko kar prosto odkorakal, am-

prijateljske udarce, je poskrbela obarvana lužica na stolu, kamor se je med sodnim procesom večkrat usedel.

Po krstu je starešina novokrščencu izročil diplomo za »polnopravni sprejem« med lovsko tovarišijo, nato pa je od vseh lovcev prejel čestitke z željami, da bo še naprej zvest lovski družini in lovskim načelom ter prispeval svoj delež k lovskemu utripu v njihovih revirjih in druženju na njihovih priredit-

Prijetna kazen je prišla na vrsto.

pak zgolj to, da so mu kazen omilili na udarce s palico. Pomiloščenca so izvirno polegli na klop, pri čemer mu je vzglavje nudil očiščen ozimec, uplenjen na dopoldanskem lovu. Kandidat se je udobno namestil, nakar je starešina Vidmar opravil krstni obred v imenu lovske boginje Diane. Krstil ga je z »glažkom« rujne kapljice in udarcem s palico po zadnji plati, nakar so ga po enkrat krstili še drugi člani LD Šentlambert. Da je bolje začutil

vah. Krstno palico so mu lovski sobratje podpisali in mu jo izročili kot trajen spomin na dan, ki se ga vsak lovec rad in s ponosom spominja.

Tako je bil lovski krst končan in prižgana zelena luč za nadaljnje veselo druženje v sproščenem, prijateljskem vzdušju ljubiteljev lova, narave in žlahtne kapljice. Na harmoniko sta zaigrala starešina Vidmar in obetavni harmonikar **Nace Klančičar**, ki sta navzoče dobesedno dvignila na

Zdravnik ni okleval s postopki.

noge. Zbranost in povezanost so preizkusili tudi z lovskim ropotom, ki je brezhibno uspel.

Popoldne se je že prevesilo v večer, a dobri volji kar ni hotelo biti konca. Še en dokaz več, kako pomembno je druženje za ohranjanje sloge v lovskih vrstah. Ob koncu velja omeniti zdru-

Foto: B. Grošelj

Krstna palica je trajen spomin na pomemben dan za vsakega lovca.

ževalno moč glasbe in petja. Če je bilo treba avstrijskima gostoma prej prevajati dogajanje med sodnim postopkom, to takoj ni bilo potrebno, ko se je zaslislala brezčasna Na Golici. V krogu, objeti čez ramena, sta celo pela slovenske narodne in ponarodele pesmi ...

Boštjan Grošelj

»Krstim te v imenu boginje Diane ...«

Sredi lanskega novembra smo se zbrali v lovskem domu **LD Cirkovce**. Na skupni prijateljski lov smo povabili naše lovske tovariše iz **LD Cajnarje**, s katerimi sodelujemo že vrsto let. Sodelovanje poteka na vseh mogočih področjih: od lova do športnih srečanj. Na programu zadnjega lova smo imeli še nekaj več: nameravali smo krstiti našega »mladega« člana **LD Marjana Svenška**. Krščenc je dober lovec, priden, rad priskoči na pomoč ... In tako je lani pisal Božičku. V pismu je navedel, da si želi, da bi ga krstil sam predsednik LZS. Božiček (v tem primeru predsednik **Srečko F. Kropce**) mu je željo uresničil in ga krstil.

Po skupnem zajtrku v lovskem domu smo organizirali skupni lov na malo divjad. Pokalo je in pokalo in na koncu lova smo za pozdrav lovini položili temu ustrezno število fazanov. Po izdatnem toplem obroku pa se je začel lovski krst.

Pripravili smo vse tako, kot je predpisano. Predsednik sodišča je ob oklicu zadeve začel z branjem našega malega katekizma – knjižica zelene barve, ki nosi naslov Kodeks, lovski običaji ipd.

Zdravje krščenca pregleda »dohtar«.

Foto: B. Valentan

Lovski krst Marjana Svenška v LD Cirkovce

Iz knjižice je podrobno prebral vse, kar piše o lovskem krstu. Priznati moram, da marsikdo ni vedel, kaj vse o tem piše v mali zeleni knjižici. Predsednik mi jo je na koncu podaril.

Postopek lovskega krsta je obsegal izčrpno obtožnico, ki jo je podal lovski tožilec; obramba je imela veliko dela. Nato je znanje krščenca preverilo še sodišče, ki pa v znanju ni našlo veliko olajševalnih okoliščin. Na koncu se je senat sodišča umaknil h glasovanju in pripravi izreka sodbe. Izrečena sodba: kandidat dobi tri udarce s krstno palico po zadnji plati, kar je opravil predsednik senata. Krščencu smo vsi čestitali in z njim nazdravili. Bil sem presenečen, ker krščenec za kazni ni dobil nobenega »šusa«, tudi vode ni smel spiti; očitno mu je bila s tem prisojena največja kazen.

Lovski krst je bil opravljen na zelo visoki lovsko-kulturni ravni, po vsem protokolu, a brez brez opijanja, žalitev, z veliko spoštljivostjo do lovskih običajev in do lovca, ki smo ga šele s tem sprejeli v enakovredno lovsko družino.

Branko Valentan
LD Cirkovce

Novoletni pujski na Vrheh

Vrhe, 8. januar 2012. Tradicionalni novoletni skupni lov LD Vrhe, ko k lovski koči na Ocincu pridejo lovski gostje od blizu in daleč, s te in one strani meje. Greva tudi z Zlatkom, lovcem iz LD Krekovše. Jutro v Vipavski dolini je za medvedje oblečena lovca zdravo mrzlo,

termometer kaže pet stopinj mraza.

»Na Vrheh bo bolj toplo,« rečem Zlatku, »v doline je ponoči legel mrzel zrak.«

Že ko se dvigava iz Orehovice proti Vrabčam, se temperatura dviga. Vrhe naju pričakajo obsijane z zgodnjim soncem in dvema stopinjama nad ničlo.

Zlatko prihaja z Gore, z Otlice, torej z visoke Trnovske planote, ki je znana po sneženih in zelo mrzlih zimah.

»Ne boš verjel,« mi reče Zlatko, ko se meniva o pretoplem vremenu v letošnjem novoletnem času, »včeraj sem javorju ob hiši odžagal vejo in drevo je zajokalo, kot bi bil marec. To ni dobro – če pritisne mraz, bo sok v deblih in vejah zmrznil in drevje bo popokalo.«

»Ja,« povežem njegovo skrb s spominom iz otroštva, »kot v tisti pravljici, ko v hudi zimi lisica išče zavetje, in se začne tako: 'Bilo je mraz, da je drevje pokalo ...'«

»Pod soncem nič novega,« ugotovi Zlatko, »že v časih pravljic je bilo tako.«

Na Ocinci so lovci že zbrani. Stiski rok in dobre želje. Ne poznam jih, a po njih govoričici vem: ta je Vipavec, ta s Tolminskega, ta z Obale, ta iz okolice Ljubljane ... Tudi Italijani so prišli, nekatere že poznam, saj hodijo na lov na Vrhe že leta.

In spet beseda nanese na za ta čas pretoplo vreme. »Pri nas so že zacvetele vrtnice!« navrže lovec s Krasa. – »Naš španski bezeg je tudi že pognal,« pove čokat mož v zelenem s sončne strani Vrhov. – »Poleti je bila suša,« razpreda dolgin, ki zmemrom ve več kot drugi, »in ko je prišla moča, je rastle oživelo.«

– »Bojim se, kaj bo z oljkami, če pritisne mraz. Pomrznile bodo – kot devetindvajsetega leta,« skrbi starejšega lovca z Obale.

Razvrstimo se pred starešino Marjanom in gospodarjem Stojanom, ki nas opozori: »Naš lovec Aldo je pred dnevi na Teru v snegu sledil svinjo in ob njenem sledu so bili odtisti drobnih parkeljčkov. Utegnili bi biti njeni mladiči. Sliši se malo verjetno, a kaj se ve. Bodite previdni, da ne ubijete matere svinje.«

»Prašičji mladiči? V tem času? Tega še ni bilo!« smo z besedo in v mislih dvomili. »Morebiti nas

čev – in naenkrat Zlatkov klic s sosednjega stojišča: »Pazi, proti tebi teče mlad prašiček!« In sem ga zagledal – prašička, velikosti manjšega zajca, progastega in opotekavega. Tik pred mano se je spotaknil ob vejo in postavilo ga je na rilček. Komaj, komaj se je pobral in mimo stojišča naslednjega lovca zavil v breg. A gor se je že oglasil pes. Sledilo je dolgo cviljenje, nato pa tišina ... 'Po njem je,' sem ves iz sebe pomislil. 'Le kaj počnemo, lovci ...!'

Počutil sem se osramočenega. Isto se je dogajalo z Zlatkom.

Foto: F. Černigoj

Vrhe – Jakovce in Tabor

hoče gospodar samo ustrašiti, da bi bili bolj pozorni preden se odločimo za strel ...«

V prvem pogonu smo se razvrstili okoli najvišjega vrha na Vrheh, okoli Tera med Velikim Poljem, Griškim pulem, Tabrom in Jakovcami. Aldo, vodja naše skupine, nas je dvanajsterico razpostavil na severni strani Tera. V zmrzlem listju so bili sveži sledovi divjih prašičev. V hrastju so iskali želod. »So, so, prašiči so noter,« smo drug drugemu nemo kazali obrnjeno listje.

Potlej je bilo tako, kot je na mnogih skupnih lovih – vznemirljivo čakanje, poslušanje in prisluškovanje med debela nizkega kraškega rastja. V hrastovi krošnji se je oglasila sinica, katere pesmico so kmetje na Gori takole razbrali: »Špiči! Špiči! Špiči!«

Poslal sem ji misel med veje: »Ni še čas za pripravo orodja, ti moja prezgodnja znanilka pomladi!«

Za hribom so se oglasili psi in kmalu je mimo čakajočih lovcev pritekla srnjad. Nad nami in tudi pod nami je zapokalo, med pasji lajež so se mešali klici poganja-

Kasneje mi je povedal, da bi najraje zapustil stojišče in se odpeljal domov ...

Spodaj, pod nami, spet visok pasji lajež in klici poganjača: »Pes je zgrabil mladega prašička! Vzem mu ga!« Spet je bilo slišati tenak cvilež in takoj nato glas drugega poganjača: »Pazi, svinja! Ne streljat!«

Takoj sem razumel, da je mati svinja prišla prašičku na pomoč. Sledilo je še nekaj klicev, razburjenega govorjenja in oster lajež razdraženega psa. Potlej so glasovi zamrli na drugi strani poraščenega hribčka ...

Ko smo se ljudje v zelenem po pogonu zbrali na Viden bregu, sem povezal pripovedovanja več lovcev v zgodbo ...

Kot kaže, so psi izvovali gnezdo mame svinje s prašički. Bili naj bi štirje, stari morebiti komaj štirinajst dni. Razbežali so se, na vso moč stekli z drobnimi nožicami! To jim je veleva zapis v genih, nagon po samoohranitvi in verjetno materin ukaz. Psi so dva ujeli, a na srečo so bili poleg njihovi vodniki in so prašička rešili. Razvozal sem tudi, kaj je pomenilo prvo cviljenje,

za katero sem mislil, da je mladiček od priček smrti krik. Prašiček je pritekkel do lovca Danila, lovskega gosta iz Vipavske doline. Njegova psička, bretonka, na pogled nežna pasja lepota, je prašičjega mladiča zgrabila za vrat. Danilo ji ga je uspel nepoškodovanega vzeti in ga hotel dati v nahrbtnik, da bi ga rešil pred pasjimi zobmi. A si je premislil – privezal je psico in progasto prašičje detece izpustil.

Tako se je za to prašičjo družino zgodba srečno končala, vsaj zdi se tako. Upajmo, da mladički niso bili poškodovani in da jih mama svinja poiskala in odpeljala v varnejši kraj.

Lovci Vrhovci pa so sklenili: v dobro brejih svinj in že polegih mladičev se bodo odpovedali zadnjima dvema skupinskima lovoma v januarju, čeprav v tem času lovski koleदार dovoljuje lov na prašiče ...

Franc Černigoj

Skôbčevkin¹ zadnji let

Večkrat sem na vrtu opazoval razposajene vrabce, ki so se čivkajoče preletavali z grma na grm in čofotali po mlakuži, polni radosti in veselja. Kar naenkrat pa se je kot strela z neba v gručo vrabcev zapodila vitka ptica z dolgim repom in zaokroženimi perutmi. Ujeda, ki je bliskovito in spretno drsela med drevesi in grmovjem, je priletela s hitrimi zamahi svojih urnih peruti. Z ostrimi kremplji je zagrabila vrabca in tako hitro, kot je priletela, je z njim tudi izginila skozi krošnjo češnjevega drevesa.

»Skôbec²,« me je prešinila misel. Na Angleškem mu rečejo 'Sparrowhawk' ali vrabčji kragulj. Tako so ga poimenovali, ker so njegov najpogostejši plen vrabci. Sicer pa se skôbec (*Accipiter nisus*) hrani z manjšimi pticami do velikosti kosa, goloba ali jerebice, pa tudi z mišmi, zelo redko z netopirji. Nemško ime zanj je Sperber (*der Sperber*). Živi v goščavah in gozdovih, zlasti iglas-

¹ skôbčevka - e ž (6) samica skobca: skobčevka je zgrabila plen (Slovar slovenskega knjižnega jezika);

² skôbec - bca m (6) 1. manjša ptica ujeda s kratkimi okroglimi perutmi in dolgim repom, podobna kragulju: skobec kroži nad jaso; skobec je zgrabil goloba; razkropili so se kakor jata kokoši pred skobcem 2. železna past, ki zgrabi žival s čeljustmi; skopec: nastavitvi skobec; lisica se je ujela v skobec;

tih, pa tudi na poljih in v živih mejah.

Skôbca, to vitko in gibčno ptico ujedo, ki sodi v družino jastrebov, prepoznamo po sivordečkasto grahastem spodnjem delu peruti na beli podlagi. Skôbčev rep je dolg z razložnimi črnimi pasovi. V slovenski Wikipediji sem zasledil, da je razširjen pretežno po zahodni Aziji do Kazahstana. Seveda, navadni skobec živi tudi po vsej Evropi. Pri nas se kot vrsta pojavlja kot pogosta gnezdilka. Nad krošnje dreves se povzpne med parjenjem, ko samec dvori samici. Po podatkih Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) je samica večja od samca, zraste od 35 do 41 centimetrov, razpon peruti meri od 67 do 80 centimetrov, samec pa zraste od 28 do 38 cm. Skôbci gnezdiijo od aprila do junija v gnezdih, narejenih iz vejic v krošnjah dreves. Na leto imajo praviloma eno leglo; samica znese v gnezdo, narejeno iz vejic na drevesu, 4 do 5 jajc.

Za mrtvo skobčevko sta poskrbela lovca LD Mirna Peč Franc Gole in Polde Longar (od leve proti desni).

Navadni skôbec se po svoji podobi razlikuje od sokoliča ali malega sokola ali merlina (*Falco columbarius*), ki nekoliko spominja na postovko in sodi v rod sokolov. Sokolič je najmanjši sokol, ki živi na območju Evrope.

Kruto resnico, da navadni skôbec sodi med ranljive vrste ptic, sem spoznal devetega decembra lani. Na sprehodu so starši na mestni ulici ob mogočni poslovni stavbi in vpadnici v prestolnico Dolenjske našli poginulo skôbčevko. Nesrečnico so zmedle luči in med svojim silovitim naletom na plen je v svojem

poznovečernem lovu treščila v zid, ker ni prepoznala, da je med razsvetljenimi okni in bleščečo izložbo blagovne trda stena. Nesrečno ptico smo naslednjega dne pri lovski koči LD Mirna Peč, kjer so se zbrali lovci sosednjih lovskih družin na skupnem lovu, izročili starešini Lovske družine Novo mesto Francu Gole in gospodarju Poldetu Longarju.

Iz Wikipedije povzemam, da so ogrožene vrste na Zemlji tisti primerki rastlinstva in živalstva, ki jim grozi izumrtje zaradi človeškega vpliva ali naravnih dejavnikov. Izraz ogrožene vrste se nanaša na biološke vrste, lahko pa tudi na druge sistematske kategorije ali podvrste. Človek je ključni dejavnik kot dejavnik zmanjševanja biotske pestrosti. Biotska raznovrstnost ali biotska pestrost je stopnja raznolikosti vseh oblik življenja (sistematskih vrst) v nekem okolju, bodisi ekosistemu, biomu ali na celotni Zemlji. Biotska raznovrstnost se nanaša na različne

tališč, širitve mest in drugi posegi, uničujejo naravno okolje, mokrišča, travnike in gozdove, ki se nepopravljivo krčijo, s čimer se zmanjšujejo habitati živalskih vrst in naravne poti za njihovo gibanje. Zastrupljanje okolja je doseglo kritično mejo, zato lahko nastanejo epidemije, spreminjanje krajinske podobe pa bo ogrozilo biološko raznovrstnost narave. Na duri trka izumiranje pokrajinsko značilnih starih avtohtonih pasem, katerih mesto zavzemajo gospodarsko koristne ali druge vrste živih bitij, ki rušijo naravne ekološke sisteme. Zato so zaradi varovanja in zaščite nastali rdeči sezname ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, s katerimi se skuša prikazati stanje živalstva in rastlinstva glede na stopnjo njihove ogroženosti. Prvi osnutek rdečih seznamov je že leta 1960 pripravil angleški naravoslovec sir Peter Scott, sledile pa so mu številne države po vsem svetu.

Po podatkih Wikipedije se je leta 2006 na seznamu IUCN znašlo kar 40.177 različnih živalskih vrst, od katerih jih je 16.119 že na robu izumrtja. Težnja zmanjševanja biološke raznolikosti se še nadaljuje. Med vrstami, ki jim grozi izumrtje, so se znašli polarni medved, veliki povodni konj, nekatere vrste gazel, več vrst morskih psov in sladkovodnih rib. Polarni medvedovi so med najbolj ogroženimi zaradi globalnega segrevanja, ker se na Arktiki in Antarktiki tali led. Napovedujejo, da se bo v prihodnjih petdesetih letih število polarnih medvedov lahko zmanjšalo za več kot 30 odstotkov, v sto letih pa bi lahko izumrli.

V Sloveniji smo sprejeli Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Ogrožene vrste so uvrščene v Rdeči seznam glede na stopnjo ogroženosti v osem kategorij. Menim, da so tudi slovenske lovke in lovci zavezani, da se izboljšajo razmere za preživetje ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, zato morajo zastaviti svoj ugled. Lovke in lovci morajo izvajati ukrepe varstva ogroženih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov. Zato je želeno, da se seznanimo z najširše sprejetim Rdečim seznamom Svetovne zveze za varstvo narave – International Union for the Conservation of

Nature and Natural Resources (IUCN)³, ki je po eni izmed svojih različic uvedla sedem meril ogroženosti: 1. **izumrla vrsta** (Ex – Extinct, vrsta je izumrla, če ni nobenega dvoma, da zadnji osebek ne živi več); 2. **v divjini izumrla vrsta** (Ew – Extinct in the wild: vrsto štejemo v to kategorijo, če so vsi predstavniki znani samo v kulturah, ujetništvu ali so drugače udomačeni in ne živijo več v prvotnem naravnem okolju); 3. **skrajno ogrožena vrsta** (Cr – Critically Endangered: v naravnem okolju vrsti grozi izumrtje že v neposredni prihodnosti); 4. **prizadeta vrsta** (EN – Endangered: ogroženost vrste ni skrajna, vendar se populacija zmanjšuje); 5. **ranljiva vrsta** (VU – Vulnerable: populacija je stabilna, vendar obstajajo dejavniki, ki ogrožajo preživetje; predvsem se to nanaša na uničevanje habitatov); 6. **potencialno ogrožena vrsta** (NT – Near Threatened: vrsta je malo ogrožena in jo po dodatnem preverjanju stanja lahko uvrstimo v kategorijo VU); 7. **vrsta z najmanjšim tveganjem ogroženosti** (LC – Least Concern: vrsta zunaj neposredne nevarnosti).

Po 3. členu Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Uradni list RS, št. 101/2004 z dne 17. 9. 2004) skôbec (*Accipiter nisus*) ne sodi med divjad in ga ni dovoljeno loviti, kar je velik prispevek slovenskih lovk in lovcev k njegovi ohranitvi.

Zaključujem, da navadni skôbec sodi med ranljivo vrsto prostoživečih živali. Njegova populacija je sicer dokaj stabilna, vendar obstajajo ključni dejavniki, ki ogrožajo njegovo preživetje. Zlasti se iz čistega človeškega egoizma nepremišljeno uničujejo njegovi habitati. Mestno okolje, ki se širi v njegov prostor bivanja in prehranjevanja, ga grobo ogroža. Zlasti so zanj nevarne visoke zastekljene stavbe, zanj nevidne ovire (mreže, daljnovodi ...) in zlasti osvetlitve, ki so pretirane in škodljive. Mestna svetloba je navadno skôbčevko zvabila v past, da je očitno lovila v zanjo nesprijemljivih svetlobnih razmerah, kar je bilo zanjo usodno. Zadnji let skôbčevke je bil zanjo tragično usoden, mi pa, če ne bomo zasitili svojih apetitov, bomo prav tako nekoč v prihodnosti leteli svoj zadnji let nad kukavičjim gnezdom ...

Matija Avbar

³ Vir: Wikipadija, prosta enciklopedija

Foto: J. Šumak

Zaslужni lovec Karli Cizej iz LD Braslovče pred svojim merjascem

Karli je uplenil zrelega merjasca

Na območju Lovske družine LD Braslovče, ki gospodari z divjadjo na 5.040 ha lovne površine, v zastopanosti divjadi prevladuje populacija divjih prašičev. Lovskogospodarski načrt ga predpiše Zavod za gozdo-ve Slovenije in uskladi z upravljavci lovišč. Z dobrim gospodarjenjem, biotehničnimi ukrepi za preprečevanje škode od divjadi na poljih in travnikih LD Braslovče dosega zavidljive rezultate tudi v državnem merilu. Na območju Dobrovelj imamo urejenih devet avtomatskih odvrtačalnih krmišč (koruza) za divje prašiče, ki vsaj delno zadržujejo vdore divjih prašičev na kmetijska območja ter posledično preprečujejo nastanek razritin na travnikih. Prebivalstvo v urbanem predelu nam očita, da so se prašiči preveč razmnožili, kar lovci skušamo omejiti z odstrelom na jesenskih skupnih lovih. Plodonosne vrste drevja so letos izjemno dobro obrodile in prašičem in preostali divjadi ponudile pravo samopostrežbo raznolike hrane. Pri sprehodu skozi gozd lahko opazimo velike količine žira, želoda, pa tudi pravega kostanja je še kar nekaj. Zato odvrtačalne krmilnice s koruso »ne odigravajo svoje namenske vloge« že skoraj dva meseca, saj prašiči zaradi naravne ponudbe hrane preprosto ne obiskujejo krmišč.

Novembrsko nedeljo, po končanem skupnem lovu, pa je završalo med zbranimi lovci! »Stric Karli je uplenil zrelega merjasca!« se je govorilo. »Pa je boginja Diana le namenila pravo darilo pravemu uplenitelju!« 66-letni Karli si je zaslužil tak plen.

Karli Cizej se je zeleni družini pridružil pred 23 leti. Leta 1969 je opravil lovski izpit, zdaj v zrelih letih pa na področju strelstva dosega odlične rezultate, saj je letos postal še aktualni državni prvak v kategoriji super vetera-

Foto: A. Podbešek

Pokazali so nam domorodno romunsko pasmo ovčarskega psa, imenovano corb, ki je zelo cenjena v krajih južnih Karpatov, kjer je veliko medvedov.

ni! V 43 letih njegovega res požrtvovalnega in vsestranskega lovskega udejstvovanja je veliko prispeval k razvoju delovanja LD Braslovče, pa tudi lovstvu na območni in državni ravni. Tudi na področju varstva narave in divjih živali si upamo trditi, da je velik zagovornik pregovora, da »zapustimo naravo zanamcem, tako kot smo jo prejeli od naših dedov, očetov«. To poskuša uresničiti tudi z dokazom, da je zdaj uplenil svojega prvega zrelega merjasca, ki je iztrebljen tehtal 150 kg, star pa je bil več kot pet let. »Karli, lovski blagor,« smo mu iskreno zaželeli!

Janez Šumak

Ovčarski pes, ki je kos medvedom

Idila v krajih, ki so blizu boga in daleč od Bukarešte

V hribovitih predelih Romunije, kot so Vrancea, Bukovina, južni Karpati, se razprostirajo obširni gozdovi, kjer imajo zveri, kot so volkovi, rosomahi, risi in medvedi, dovolj prostora. Ljudje so sicer vajeni sobivanja z njimi, a to ni preprosto, posebno če gre za kmete z ovcami, konji in govedom. Ko se voziš skozi tamkajšnje kraje, se ob cesti vrstijo pašniki, a ga ni, ki bi bil brez pastirjev in ovčarskih psov. To so močni črni psi z belimi lisami na prsni in na nogah, ki z globokim laježem opozarjajo nase, da z njimi ni šale.

To je avtohtona romunska pasma ovčarskega psa, imenovana corb, ki je zelo cenjena. Nič nenavadnega ni, če te pse pokažejo celo na piknikih, namenjenih turistom. Tako je bilo tudi na

svetovnem srečanju turističnih novinarjev, članov njihove organizacije FIJET, v gorskem kraju Ciocanesti, kjer so razstavili pridelke in izdelke domačinov. Med dobrotami se je znašel celo medved na žaru, ki ga je v bližini povozil vlak. Ob senenih kopah na obrobju sta lovec in kmet v tradicionalni noši imela pri sebi pastirska psa, v košari pa pasje mladičke, ki so jih gosti lahko jemali v naročje. Ljubko, ni kaj!

»Za nas so ti psi zelo dragoceni za varovanje goveda in konj na pašnikih, saj so edini psi, ki so kos medvedom. Zlahka jih preženejo in jih medvedi ob tem ne poškodujejo. Žal pa je zgodba povsem drugačna z vol-

Mladičke romunskega ovčarskega psa corb smo gosti lahko vzeli tudi v naročje.

kovi, ko napade celo krdelo in ovčarske pse nemalokrat tudi ubijejo. Zlasti hudo je pozimi, ko volkovi prihajajo v naselja, medtem ko se medvedi običajno ne približujejo vsem,« je razložil **Cezar Cozmincia**, lovec in rejec omenjenih psov, katerih mladiči stanejo dvesto evrov, kar je za tamkajšnje razmere veliko, saj povprečna delavska plača znaša okrog 160 evrov, uradnika pa 300. Kmet je še dodal, da vzdrževanje teh pastirskih psov ni poceni, zanimivo je, da jih na paši hranijo samo s sirom, mlekom in sirotko. Nobenega mesa, najbrž zato, da pozabijo nanj.

Kmetijstvo je večinoma še tradicioanlno. Traktorjev je zelo malo, delavnih konj pa več kot avtomobilov. Ker je turizem, zlasti v Bukovini s čudovitimi, celo s pol tisočletja starimi samostanskimi cerkvami, od katerih jih je kar devet pod varstvom UNESCO-a, dobro razvit – zlasti romarski – jim konji služijo tudi za prevažanje turistov s konjsko vprego ali za jahanje. Na tak način je podoba, okrašena s kravami, kozami, ovčami in konji na pašnikih ter prebivalstvom, za praznike oblečenih v tradicionalno pisano nošnjo, zelo idilična in je v primerjavi z razmerami v večini ravninskih predelov Romunije pravo nasprotje.

Albina Podbevšek

Že dvajset let druženja lovskih družin

V nedeljo, 13. 11. 2011, smo se ponovno, že dvajseto leto zapored, spet srečali lovci **LD Slovenska Bistrica** in **Šmartno na Pohorju** na tradicionalnem skupnem lovu na meji obeh lovišč družin. Kot vsako leto se

dobimo zjutraj ob osmi uri pri odcepu ceste za Vrhovška nad Novo Goro. Vsako leto je na tem lovu velika udeležba lovcev obeh družin, saj lovimo v lovišču LD Slovenska Bistrica, pa tudi v lovišču LD Šmartno na Pohorju. Po jutranjem pozdravu in pogostitvi, ki jo vsako leto

Uplenitelj divjadi na 20. srečanju obeh LD je bil Zlatko Martini – zadnji po vrsti.

izmenično pripravita obe lovski družini, se razdelimo na gonjače in lovce, ki gredo na stojišča. Lovimo malo divjad in lovne vrste plenilcev, zgodilo pa se je tudi, da nam je bila naklonjena boginja lova Diana in smo uplenili tudi divje prašiče. Letos smo kljub velikemu številu lovcev in dobrim razmeram za lov, saj je bilo mrzlo in sončno vreme, uplenili le zajca in lisico. Po dveh pogonih smo se po pozdravu lovini že tradicionalno odpravili na zadnji pogon (druženje in zakusko), ki ga vsako leto skupaj pripravita obe LD, in sicer izmenično enkrat pri njih, enkrat pri nas. Naši lovci, ki igrajo na harmoniko, nikoli ne pozabijo potegniti mehov, da je druženje še bolj veselo.

Branko Ačko

Jutranji zbor lovcev LD Slovenska Bistrica in LD Šmartno na Pohorju

O slovenskem lovstvu pišejo tudi v Srbiji

Potem ko sta se konec novembra 2010 v Sloveniji mudila srbski lovski novinar časopisa

Kalibar in Zov **Milan Ostojić** ter njegov tesni sodelavec **Ivan Sofronijević** iz Beograda, o slovenskem lovstvu pogosteje pišejo tudi v srbskih lovskih časopisih. Tako je Ostojić, ki mu dobro organizirano slovensko lovstvo daje vedno več navdih za zanimivo in privlačno pisanje, doslej objavil kar nekaj odmevnih člankov, intervjujev in reportaž o lovstvu na Slovenskem.

V časopisu Kalibar, števec 165 in 170, je obširno predstavil Lovstvo v Sloveniji in lov na gamsa v LD Koprivna - Topla. V časopisu Zov, števec 691 in 695, je zanimivo in privlačno pisal tudi o lovu na jelenjad v LD Koprivna - Topla in objavil tudi intervju s predsednikom LZS mag. **Srečkom F. Kropetom**. O 13. Evropskem prvenstvu o oponašanju jelenjega rukanja, ki je bilo septembra lani v Sloveniji, je poročal za časopis Zov (števec

Foto: F. Rešar

Peca, ki ni samo najvišja koroška gora, ampak je tudi bogata z gamsjo populacijo, je bila novembra že odeta s snežno odejo. Čeprav je bil prvi čas za lov na gamsa, srbskima lovcema (od desne) **Milanu Ostojiću** in **Ivanu Sofronijeviću** Diana žal ponovno ni bila naklonjena.

Upravljanje velike rastlinojede divjadi je zapletena naloga

Pri upravljanju velike rastlinojede divjadi je treba upoštevati različne okoljske vplivne dejavnike, vključno s plenilci, pa tudi vpliv rastlinojedov na gozdni prostor. Pri Razdrtem sta bila 29. in 30. novembra lani v okviru projekta SloWolf in Ciljno raziskovalnih projektov (naročnika sta bila MKGP in ARRS) posvet in delavnica z naslovom *Upravljanje velike rastlinojede divjadi ob upoštevanju njenih vplivov na gozdni prostor, potreb velikih plenilcev in pomena za lovstvo*. Najprej je bila predstavitev rezultatov raziskav s tega področja, ki so povzete v Zborniku (dostopen na internetni strani www.volkovi.si). Člani projektne skupine SloWolf so se osredotočili na vpliv plenilcev, s poudarkom na volku, in na potrebe po prilagoditvi upravljanja velikih rastlinojedov v okoljih z zvermi. Predstavili so vpliv velikih plenilcev na velike rastlinojede in pomen plenjenja v ekosistemih (predaval je **Miha Krofel**, BF, Univerza v Ljubljani), o plenu in plenilskih strategijah plenjenja volka in risa je predaval **Rok Černe**, ZGS, o ključnih grožnjah in pomenu stanja populacij parkljarjev za ohranjanje volkov pa **Irena Kavčič**, BF, Univerza v Ljubljani. Naslednji dan je bila delavnica, na kateri smo opredelili glavne cilje za ustrezno upravljanje velike rastlinojede divjadi in rešitve za njihovo doseganje. Glavne ugotovitve glede upoštevanja prisotnosti naravnih plenilcev so bile, da je treba na območju, kjer živi volk, ustrezno načrtovati odvzem, da bi zagotovili primerno številčnost in sestavo ter ohranili ustrezno gostoto populacije parkljarjev za zadostno prehransko bazo za volkove in hkrati dovolj lovno zanimivih kategorij divjadi.

Ekipa SloWolf

Posvetovanje in delavnica

Upravljanje velike rastlinojede divjadi ob upoštevanju njenih vplivov na gozdni prostor, potreb velikih plenilcev in pomena za lovstvo

Zbornik povzetkov in prispevkov

Hudičevac, Razdrto, 29. - 30. 11. 2011

Naslovnica zbornika, ki je izšel ob delavnici in posvetu (uredniki: K. Jerina, A. Majič Skrbinšek in M. Jonozovič). Celoten zbornik je dostopen na internetni strani www.volkovi.si pod zavihkom MULTIMEDIJA – Publikacije.

709) in v drugem TV-programu – oddaja Lovišče.

Naša srbska novinarska in lovsko prijateljka sta v začetku novembra 2011 spet obiskala LD Koprivna - Topla in poleg novinarskega dela lovila gamsa. Čeprav jima Diana tudi tokrat ni bila naklonjena, sta doživela nepozabno lovsko druženje s koprivskimi »jagri«. V spremstvu starešine **Gregorja Vrabiča** in tajnika ter blagajnika **Mateja Modrijana** sta že dodobra spoznala tamkajšnje lovišče in tudi prijazne Korošce. A tudi njun tokratni obisk Koroške ni bil zaman. Na strmih skalnatih pobočjih Pece in Tople sta posnela prečudovite fotografije Pece in gamsov, ki jih bosta že v kratkem objavila v Kalibru in Zovu. Ostojic je za četrto TV-oddajo Lovišče posnel tudi zanimiv film o lovu na gamsa v koroški LD Koprivna - Topla.

F. Rotar

Pletena lovška jopa in pulover, podložena s polarnim flisom

Pulover in jopa sta poleg srajce in hlače gotovo najbolj vsestranski uporabni oblačili. Nosimo ju samostojno ali v kombinaciji z drugimi oblačili, odvisno od letnega časa in podnebnih razmer, v katerih trenutno smo. Lahko sta tanka in lahka, kompaktna in zelo topla, enoslojna, večslojna ali podložena. V zadnjem času so na voljo tudi tehnološko naprednejši materiali, ki ne prepuščajo vode in vetra, zaradi svoje zračnosti pa ustvarjajo idealno mikroklimo. Nekdaj so bila oblačila skoraj izključno volnena, dandanes pa so narejena iz različnih naravnih ali umetnih materialov, odvisno od namena uporabe.

Februar je lahko še zelo hladen, zato smo se odločili za predstavitev podložene lovške jope in puloverja v dveh raz-

ličnih izpeljankah. Jopa je zelo topla, nekoliko daljša, z visokim ovratnikom, ki nudi dobro zaščito tudi za obraz. Zapira se na zadrgo, zato je mogoče višino ovratnika prilagoditi vremenskim razmeram. Na rokavih in ob pasu je patent, ki preprečuje vdor hladnega zraka in vetra. Na ramenih in komolcih je jopa ojačana z dekorativnim platnom, ima dva stranska žepa. Z notranje strani je podložena s polarnim flisom, ki je dober izolator, zato je zelo topla. Nosimo jo lahko samostojno namesto jakne, v hudem mrazu pa v kombinaciji z drugimi oblačili. Na zalogi so vse številke, tudi 4XL. Je lovsko zelene barve, cena: 63,00 evrov.

Tudi pulover je zelo topel, nekoliko daljši in ima visok, z zadrgo nastavljen ovratnik. Na rokavih in ob pasu je patent, ki omogoča dobro zaščito pred zunanjimi vplivi. Na ramenih in komolcih je ojačan z dekorativnim platnom.

Ima dva stranska žepa in zelo praktičen prsni žep na zadrgo. Z notranje strani je podložen s polarnim flisom. Je v lovsko zelene barve, cena: 63,00 evrov.

Prodajna uspešnica je obojestranski lovski pulover z membrano, ki je nepremočljiv in ga veter ne prepriha. Vedeti moramo, da sta voda in veter odločilna dejavnika, ko gre za udobje. Suh zrak je eden od najboljših izolatorjev, zato je v hladnem vremenu nepremočljivost oblačil še posebno pomembna. Če se nam uspe zaščititi tudi pred vetrom, bo naše počutje toliko boljše. Pulover je mogoče nositi na obeh straneh: na eni kot pleteni pulover, na drugi pa kot flis. Je udoben in prijeten za nošnje, predvsem pa zelo topel. Barva je lovsko zelena, cena: 83,00 evrov. V februarju vam pri Belugi, d. o. o., ob nakupu puloverja ali jope podarimo gobarski nož z etujem. Dodatne informacije po tel. (01) 25-10-880.

*Predstavitvena reportaža
Beluga, d. o. o.*

Elite 6500

Strelni daljnogled Bushnell Elite 6500 2,5 - 16 x 50 z osvetlitvijo namerilnega križa je najožji vrh ponudbe strelnih daljnogledov Bushnell. Resnično prestižen in vsestransko uporaben strelni daljnogled iz vrhunske serije Elite 6500 spaja vse najboljše lastnosti Bushnellovih strelnih daljnogledov s faktorjem povečave, večjim od 6 x. S tem je vrh ponudbe ne samo pri firmi Bushnell, ampak s svojimi tehničnimi novostmi postavlja nova merila v vrhunskem razredu strelnih daljnogledov na svetu.

Strelni daljnogledi serije Elite 6500 so optični izdelki, namenjeni najzahtevnejšim uporabnikom. So spoj izjemne strelske optike in čvrste konstrukcije, ki je potrebna za terensko lovsko uporabo. Noben drug lovski strelni daljnogled trenutno nima tolikšnega razpona povečave, kot jo omogoča serija Elite 6500.

Svetlobna prepustnost optike je 95 % in velja za največjo. Po mnenju mnogih strokovnjakov so to verjetno najboljše strelni daljnogledi na svetu. Izjemno čvrsto telo daljnogleda je iz kovane lahke in trdne zlitine z dodatkom 30 % titana. Debele stene že na pogled vlivajo potrebno zaupanje. Tovarniško so preizkušeni na udarce, ustrezne deset tisoč trzajem karabinke v afriškem kalibru .375 H & H Mag.

Vse površine leč so prevlečene z najsodobnejšo mineralno prevleko, ki izboljša kontrast in svetlobno prepustnost ter omogoča izjemno svetlo in ostro sliko.

Zunanja površina leč je zaščiten z že uveljavljenim sistemom zaščite leč Rainguard. Sistem je bil še nedavno novost v optični industriji, ki jo sedaj že posnemajo tudi drugi. Rainguard je svojevrsten dežni ščit, ki preprečuje zameglitev zunanje površine leč zaradi dežja, snega, rose ali sapa.

Strelni daljnogledi s tolikšnim razponom povečave potrebujejo tudi mehanizem za nastavitvev paralakse. Ta je nameščen na glavni cevi strelnega daljnogleda, nasproti bobniča, za nastavitvev smeri. To zmanjša velikost in težo daljnogleda v primerjavi z običajnim obročem za nastavitvev paralakse, ki je na objektivu daljnogleda.

Vsi strelni daljnogledi Bushnell, serije Elite pa še posebno, se odlikujejo po veliki očesni razdalji. To je razdalja našega očesa od okularja, kar je zelo pomembno pri močnejših kalibririh in pri streljih strmo navzgor, recimo pri lovu v gorah, ko je možnost udarca daljnogleda v očesni lok strelca. Ne samo, da je očesna razdalja velika, opazili boste, da omogoča tudi veliko prostora pri merjenju, predvsem ko se mudi. Zelo hitro boste postavili oko v žarišče leče na okularju in tako videli celotno čisto sliko brez stranskih senc, ne glede na to, ali bo vaše oko centimeter ali dva naprej ali nazaj.

Predstavljeni strelni daljnogled je idealen za naš način lova. Glavna cev je premera 30 mm, namerilni križ tipa 4A pa največ uporabljajo evropski lovci. Križ pri tem modelu je na lečo nanesen z načinom jedkanja, kar onemogoči, da bi se odlepil z leče. V sredini križa lahko vklopimo rdečo piko z digitalno nastavitvijo jakosti. Svetlobno moč pike lahko po želji in brezstopenjsko prilagajamo svetlobnim razmeram na lovu. Skupaj z velikim razponom povečave tako omogoča uspešno uporabo na skupnih lovih ali pri nočnem čakanju.

Predstavljeni strelni daljnogled v optičnem in konstrukcijskem pogledu spada v sam svetovni vrh na področju lovskih strelnih daljnogledov. Resnično vrhunski in luksuzni optični izdelek bo zagotovo zadovoljil tudi najzahtevnejše uporabnike.

Predstavitvena reportaža Rodeoteam, d. o. o.

Bushnell

Model: 652165 E, povečava: 2,5-16 x 50, križ: 4A w/illum (osvetljen), teža: 600 g, dolžina: 343 mm, vidno polje: 14 m (2,5 x)/2,3 m (16 x), izhodna zenica: 20 (2,5 x)/3,1 (16 x).

V devetinosemdesetem letu starosti nas je zapustil spoštovani častni član LD Podgorje pri Slovenj Gradcu **Ivan Štern**. Umrli je 16. 7. 2011.

Ivan se je rodil 26. 6. 1923 na Platu nad Mežico v kmečki družini Pri Oberu, kjer se lovska tradicija prenaša iz roda v rod. Temu poslanstvu je bil še kako zvest tudi Ivan. Izbral si je poklic gozdarja in opravljal vrsto odgovornih služb v gozdarstvu in lesarstvu na Koroškem. Njegovo delo pa se je vse življenje prepletalo z lovom in strokovnim delom na področju lovstva. Vedno je bil pravičen do divjadi in naravnega okolja. Ivanova velika dejanja na področju lovske etike, strokovnega in tudi umetniškega dela so nepozabna.

Poznavanje narave in lova mu je pomagalo že v partizanih, saj se je izkazal pri oskrbi soborcev s hrano. V lovske vrste se je včlanil leta 1946 v LD Peca. Kot sposoben gozdar in aktiven lovec je moral prevzeti številne funkcije v lovski družini Podgorje, v kateri je bil član od leta 1949. Med lovci je užival zaupanje in spoštovanje. Že od leta 1950 naprej je opravljal odgovorne funkcije v UO LD. Od leta 1950 do 1955 in od 1960 do 1961 je bil prosvetar, več mandatov je bil tajnik (od l. 1955 do 1959, od l. 1962 do 1964 in od l. 1968 do 1971). Bil je tudi predsednik gradbenega odbora za gradnjo lovske koče od leta 1955 do 1959. Od leta 1968 do 1971 je bil član NO ZLD Maribor. Od leta 1970 do 1976 in od leta 1994 do 1996 je bil član NO LD Podgorje in v letih od 1992 do 1994 predsednik DK.

Veliko se je izobraževal in že leta 1976, v prvi generaciji, opravil izpit za lovskega tehnika. Kot izreden poznavalec predvsem gamsa, divjega petelina in ruševca, je bil od leta 1975 do 1996 predavatelj in član predavateljskega aktiva ZLD Maribor in tako veliko prispeval pri vzgoji mnogih generacij lovcev.

Od leta 1980 je bil tudi stalni član komisije za ocenjevanje trofejev za lovskegojitveni bazen Slovenj Gradec. Od leta 1964 do 1979 je bil predsednik medbazenske komisije za gojitvev gamsa in ruševca na Uršlji gori.

Za njegovo dolgoletno in bogato delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. ZLD Maribor in Koroška LZ sta mu podelili plaketi.

Lepoto lovskih doživetij je znal edinstveno zlititi tudi v svoje umetnine, saj je z dletom v roki z veliko ljubeznijo in mojstrstvom oblikoval les in ustvaril vrsto lepih skulptur z lovsko tematiko. Tudi to priča o izjemnem ljubitelju narave, lovcu, umetniku in velikem človeku, od katerega smo se žalostni poslovili.

Ivan, utihnil je tvoj glas, zamrl tvoj smeh, toda gozdovi ti bodo še naprej šumeli in nas spominjali na tvoj ustvarjalni čas in tvojo podobo!

LD Podgorje - J. S.

Po hudi boleznimi smo se v velikem številu poslovili od našega člana **Albina Mahničič** (umrl je 2. 6. 2011) in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Lovci z več lovskimi prapori, tovariši lovci iz vse Slovenije in zamejstva, znanci in seveda njegovi sorodniki so tisti dan s svojim obiskom dokazali, kako priljubljen in spoštovan je bil Albin.

Rodil se je 5. 5. 1933 v vasi Griže pri Vrabčah, na Vrheh, v Občini Sežana. V lovske vrste je vstopil leta 1955 v LD Raša - Štorje. S srcem je živel za lovstvo in gojitev divjadi in za delo v lovski organizaciji. Že kot mlad lovec je spoznal, da se morajo lovske družine povezovati v območne zveze in tako je leta 1958 postal eden od ustanovnih članov ZLD Postojna. Leta 1961 se je včlanil tudi v LD Štanjel. Zaradi razsežnosti terena pri obbeh LD se je pojavila težnja po ustanovitvi nove LD in tako je naposled postal ustanovni član nove LD Vrhe - Vrabče, ustanovljene leta 1966. Še vedno pa je ostal član LD Štanjel. Vedno je bil aktiven član, ki je pomagal pri gradnji lovskih domov obbeh lovskih družin. Pri tem so mu bile v pomoč njegove ročne spretnosti in poznavanje, saj se je v mladosti izučil obrti kotlarstva. Ta poklic je tudi opravljal vse do upokojitve.

Do leta 1986 je neprestano deloval v organih ZLD Postojna, kjer je bil član UO in IO. Leta 1979 je

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Marjan Fabjan, LD Jošt, Kranj, * 27. 7. 1930, † 8. 12. 2011.

Vincenc Volmajer, LD Kapla, * 17. 3. 1930, † 13. 12. 2011.

Albert Štumpfl, LD Podgorje, * 8. 10. 1959, † 29. 10. 2011.

Anton Šumah, LD Podgorje, * 5. 5. 1950, † 16. 11. 2011.

Jože Smrekar, LD Podgorje, * 15. 12. 1943, † 15. 8. 2010.

Stane Pavliha, LD Vače, * 15. 10. 1936, † 28. 12. 2011.

Anton Fon, LD Planota, * 5. 7. 1923, † 22. 12. 2011.

Benjamin Lubej, LD Horjul, * 19. 9. 1939, † 1. 11. 2011.

Izidor Tratar, LD Šentrupert, * 8. 4. 1960, † 29. 11. 2011.

Karol Gradišnik, LD Solčava, * 13. 1. 1935, † 25. 10. 2011.

Ivan Atelšek, LD Oljka, Šmartno ob Paki, * 21. 8. 1928, † 7. 12. 2011.

Martin Ducman, LD Rogatec, * 31. 10. 1929, † 13. 12. 2011.

Vili Laznik, LD Vitanje, * 1. 9. 1942, † 13. 12. 2011.

Franc Najdenik, LD Sv. Jurij, * 4. 9. 1920, † 5. 12. 2011.

Alojz Marolt, LD Dolenja vas, * 1. 6. 1937, † 22. 12. 2011.

Frančišek Znidarič, LD Gorenja vas, * 20. 7. 1933, † 7. 12. 2011.

Ivan Pušnik, LD Braslovče, * 5. 1. 1919, † 13. 12. 2011.

Anton Hribar, LD Bled, * 19. 2. 1931, † 19. 12. 2011.

Umrlim časten spomin!

bil izvoljen za prvega usklajevavca Obalno-Kraškega LGO in to funkcijo opravljal do leta 1996. Funkcije ZLD Postojna je potem prevzela ZLD Koper in od tedaj je deloval kot delegat LD Štanjel pri ZLD Koper in pozneje pri Obalno-Kraški ZLD Koper.

Albin je bil vedno pripravljen pri-skočiti na pomoč s pseudarnimi naveti. Mlajšim lovcem je bil zgled pri kakršni koli zadolžitvi. Za njegovo požrtvovalnost ga je LD Vrhe - Vrabče nagradila z nazivom častnega člana. Za svoje delo je poleg priznanj obeg lovskih družin in priznanj ZLD Postojna in Obalno-Kraške ZLD Koper prejel še odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge, reda III. in II. stopnje.

Za teboj, dragi lovski tovariš Albin, ostaja praznina, v naših srcih pa hvaležen spomin.

Lovski hvala!

LD Štanjel - I. U.

V času, ko žito sklanja zlato klasje in je po poljih slišati nežno oglašanje prepelic, je 22. 7. 2011, pod težo težke bolezni sklonil glavo tudi naš spoštovani član

in prijatelj **Oskar Ježovnik**, član LD Polzela.

Oskar se je rodil 20. 2. 1938 na domačiji Rogelšek v objemu gozdov gore Oljke, ki se dviga nad Savinjsko dolino. Že od malih nog je bil povezan z naravo, kar se je pokazalo tudi pri izbiri poklica. Izučil se je za mizarja in bil v tem poklicu zelo uspešen. Z ženo sta si ustvarila topel dom pod vnožjem Oljke in kmalu sta dobila hčerko. Oskar je bil skrben mož in oče. Pridno je delal v službi in doma v mizarski delavnici. Sprva ni imel časa za lov in se ga je udeleževal le kot gonjač. Vendar so ga prijatelji lovci počasi »zastrupili« z lovom, tako da se je leta 1973 včlanil LD Polzela. Od vsega začetka je bil zelo aktiven član in delo njegovih rok se je z leti poznalo v skoraj vsakem kotičku lovskega doma in drugih objektih v lovišču. Ob obilici dela je uspešno širil obrt in z zetovo pomočjo začel tudi z razrezom hlo-dovine. Dela mu ni nikoli manjkalo. Vedno je bil pripravljen pomagati in kaj postoriti članom LD, prijateljem, ljudem iz bližnje in daljne okolice, raznim društvom v KS Andraž ali pri farni cerkvi. Njegovo razdajanje je bilo poleg aktivnosti pri delu KS Andraž in njenih društev opaziti tudi pri prevzemanju vse bolj odgovornih nalog v LD. Po nekaj letih članstva v LD je prevzel naloge lovovodje in si s pristopom hitro pridobil spoštovane članove. Zaradi uspešnega vodenja lovov je postal tudi starešina in dva mandata uspešno vodil LD (od leta 1983 do leta 1994). Bil je tudi član UO LD (od 1997 do 2003) in več mandatov tudi predsednik NO LD (od 1997 do 2003) in pozneje tudi član tega organa. Ves čas se je zavzemal za spoštovanje in pravične meje med LD, še posebno v obdobju nastajanja novega lovskega zakona. Bil je dober poznavalec lovišča in uspešen lovec, a se je vedno razveselil tudi uspehov drugih lovcev, še posebno na skupnih lovih, ki jih je uspešno vodil in pozneje pri njih z naveti nesebično pomagal. Energijo za delo je črpal v mirnih uricah v

objemu gozdov, vse dokler mu to ni preprečila huda bolezen.

Za prizadevno in uspešno delo v LD je Oskar prejel več priznanj LD, LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, prejel pa je tudi priznanje Območne zveze LD Žalec. Prav tako je prejel več priznanj KS Andraž in njihovih društev.

Dragi Oskar, iskrena hvala za tvojo požrtvovalnost, pomoč in trezno misli, ki si jih delil z nami. Ponosni in hvaležni smo ti, da smo lahko s teboj prehodili del življenjske poti. Počivaj v miru in uživaj v lepotah večnega lovišča.

LD Polzela - P. M.

Tiho, brez slovesa nas je 16. 7. 2011 zapustil naš lovski tovariš **Mirko Krivec**.

Mirko se je rodil 2. marca 1940 kot drugi otrok mami Leopoldini in očetu Francu.

Starejši brat France ni imel posluha za lov, toliko bolj pa ga je imel njegov mlajši brat Mirko. Že kot majhnega kratkohláčnika ga je oče vodil skozi temačne gozdove Tinskih logov in v nebo štrlečih vrhov skrivnostne gore Rudnice. Oče je bil so-ustanovitelj takratne LD. Združil je takratne družine Zibiko, Sodno vas in Pristavo v eno skupno LD Pristava. Njen predsednik je bil vse do svoje smrti leta 1981.

Leta 1969 je Mirko opravil lovski izpit in leta 1972 postal gospodar družine. To funkcijo je nato opravljal polnih devet let, po očetovi smrti pa je postal predsednik LD Pristava (1982-2000), ki jo je prav tako zelo uspešno opravljal. V času svojega predsedovanja je bil tudi dober lovovodja in prav zaradi njegovih pravičnih in premišljenih navodil se nikoli ni zgodila nesreča, za kar smo mu iz srca hvaležni. Bil je pobudnik gradnje obeh naših lovskih domov, ogromen prispevek pa je dal tudi pri gradnji. Pomemben je njegov pečat potomcem: v naše veliko veselje bo mogoče njegovo delo nadaljeval njegov sin Rafko.

Za svoje nesebično delo v slovenskem lovstvu je Mirko Krivec prejel številna priznanja: znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje, priznanje S-K ZLD Celje, veliko je prejel tudi društvenih priznanj in pohval za požrtvovalno delo, pa tudi pohvale in priznanja Prostovoljnega gasilskega društva Zibika, katerega aktiven član je bil od leta 1956. V zahvalo za trud in dolgoletna prizadevanja je LD Pristava leta 2008 Mirku izglasovala naziv častnega člana družine.

Dragi Mirko, tvoj korak je zastal, glas tvojega zvonkega lovskega roga se je izgubil nekje v daljavi. Ostali so nam le spomini na dni, ko smo skupaj jagali in bili veseli.

LD Pristava - R. S.

Lokalna tekma goničev v spomin na Franca Raztresena

LKD Gorenjske je v sodelovanju z **LD Poljane** v soboto, 29. 10. 2011, organiziralo lokalno tekmo goničev za memorial Franca Raztresena (1913-2007). Preskarjev ata, kot smo ga imenovali, je bil znani kinolog in lovec iz LD Gorenja vas. Z vzrejo lovskih psov se je začel ukvarjati že pred 2. svetovno vojno v sodelovanju z znanim kinologom dr. **Ivanom Lovrenčičem**. Bil je ustanovni in častni član LKD Gorenjske.

Prireditve je bila na območju LD Poljane v rajonih: Delnice, Lom, Podvrh, Gabrška gora in Zver grapa. Vodja oktobrskega tekmovanja je bil neutrudni kinolog iz LD Poljane **Lado Dolenc**, vodja sodniškega zbora je bil predsednik strokovnega sveta LKD Gorenjske **Jurij Rihtaršič**, sodniki pa so bili **Alojz Mlakar**, **Janez Nahtigal**, **Niko Mrak** in **Zdravko Kosmač**. Na tekmovanje je svoje pse prijavilo dva-

najst vodnikov, prišlo pa jih je devet. Tekmo je uspešno opravilo pet psov.

Po vrnitvi s terena so se pred lovskim domom v Poljanah v sprevedu predstavili vsi tekmovalci in njihovi psi. Za najlepšega psa je bila izbrana psica **Dona** vodnika **Klemena Stržinarja**. Pokal mu je izročil sin Franca Raztresena, **Lado Raztresen**. **Dona** in **Klemen** sta prejela tudi poseben pokal za najdaljšo gonjo (42 minut), ki ga je vodniku podelil **Peter Slatnar**.

Ekipno je 1. mesto zasedla **LD Gorenja vas**, med posamezniki pa so se tekmovalci uvrstili takole: 1. **Justin Bevk**, LD Gorenja vas, s kdl. istrijanko **Diffi** (156 točk; III. ocena); 2. **Jože Vester**, LD Begunjsčica, z beagelko **Vili** (156 točk; III. ocena); 3. **Marjan Raztresen**, LD Gorenja vas, s posavsko goničko **Cibo** (149 točk; III. ocena); 4. **Peter Rant**, LD Selca, s posavsko goničko **Loro** (144 točk, III. ocena) in 5. **Klemen Stržinar**, LD Gorenja vas, s kdl. istrijanko **Dono** (143 točk, III. ocena).

Zaključek je bil kot po navadi v lovskem domu LD Poljane

Zbor tekmovalcev pred tekmo

Zmagovalni trije pari

ob prigrizku in pijači. Bohinjski rogisti so s svojim nastopom v popoldanskih urah zaključili uspešno prireditev.

*Gregor Mlejnik,
tajnik LKD Gorenjske*

Državni šampionat (VUP 2011) za nemške lovske terierje

V LKD Ljubljana je tradicija, da na leto organiziramo vsaj eno delovno tekmo na državni ravni s podelitvijo naziva CACT. Tako smo lani prevzeli organizacijo **vsestranske uporabnostne tekme (VUP) za nemške lovske terierje**.

Toplo nedeljsko jutro, 9. 10. 2011, smo se vsi (od vodnikov lovskih terierjev, ljubitelji drugih pasem psov jamarjev, sodnikov, delegat KZS in drugi ljubitelji psov) zbrali v osrčju krimskih gozdov, na Planinci, pred lovskim domom LD Tomišelj. Po uradnem začetku tekme, za katero je poskrbel delegat KZS **Bogomil Udovč**, sta v pozdravnem nagovoru vse prisotne pozdravila še predsednik LKD Ljubljana **Dejan Poljanšek** in voditeljica prireditve **Andreja Strajnar**. Sodniški zbor so sestavljali **Vinko Foršček**, **Matej Lah** in **Franci Svetec**. Slednji, ki je bil tudi vodja sodniškega zbora, je tekmovalcem obširno razložil, kako bosta potekala tekmovanje in sojenje.

Tekmovanje smo začeli s *preskusom strelomirnosti* in nato nadaljevali z *delom psov po krvni sledi*. Umetne sledi so bile položene že dan pred tekmovalcem po mešanem gozdu in so bile vse dolge najmanj 400 m. Napravili smo jih s slednimi čevlji, na katere je bil pritrjen svež parkelj srnjadi in z največ 2,5 dl krvi srnjadi. Čez noč je močno deževalo, poleg tega se je ponoči v tistem predelu, kjer so bile položene krvne sledi, zadrževalo veliko divjadi. To je pomenilo, da je moral biti pes res dobro pripravljen, da je ob obilici zapeljavalnih sledov opravil preizkušnjo. Po preskusu dela po KS smo odšli na preizkušanje *dela v rovu z izvlačanjem mrtve lisice* in nato na *delo v rovu z živo lisico*. Vsi tekmujoči psi so pokazali izredno dobro delo pod zemljo. Treba je zapisati, da so sodniki delo v rovu merili tudi na čas, saj so na koncu o zmagovalcu odločale celo sekunde. Naslednja disciplina je bila

vodno delo, ki smo ga opravili na strahomerskem bajerju. Vse druge discipline smo opravili na travnikih v okolici Strahomerja.

Če povzamemo delo tekmujočih psov, lahko z eno besedo trdimo – odlično! Zalomilo se je le eni psi, ki ni opravila preizkušnje. Prijetno presenečenje je bil pes, ki je komaj dopolnil leto starosti, pa je odlično opravil res zahtevno preizkušnjo, vodil pa ga je mladi vodnik **Nace Remic**. Se toliko lepše in v zadovoljstvo vodnice **Tjaše Gregorič** je njena terierka **Fita Nebeška** prav tako odlično opravila VUP in si prislužila pokal za najboljšo delo v rovu, čeprav vodnica ni lovka in z lovom sploh nima nobene-

Sodniški zbor, delegat KZS in vodja VUP lovskih terierjev 2011

Najboljši štirje na VUP – 2011 za nemške lovske terierje

ga opravka (razen vadbe njenih terierjev). Menim, da se lahko vsi vodniki, ki imate nemške lovske terierje, globoko zamislite nad tem dejstvom in se vprašate, kako je to sploh mogoče?! Toda odgovor je na dlani: to je mogoče doseči samo z delom in vztrajnostjo! **Dik**, pes že prekaljenega, dobro znanega vodnika lovskih psov **Mirka Slemenška**, je prav tako pokazal odlično delo v vseh disciplinah.

Zmagovalni par tistega dne sta bila psica **Ajda (Gejša)** in njen vodnik **Dejan Poljanšek**, kar sploh ni bilo presenečenje, saj sta doslej že velikokrat dokazala svoje odlično delo na raznih tekmah, predvsem pa lani na mednarodni tekmi v delu po strelu v Preddvoru na neuradnem svetovnem prvenstvu nemških lovskih terierjev, kjer sta bila najboljša med slovenskimi tekmovalci z uvrstitvijo na odlično 8. mesto. Preizkušnjo smo končali v poznih popoldanskih urah; v glavnem smo bili kar vsi zado-

voljni z delom naših psov. Sodniška trojka je svoje delo opravila odlično, zato na sojenje ni bilo nobenih pripomb. Za uradno razglasitev rezultatov je poskrbel starišina LD Tomišelj **Lado Bradač**.

1. **Gejša** (279 točk) in I. n. r.; vodnik **Dejan Poljanšek**
2. **Fita Nebeška** (267 točk), II. n. r.; vodnica **Tjaša Gregorič**
3. **Dik** (262 točk), II. n. r.; vodnik **Mirko Slemenšek**
4. **Piliatus** (248 točk), II. n. r.; vodnik **Nace Remic**

Ob razglasitvi rezultatov so prvi trije uvrščeni pari prejeli pokale, najboljši par v delu po KS pa tudi pokal za najboljšo delo po KS, ki ga je dobila **Gejša**, in pokal za najboljšo delo v rovu, ki si ga je prislužila **Fita Nebeška**. Poleg pokalov so bile vsem vodnikom podeljene tudi praktične nagrade. Zanje bi se rad v imenu LKD Ljubljana zahvalil vsem, predvsem pa glavnima sponzorjema Zavarovalnici Maribor in BTL marketing, d. o. o. Prav tako se zahvaljujem vodstvu LD Tomišelj za gostoljubnost. Njihovi člani so nam požrtvovalno pomagali prireditve korektno izpeljati do konca, predvsem pa bi to LD rad pohvalil, ker sem

Gejša s pokali z VUP-a in s pokalom za doslej najboljšo uvrstitev med slovenskimi vodniki na neuradnem svetovnem prvenstvu

opazil, da imajo izreden posluh za lovsko kinologijo!

Kljub vsem pohvalam žal tudi ne morem mimo kritike. Žalostno je, da se glede na to, da je pasma nemški lovski terier zelo številčno zastopana med slovenskimi lovci, za takšno prireditev težko zbere zadostno število vodnikov s psi, da se jo izpelje. Znano je, da je bil VUP za terierje prejšnja leta večkrat odpovedan zaradi nezadostnega števila zbranih prijav. Zakaj takšno stanje? Ali je vzrok slabo delo v okviru KLPJ, predvsem njihove strokovne komisije, ali je vzrok kaj drugega? Po navadi za izboljšanje stanja vse ostane le pri besedah in obljubah! Če pogledamo, npr., prireditve, kjer je bil v letu 2011 organizator KLPJ, je bila za delovne preizkušnje prijavljena za člane KLPJ določena 40 € in več, in to, npr., za VUP jazbečarjev, kjer je dobro znano, da za tekmovanje potrebujejo poleg lisice le še kri, ki je zastoj! Če nekdo ni član KLPJ, mora plačati še enkrat več! To pa dandanes, v kriznih časih, za marsikoga ni več tako zanemarljiv znesek, če pomislimo še na dodatne stroške, ki so potrebni, če se odločimo za sodelovanje na taki preizkušnji. Poleg tega imaš lahko »srečo«, da naletiš na sodnika, ki se izživlja nad katerim od vodnikov (po navadi sodnik, ki sam s svojim psom ni še nikoli sodeloval na takšni preizkušnji, kot je VUP!) Menim, da se prav zato večina vodnikov raje odpravi sodelovanju. Zgled smo dali prav na VUP v organizaciji LKD Ljubljana, kjer nismo zahtevali nobene prijavnine za udeležbo na tekmovanju, čeprav je bil vsak udeleženelec na koncu deležen brezplačne jedače in pijače!

Pisanje članice strokovne komisije pri KLPJ, zadolžene za terierje, **Damjane Žnidaršič Švegelj**, ki je v Lovcu, št.10/2011, napisala članek o mednarodni tekmi v delu po strelu za NLT, pokaže celo podcenjevalen odnos do domačih vodnikov, ki so zastopali slovensko zastavo. Nikjer niti z besedo ni omenila, kdo od naših je tekmoval, niti kako so se na koncu izkazali naši najboljši vodniki! Zato pa je omenila za marsikoga obstransko pomembne tuje sodnike, za katere smo slišali prvič in morda zadnjič! Treba je vedeti, da so v kinologiji pomembni predvsem dobri vodniki in njihovi psi in da so sodniki na tekmah predvsem zaradi njih in ne obratno.

Dejan Poljanšek,
predsednik LKD Ljubljana

PNZ za španjele in VP za nemške prepeličarje

LD Braslovče je v soboto, 5. 11. 2010, zopet gostila in izvedla **preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ) za španjele in vzrejni preizkus (VP) za nemške prepeličarje**. Organizirala jo je **LKD Celje**.

Prireditve je bila posvečena spomenu na našega pokojnega kinologa dr. **Jožetu Pangerja**.

Na preizkušnjo je prišlo devet vodnikov, ki so vodili osem nemških prepeličarjev in enega angleškega špringer španjela.

Druščina vodnikov s psi se je zbrala ob osmi uri pred lovskim domom v Braslovčah.

Vodja prireditve **Janez Šumak** je prireditve odprl, pozdravil prisotne in se v imenu LKD Celje zahvalil gostiteljici **LD Braslovče** ter kinološkemu referentu **Frediju Cizeju**. Predstavil je tudi sodniški zbor, kinološka sodnika **Srečka Ercega**, **Francija Svetca** in pripravnika za kinološkega sodnika **Sandija**

Priprava vlečke

Hernausa ter jim zaželel uspeh. Besedo je prevzel sodnik Srečko Erceg, ki je predstavil discipline in merila ocenjevanja dela španjelov in posebej nemških prepeličarjev, da pes opravi vzrejni preizkušnjo. Predstavil je poglobljene zahteve, ki se ocenjujejo pri ocenjevanju nemških prepeličarjev oz. disciplin (nos, glasna gonja, volja za delo po sledu, šarjenje, prinašanje pernate divjadi, prinašanje zajca, veselje do vode (brez divjadi), prinašanje pernate divjadi iz vode, splošna poslušnost, ter strelomirnost).

PNZ za španjele je glede zahtev pri disciplinah nekoliko drugačna.

Vreme je bilo značilno jesen-

Foto: J. Šumak

Jutranji zbor

ska, kar je ugodno vplivalo na preizkus strelomirnosti, veselja do dela in vodi in prinašanje pernate divjadi iz vode, ki smo ga preskusili pri jezu reke Savinje v Letušu. Vrnili smo se v okolico Braslovškega jezera, kjer smo opravili še preizkus šarjenja, iskanja, gonje zajca ali parkljaste divjadi, nato pa še delo po vlečki ter prinašanje pernate divjadi

in zajca. Erceg je pripravnikom pokazal, kako se pripravi vlečka in ob tem ni manjkal strokovni komentar.

Okoli 14. ure smo se vrnili v lovski dom v Braslovčah, kjer je že dišalo po okusnem srnjem golažu, ki ga je pripravil in postregel **Karli Cizej**. Prav prilegel se je topel zalogaj, kinološka sodnika pa sta ta čas urejala podatke iz svojih zapiskov na ocenjevalne liste.

Izpostaviti velja uspehe vodnikov nemških prepeličarjev:

David Guček z Asto (LKD Celje), 169 t.; I. n. r.

Daša Podgoršek z Orijem (LKD Celje) 160,5 t.; I. n. r.

Damjan Cimprič z Luxom (LKD Gorica) 156 t.; I. n. r.

Peter Boškin z Ajko (LKD Idrija) 122 t.; I. n. r.

Drugi so opravili preizkušnje z II. nagradnim razredom, en par pa preizkušnje ni opravil.

Sodnik Erceg je opisal faze preizkusa še enkrat in poudaril, da kritika velja predvsem vodnikom, ki premalo časa namenijo psom v osvojitvi določene vaje.

Prinašanje zajca po opravljeni vlečki

Res ima pes naravno zasnovo, vendar je to nujno treba v njem vzbujati in vaditi. Franci Svetec je bil s svojo skupino vodnikov, ki jo je ocenjeval, bolj zadovoljen, zato je vodnikom svetoval le, naj pse vodijo čim več v lovišče in izkoriščajo odlike štiri-nožnega tovariša, za katere je izšolan in nenazadnje tudi preizkušen!

Prireditve je v celoti odlično uspela, saj je osem psov in vodnikov opravilo navedene preizkušnje, en pes pa ni pokazal dovolj znanja, za kar je vodnik tudi priznal kritiko, da je pre malo vadil in vodil pasa v lovišče. Tudi osem lovskih pripravnikov si je ob lovskem golažu oddahnilo in v skupni razpravi opozorilo na svoja opažanja v delu z nemškimi prepeličarji.

Zahvala še enkrat LD Braslavce in kinološkemu referentu **Frediju Cizeju** za odlično organizacijo, uporabo lovišča, njegovemu očetu **Karliju** pa za pogostitev vseh udeležencev na prireditvi.

Janez Šumak,
podpredsednik LKD Celje

78. mednarodna Hegewaldova preizkušnja nemških žimavcev v Hollabrunnu

Nemško društvo za nemške žimavce (VDD) prireja to, v svetu največjo mednarodno delovno preizkušnjo psov, že od davnega leta 1920. Doslej jih je organiziralo že osemindeset. Udeležba je dovoljena le mladim psom, ki so stari do dve leti. Pred tem so morali uspešno opraviti PZP (pomladansko vzrejno preizkušnjo z obvezno zajčjo sledjo), s tem, da morajo biti ocene naravnih zasnov najmanj prav dobre (t. j. 9 točk). Predhodno morajo psi dokazati tudi ostro na plenilce, ne smejo imeti napake kolčnih in ramenjskih sklepov (HD, OCD) in na telesnem ocenjevanju so morali prejeti najmanj dobro telesno oceno. Ob tem morajo imeti značilno in zeleno odlakanost glave (t. j. vidno izražene obrvi in brado), kar še posebno izraža ostrodlakega ptičarja – žimavca. Če pes nima tega, vzrejna komisija izloči pripadnike pasme iz nadaljnje vzreje!

Tokrat so Hegewaldovo preizkušnjo že četrtič izvedli v sodelovanju z *Zvezo ostrodlakih*

Vse foto: G. Peršin

Sašo Ferenčič z Arom na mimohodu

ptičarjev Avstrije v bogatih nižinskih loviščih Hollabrunna, ki leži kakih 70 km severno od Dunaja.

O razsežnostih te velike kinološke prireditve pa naslednje: na preizkušnjo je bilo sprejetih **191 psov** te pasme iz Nemčije, Avstrije, Švice, Bolgarije, Italije, Madžarske, Rusije in Slovenije. Pri delu na polju in v vodi je ocenjevalo kar 153 izkušenih kinoloških sodnikov za delo. Sodelovalo je štirinajst sodniških pripravnikov, med njimi tudi naš **Vili Postružnik** s Ptuja.

Pse so ocenjevali v šestih sodniških skupinah na polju in v osmih skupinah pri delu v vodi. Sodniške skupine je sestavljalo do pet sodnikov za delo ptičarjev. Že v razpisu so posebej poudarili, da morajo sodniki zadostiti tudi zahtevnim »kondicijskim zahtevam«, saj ocenjevanje do sedemnajst psov v enem dnevu tudi po tej strani ni mačji kašelj! Posebni petčlanski skupini sta vse pse tudi telesno ocenili z ločenima ocenama za telesno obliko in posebej za dlako. S posebnim dopisom smo našim kinološkim sodnikom VII. skupine priporočili, naj si preizkušnjo ogledajo, a sta si čas za to vzela le kolega **Saša Volarič** in **Franc Turnšek** s sodniškim pripravnikom **Davidom Pogačnikom**.

Naj napišem še nekaj o dosežanjih udeležbi slovenskih vodnikov na Hegewaldovih preizkušnjah. Leta 1985 je z žimavco Hexi v. Ortfeld uspešno sodeloval **Drago Žarkovič** iz Središča ob Dravi, ki je bil najbolje uvrščen tuji vodnik s 15. do 20. mestom. Uspešni smo bili tudi leta 1987, ko smo: **podpisani** z Marcom v. d. Herzogstatom, **Janez Horvat** z Anom Središkim in **Štefan Tamaš** z Grafom v. Eggerbachtalom vodili svoje ži-

mavce prav tako v Hollabrunnu. Štirje slovenski vodniki – **Zajc, Klemenčič, Logar** in **Štihec** – so svoje pse predstavili v Neustadtu a. d. Aisch v Nemčiji leta 1992. Leta 1994 smo svoje pse – Ano, Ajdo in Ajšo iz psarne Muropoljske ter Bora Forminskega in Haro – uspešno vodili inž. **Miran Šumak, Miran Ficko, Janez Horvat, Ivan Traven** in **podpisani**. V sam vrh tekmujočih, to je na osmo mesto z le petimi točkami zaostanka za zmagovalcem, se je leta 1997 v Straubingu uvrstil **Štefan Hoheger** s Carom Mursko-Črnskim, soliden pa je bil tudi **Borut Ingolič** z Iwanom (Bonom) iz psarne v Wildbarren.

Takoj ko sem izvedel, da bo Hegewald tudi tokrat v Avstriji, sem predlagal, da po spomladanskih preizkušnjah izberemo najboljše pse in vodnike, ki so zainteresirani za udeležbo, obenem pa jim pomagamo pri pripravi psov, pri formalnostih za prijave in ne nazadnje tudi finančno. Med kandidate smo uvrstili štiri pse. Žal se je odlična psička **Dušana Hvale** iz Tolmina poškodovala in ni mogla sodelovati. Za žimavce Norda Lovskega, Kinga Mursko-Črnskega in Dona pa sem že junija pripravil prvo vadbo na ribnikih pri Ljutomeru, kjer smo pse preskusili na vodi z raco in na dolgih vlečkih. Ugotovil sem tudi, da pes Don vodnika **F. Liparja** iz LKD Posavje ne ustreza pogojem za udeležbo, ki jih predpisujejo za Hegewaldovo preizkušnjo. Na obeh očesnih vekah je zaznati očiten uvih (*entropium*), kar ga izključuje od tovrstne preizkušnje in tudi od nadaljnje vzreje. Le dva meseca prej sodnik, ki je ocenjeval psa na telesnem ocenjevanju v Krškem, tega ni

opazil in je psa ocenil pozitivno. Zapisati moram, da je dal isti sodnik **Vlado Bogdanovič** na razstavi lovskih psov v Gornji Radgoni oceno odlično psu **I. Šepca** iz LD Kapele in psa pred tem telesno ocenil na telesnem ocenjevanju v Krškem. To pomeni, da je imenovani sodnik tega psa kar dvakrat ocenjeval, ni pa opazil, da ima tudi ta pes več kot očiten uvih očesne veke na enem očesu!? O takšnih sodniških napakah mora nujno spregovoriti lovska-kinološka stroka! Nazadnje sta za udeležbo na Hegewaldu 2011 ostala le dva psa: Nord Lovski vodnika **Franca Krnjaka** in King Mursko-Črnski **Saša Ferenčiča** iz LD Murska Sobota. Po izčrpnih nasvetih glede nadaljnje priprave psov smo se srečali še nekajkrat in končno v sredo, 31. avgusta lani (kot štiričlanska ekipa v dveh avtomobilih), odpotovali proti Hollabrunnu.

Do 13. ure smo morali prijaviti pse, kar nekaj časa pa je trajalo, da so fotografirali vsakega psa posebej. Z Vilijem sva se udeležila tudi sodniške seje in bila dodeljena v skupino za ocenjevanje »vodnega dela«. Kot sodnik sem nato ob vodji sodniške skupine **Kunu Eihusnu** (poznavam se že s Panonskih lovskih pokalov) s še petimi sodniki dva dni ocenjeval delo sedemnajstih psov. V večini primerov so si bile naše ocene enotne. V nekaj primerih, ko so nastale razlike, pa je obveljalo pravilo preglasovanja, kar je moral vodja sodniške skupine upoštevati navkljub včasih nasprotnemu mnenju. Razmere za preizkušanje psov so bile odlične, v nekaterih neprehodno zaraslih predelih celo preveč zahtevne za tako mlade pse. Kljub temu so psi v večini primerov pokazali nadpovprečne lovske zasnove. Trikrat smo dodelili tudi najvišjo oceno dvanajst (odlično), kar smo morali sodniki tudi pisno obrazložiti. Zgodilo se je tudi, da oba psa znanega nemškega polpoklicnega vodnika nista opravila preizkusa v vodi; eden od njiju si celo ni upal v vodo. Enako »smolo« je imela starejša kričava vodnica. Nasploh je bilo pri nekaterih parih čutili, na srečo že zastarele, trdoroke – parforsne »dresurne« prijeme.

Po prvem utrujajočem dnevu sva jo z Vilijem mahnila proti Peigartnu, kraju naše nastanitve. Izvedela sva, da sta se naša Miško in King odlično izkazala na polju. Do »doma« sva imela dobrih 50 km in če si ob vrnitvi utrujen, če smerokazom ne sle-

diš dosledno, si si pač prisiljen nekoliko temeljiteje ogledati in spoznavati nižjeavstrijsko pokrajino. To je sicer povezano še s kakšno dodatno uro vožnje, a je naposled kljub vsemu zanimiva in poučna. Kljub utrujenosti smo se nato družno, ob pomoči lastnika penziona Mockoscha, odpravili do bližnjega »pušenšanka«, kjer so nas postregli z obveznim »vineršniclom« in litrom Zweigelta (avstrijsko rdeče vino). Naslednji dan sta Miško in King uspešno prestala še telesno ocenjevanje in bila več kot dobra tudi v vodnem delu.

Drugi dan je najina vožnja z Vilijem v Hollabrunn potekala

razloge za izključitve določenih psov iz nadaljnega preizkušanja. Takih je bilo dvanajst. Devet prijavljenih se preizkušnje ni udeležilo iz opravičljivih razlogov. Kar štirinajst psov je v predmetih naravne zasnove doseglo oceno dvanajst (odlično). Tudi prisojene ocene so morali vodje sodniških skupin temeljito obrazložiti. Sledila so še usklajevanja ocen v disciplinah za preizkušanje nosu, vodljivosti in veselja do dela. Čez dobro uro in pol je bila sodniška seja končana in tako je bil tudi sklenjen strokovni del 78. Hegewaldove preizkušnje. Z delom so lahko začeli večši računalničarji, ki so morali pri-

Svetovne zveze nemških žimavcev **Dirkom Freiherrjem von Eller-Ebersteinom** temeljito dogovoril o našem nadaljnjem sodelovanju.

Doma v Peigartnu smo nato resno, vmes pa tudi v nekoliko šaljivejši obliki obdelali delo naših uspešnih parov: **Franca** z Miškom in **Saše** s Kingom. Miško je bil več kot odličen. Za delo na sledi zajca, za nos, sledenje race in veselje do dela je dobil ocene enajst, kar so sploh najvišje mogoče prav dobre ocene, v drugih predmetih zasnov in v priučenih predmetih pa oceno deset. Pri slednjih se višja ocena tudi ne prisoja.

denje race in za veselje do dela, v drugih predmetih zasnove in priučenih predmetih pa je prejel oceno deset, kar je srednja prav dobra ocena. Zbral je 216 delovnih točk in še dodan povpreček 8,5 za telesno obliko. Dlaka psa je bila sredi menjave; tako je pes skupaj zbral več kot solidnih 224,5 točke. Omeniti moram, da je to prvi Sašev pes. Kot odlično povezan par sem ju spoznal že lani na tečaju za vodnike iz Pomurja. Ta vodnik je pokazal, da ima za vodenje ptičarjev izjemen talent, zato sem mu predlagal, naj s Kingom že letos (2011) opravita še vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP), ki bo konec oktobra v Ljutomeru in naj se nato takoj prijavi pri KZS za sodniškega pripravnika. Prav takšne, tudi sicer visokošolsko izobražene kinološke sodnike še kako potrebujemo, da odpravimo očitno neznanje in nepravilnosti, ki so v lovsko-kinološki stroki žal prestopili že vse dopustne meje. Tudi drugod v kinološki stroki, nikakor ne samo v ptičarski!

V soboto zjutraj smo se poslovili od gostoljubnih lastnikov penziona Mokosch. Nočitev z zajtrkom je stala 28 evrov, a ker nismo zajtrkovali, sta ob odhodu vsakega čakali dve buteljki njihovih priznanih vinskih sort zelenega silvanca.

Na stadionu v Hollabrunnu je sledil odličen prikaz vseh udeleženi psov. V krog so jih po vrsti vodili po zbranem povprečju prisojenih ocen za dlako in telesno obliko. Prikazali so dosežke uspešnih psarn z največ udeleženi psi in ob koncu še petnajst najboljše uvrščenih. Najboljša je bila psička Pauline v. Grubsberg, ki je ob ocenah dvanajst za nos in dvanajst za sledenje race ob povprečni oceni za telesno obliko in dlake 10,5 zbrala skupno 241,5 točke. Njen vodnik in lastnik je **Alfred Düll** s severne Bavarske. Poudariti moram, da pri tej preizkušnji ni mogoče zaznati skoraj nobene tekmovalnosti. Njen edini cilj je »služiti lovstvu« in zato vzrejati odlično zasnove, vsestransko uporabne žimavce, ki jih največ nemških lovcev uporablja za delo na polju in še posebno za delo po strelu in v gozdu; torej tudi pri iskanju obstreljene ali kako drugače ranjene in poškodovane velike divjadi.

Oba uspešna slovenska vodnika sem prosil, naj na kratko zapišeta tudi svoje vtise. Ker je Franc Krnjak starejši, je prvi na vrsti:

Velik mimohod vseh nastopajočih nemških žimavcev na mestnem stadionu

brez stranpoti; pohvaliti ga moram tudi kot sodniškega pripravnika, pri katerem je mogoče takoj ugotoviti, da je že izkušen vodnik. Oskar Sahre je ob neki priložnosti zapisal: »Pri ocenjevanju dela drugih psov so mi v največjo pomoč spoznanja in izkušnje, ki sem jih pridobil pri vodenju svojih psov.« Možak je na VUP in krvni sledi vodil že več kot 150 psov! V naši skupini nam je prav Vili učinkovito pomagal pri spuščanju rac, da so plavale tako in tja, kamor smo želeli sodniki.

V Hollabrunnu sva s Postružnikom sodelovala tudi na zaključni sodniški seji. Po uvodnih poročilih **Sigurda Croneiða** in **Rudolfa Sonntag**a, predsednika in podpredsednika celotnega sodniškega zbora, so poročali še vsi vodje sodniških skupin. Posebej so morali obrazložiti

praviti popolne rezultate do 10. ure naslednjega dne, ko je bila na vrsti predstavitev rezultatov vseh uspešnih udeleženi psov.

Prijetno utrujeni smo se posedli ob stojnicah, nekaj malega povečerjali, predvsem pa čas izkoristili za kramljanje s starimi znanci – vodniki nemških žimavcev ali »drahthaararji«. Govoril sem z legendo vzreje nemških žimavcev in lastnikom psarne v. Donaueck, **Steinbergerjem**, pa z **Blümlom**, ki je bil tokrat vodnik. Tam sem srečal sodnika in vodnika **Benkeja**, ki je psa vodil tudi na Panonskem lovskem pokalu. Dolgoletni prijatelj **Herbert Plösch** mi je potožil, da je moral zaradi prenizkih meril pri ocenjevanju »dela na polju« ukrepati proti nemškemu sodnikom. Priložnost je izkoristil tudi naš **Saša Volarič** in se s predsedujočim nemške in

Franc je povedal, da so sodniki pri telesnem ocenjevanju želeli, da psa odloži, se umakne stran ter ga nato pokliče, da bi Miško v polnem galopu priteknel do njega. A Miško, ki je dobro in pravilno naučen odložljivosti, je ostal na mestu in se ni hotel premakniti, Franc pa je v svoji preprosti nemščini sodnikom posredoval naslednje pojasnilo: »Das ist beton – to je beton!« Z Nordom Lovskim - Miškom sta dosegla odličnih 222 delovnih točk s povprečno oceno deset. To dobijo sodniki tako, da delijo seštevek ocen za zunanost (obliko) in kakovost dlake, pri čemer je zbral skupnih 232 točk in se z njimi uvrstil med najboljše udeležence 78. Hegewaldove preizkušnje. Obema, Mišku in Francu, vse čestitke!

Sašev King Mursko-Črnski je prejel enajstice za iskanje, sle-

»Peklenska vročina, ki je od druge dekade v avgustu pestila srednjo Evropo, ni ugodno vplivala name, še manj pa na psa. Vendar odločitev je padla! Tolažba mi je bila: delovne razmere bodo za vseh 191 psov, kolikor jih je bilo prijavljenih, enake.

S kolegom Sašo sva bila na preizkušnji, na mojo nesrečo, vsak v svoji skupini, vendar na isti relaciji, tako da me je spotoma odložil in na koncu pobral.

Obširna in razgibana avstrijska polja s pestrimi kmetijskimi kulturami, kjer je bila lanska Hegewaldova preizkušnja nemških žimavcev.

Vsak vodnik je dobil načrt, kjer je bilo zabeleženo, kje se mora ob določeni uri oglasiti – in nič drugega. Tako sva bila prepuščena sama sebi – in globalni tehnologiji – čudoviti satelitski navigaciji.

Močna pripeka nas je pozdravila že zgodaj zjutraj, narava brez jutranje rose je bila podobna savani. Tudi sicer pade v takšnih krajih malo padavin, okrog 400 litrov na leto, kar je za Spodnjo Avstrijo značilno. Obširna valovita polja, prepredena z asfaltiranimi cestami, so bila večino v prahi, le tu in tam so se bohotile sončnice, sladkorna pesa, krompir, lucerna, čebula in tu in tam koruzna njiva; na večjih nagibnih obronkih pa vinska trta. Naš teren je mejil na slovit lovišče Grossharras, tako da ni bilo težav z malo divjadjo. Skupino smo oblikovali trije vodniki s psi, prav tako pa so delo naših psov ocenjevali trije sodniki. Imel sem srečo, da sem bil prvi v skupini, ko je bila narava še dokaj sveža.

Ogromna površina sladkorne pese, ki sva jo morala z Miškom prečesati, je bila bogata s poljskimi zajci. Že po nekaj minutah se je Miško postavil v čudovito stoji. Naj takoj zapišem, da psu niso štel za slabo, četudi pes

ni stal na zajca ali če ga je celo preskočil. Medtem je desno od psa skočil zajec, ki ga Miško ni videl. Na sodnikov ukaz sem ga usmeril na sled. No, slediti psu po prahi, še posebno mlademu kot je Miško, ki še ni dopolnil leta starosti, ni mačji kašelj. Pozneje sem celo ugotovil, da je bil najmlajši pes na preizkušnji (večina psov je bila položena v letu 2009 ali v prvi polovici leta 2010). To sled in tudi obe pre-

ostali je Miško izdelal z odliko. Namreč: nemška vzreja žimavca sloni na vztrajnosti, prinašanju, koncentraciji in sledozvestosti. Medtem se je zunanja temperatura dvignila na gromozanskih 32 stopinj in več. Trije vodniki smo se menjaje, po ukazu glavnega sodnika, podili po razgretem polju ...

Voda je bila tisti element, ki je imela odločilno vlogo pri vzdržljivosti in uspešnosti. Toda popuščanja ni bilo. Korektnost sodnikov nam je vlivala pogum, moč in vztrajnost. Pri večkratnem preizkušanju sem se zalotil

Miško v svoji značilni stoji za zajca

v nekakšni negotovosti in čustveni razrvanosti, kaj vse počenjamo s psi. Občutek sem dobil, da žimavca želijo preizkusiti v vseh elementih; do zadnjega atoma moči! In to je bil tudi dejanski cilj sodniške trojke. Vse v dobro vzreje! Takšnim skrajnim preizkušnjem je lahko kos samo pes, ki ve, kaj hoče vodnik, pes z močno lastno voljo ugoditi svojemu vodniku, ob pogoju dobre telesne kondicije in psihične uravnovešenosti. A naj navedem še to, da sodniška skupina pri psu ni iskala napak oz. slabega dela, kot se to včasih dogaja pri nas, pač pa njegove odlike. Večkratni poskusi so pokazali, da so iz psa skušali izvleči najboljši nastop, ki so ga nato tudi realno ocenili, o čemer nam priča čas peklenških šestih ur preizkušnje.

No, ob koncu poljskega dela je sledilo povabilo vodje terena v njegovo prijetno sobano ob hladnem pivu, vinu in narezku. Ja, tudi Avstrijci niso več to, kot so pregovorno bili. Hvala jim! Drugi dan je bilo vodno delo, ki je bilo pravi podvig, ne toliko za psa kot za naju s Sašem. Približno 70 km vožnje do vodnih terenov naju je utrujalo. Žimavec, zvest vodi in lovu na vodno perjad, je zadano nalogo korektno opravil, le naša sodniška dvojka, Pirher in Postružnik, si je ob koncu prvega dne privoščila daljši izlet po spodnjeavstrijski deželi!

In še vtisi Saše Ferenčiča: »To leto je mene doletela ta čast, da me je, skupaj s Francem Krnjakom, Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) povabilo na to največjo delovno preizkušnjo za nemške žimavce, ki je obenem tudi ena izmed najpomembnejših in najbolj cenjenih kinoloških preizkušenj sploh. Z velikim veseljem sem se odzval vabilu. Na prireditvi, ki jo vsako leto organizira matično nemško društvo

Društvo za nemške žimavce (VDD), je bilo na polju in v vodi preizkušenih ter telesno ocenjenih blizu 191 nemških žimavcev iz različnih držav. Ta preizkušnja ima mednarodni značaj, saj se na njej zberejo vedno najboljši vodniki, vzreditelji in drugi ljubitelji nemških žimavcev iz celega sveta.

To je bila zame prva večja lovsko-kinološka prireditev (preizkušnja), sploh pa prva mednarodna. Preizkusne discipline so natanko takšne, kot so na naših JZP, edina razlika je, da v to preizkušnjo sodi še ena telesna ocena vseh psov. Moj štirinožni prijatelj Aro se je dobro odrezal, ampak ne glede na to ocenjujem, da je pri njem še vedno možnost napredka. Kolega Krnjak pa je s svojim visokim mestom dokazal, da tudi v majhni Sloveniji obstajajo dobri psi in vodniki, ki lahko posežejo tudi v sam evropski kakovostni vrh, če ne že kar svetovni. Omeniti moram še, da sta na tej mednarodni kinološki preizkušnji sodelovala tudi Vojko Pirher in Vili Postružnik, oba sta sodelovala v okviru sodniške zbornice.

Bili pa smo deležni tudi obiska iz Slovenije. Preizkušnjo sta si z zanimanjem ogledala predsednik DLP Saša Volarič, kinološki sodnik, in predsednik LKD Ptuj Franc Turnšek in še nekaj drugih ljubiteljev ptičarjev.

Hegewaldova preizkušnja je bila kar precejšen logistični podvig, ki je dobro uspela ne glede na precej visoke temperature in trajanje. Včasih se je preizkušanje zavleklo tudi do poznih popoldanskih ur. Moram pohvaliti sodniški zbor, ki se je trudil ponuditi vsem psom enake delovne razmere in omogočil tudi več možnosti za ponovni preizkus, če morda kaj ni šlo vedno gladko. Obenem so skušali sodniki iz vsakega posameznega psa in njegovega vodnika iztisliti kar največ, in to v pozitivnem pomenu. Iskali so predvsem pozitivne stvari! Končne ocene so bile pač presoja posameznega sodniškega zbornice in ko so bile dokončno prisojene, se niso nikoli več spreminjale.

Meni osebno je ta prestižna mednarodna preizkušnja pokazala novo dimenzijo kinoloških prireditev v primerjavi z razmerami v Sloveniji, tako da je bila udeležba nedvomno koristna.

Drugo leto bo Hegewaldova preizkušnja na severu Nemčije. Upam, da bomo spet našli vodnike in ne nazadnje tudi potrebna finančna sredstva, da jim bomo

Na takšnih terenih so bile postavljene vlečke z malo divjadjo za pse.

pri udeležbi pomagali. Tokrat nam je priskočila na pomoč Kinološka zveza Slovenije in še nekateri, zato se vsem v imenu obeh vodnikov najlepše zahvaljujem.

Vojko Pirher

Kakšne so posledice pasjega ugriza v močerada

Za večino je navadni močerad (*Salamandra salamandra*), črna dvoživka, s po hrbtu posutimi vzorci rumene barve, na prvi pogled čisto prijazno in povsem nenevarno bitje. V resnici pa ni čisto tako. Na prosto prileze ob deževju. V osnovni šoli so nas poučili, da je močerad strupen, kar pa je tudi vse. Kako zelo je lahko strupen – in celo usoden za naše štirinožne prijatelje –, pa ne ve nihče, razen tistega, ki je s svojim psom to že doživel.

Na večkratno pobudo priznane vzrediteljice nemških kratkodlakih ptičarjev **Andreje Strajnar** sem se odločil napisati nekaj besed (iz lastne izkušnje) o zastrupitvi psa z močeradovim strupom, kar se pri nas sicer redko zgodi, pa vendar je lahko zelo usodno. Psi so do močeradov večinoma previdni, saj jih svarilne barve (črno-rumeno) opozarjajo na nevarnost. Kljub temu pa verjetnosti, da vanj pes ne bo ugriznil, ne moremo nikoli zanesljivo izključiti. To še posebno velja za pse, ki zelo radi prinašajo – »aportirajo«.

Pes se zastrupi tako, da moče-

rada ugrizne ali polize. Močerad ima namreč zaušesne žleze, iz katerih izloča posebno strupeno snov, ki se skozi ustno sluznico vsrka v organizem in tako preide v kri. To je živčni strup (nevrotoksin – alkaloid *samandarin*), ki je zelo strupen. Znaki zastrupitve se pokažejo že v nekaj minutah z močnim krčenjem mišic, pospešenim dihanjem, drgetanjem, izločanjem penaste sline, pri čemer žival lahko zapade v šok in pogine zaradi zadušitve. Zato je v takem primeru potrebna takojšnja veterinarska oskrba, ki pa je pogosto neuspešna. Krči spominjajo na močan epileptični napad. Intenzivnost znakov je odvisna od količine prek ustne sluznice vsrkanega strupa, od telesne teže psa, telesne kondicije in njegovega siceršnjega zdravstvenega stanja.

Po prvi oskrbi (če je uspešna) bodite pozorni na krajši čas trajajoče vedenjske spremembe, kot je, npr., nenadna tresavica, odsoten pogled, slinjenje, cmokanje. Veterinarska stroka na podlagi razpoložljivih podatkov iz literature navaja, da bi težko govorili o trajnih posledicah, ki bi jih ta strup pustil na sicer popolnoma zdravem psu.

Vlado Sofronievski
(LD Stol – Žirovnica)

P.S.: Od ugriza mojega psa v močerada je minilo 90 dni. Vse do danes na psu ni bilo opaziti opisanih znakov (posledic), po čemer sklepam, da je bila veterinarska oskrba pravočasna in strokovna.

Opis močerada

Telo je skupaj z repom dolgo od 11 do 20 cm. Glava je široka, sploščena in z vratom jasno ločena od telesa. Za očmi so izrazite zaušesne žleze, ki so vedno obarvane (pigmentirane). Močeradovo telo je čokato, dobro so vidni številni rebri loki. Hrbtina telesa je bleščeče črne barve z raznolikim vzorcem nepravilnih rumenih lis, kar je tudi prepoznavni znak posameznega osebka. Trebušna stran je pogosto enobarvno temno siva, redko z manjšim številom svetlejših lis. Rep je v prerezu okrogel in nekoliko krajši od telesa. Noge so razmeroma kratke, s kratkimi in čokatiimi prsti. Po sredini hrbta vse do repa potekata dve vrsti strupnih žlez, vzdolž bokov na obeh straneh telesa pa še po en niz. Samice so nekoliko večje in bolj čokate od samcev. Osebk obeh spolov je mogoče razlikovati predvsem v obdobju parjenja, ko imajo samci zelo odebeljeno območje spolovila (kloako).

Življenjski prostor

Pojavlja se v različnih senčnih in vlažnih habitatih, večinoma v listnatih in mešanih gozdovih, kjer se skriva pod odmrlim lesom ali med kamni, v luknjah ob koreninah dreves ali v drugih razpokah in špranjah. Pogosto se zadržuje v bližini čistih potokov in manjših mlak, bogatih s kisikom, kamor samice odlagajo ličinke.

Biologija

Odrasli navadni močeradi živijo skoraj izključno na kopnem, kjer se tudi pariyo. Ličinke se razvijajo v samičinem telesu tudi do več kot šest mesecev. Nato samica odloži nekaj deset ličink v tolmune manjših gozdnih potokov. Pred preobrazbo, ki poteka v vodi, so po navadi velike okoli 6 cm, tiste, ki prezimijo, pa zrastejo tudi do 8 cm. Odrasli osebki so aktivni predvsem ponoči in po dežju, ko je zrak še dovolj vlažen, večji del dneva pa preživijo v različnih skrivališčih. Navadni močeradi so dolgoživi, lahko živijo več kot 20 let.

V. S.

(Opis živali, življenjski prostor in biologija so povzeti iz dosegljivih/razpoložljivih virov.)

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):
O: tuj plemenjak, m: 5/1, 25. 2.,
Peter Kovačec,
Hudourniška ulica 10,
2312 Orehova vas.

Resasti jazbečarji (SLRJr):
O: 4/1, m: 4/11, 13. 1.,
Katka Kovačec,
Flisova 15, 2311 Hoče.

Brandel braki (SLRBrb):
O: 5/1, m: 5/1, 3. 11.,
Dejan Jejčić,
Šmarje 48/g, 5295 Branik.

Posavski goniči (SLRGp):
O: 5/1, m: 5/1, 3. 12.,
Janez Kramar,
Črna vas 319, 1000 Ljubljana.

Beagli (SLRBig):
O: 5/11, m: 4/11, 7. 1.,
Ksenija Jelen,
Ljubljanska 50, 3320 Velenje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

Črni:
O: 4/1, m: 4/1, 28. 2.,
Miran Pungaršek,
Imenska Gorca 3,
3254 Podčetrtek.

Epagneul bretoni (SLREB):
O: 5/PZP-71, SPP-195,
m: 5/PZP-49, 1. 2.,
Boris Čepar,
Čebejeva 2, 5270 Ajdovščina.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:
O: 5/1, m: 5/11, 19. 2.,
Robert Pavlin,
Klemenčičeva 6/b, 8210 Trebnje.
O: 5/1, m: 5/11, 14. 2.,
Anton Pucihar,
Škrijle 29/a, 1292 Ig.

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj risanici CZ, kal. .223 in .30 - 06, s str. daljnogledom. Obe puški sta natančni in lepo ohranjeni. Tel.: 070/890-897.

Prodaj odlično ohranjeno tri-cevko, kal. 16 - 16/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Kahles 6 x 42. Tel.: 041/464-086.

Ugodno prodaj skoraj novo repetirko letnik 2011, mod. CZ 527 Lux, kal. .222 Rem., z adapterjem 22 I. r. Tel.: 041/393-365.

Prodaj naslednje puške: dvocevno risanico Springer, kal. 8 x 57 JRS/8 x 57 JRS, z menjalnimi cevmi, kal. 7 x 57 R/7 x 57 R (optika Swarovski), dvocevno boroveljsko risanico, kal. 7 x 65 R/7 x 65 R (optika Kahles), dvocevno boroveljsko risanico - petelinko, kal. 9,3 x 74 R/9,3 x 74 R, repetirko Mannlicher Schönauer, kal. 7 x 64 (optika Kahles), repetirko Steyr Mannlicher Ultra light, kal. .222 Rem. (optika Zeiss 7 x 50), repetirko Steyr Mannlicher SBS, kal. 8 x 68 S z montažo, dvocevno šibrenico Rizzini, kal. 20/20, dvocevno šibrenico Zastava 12/12, polavtomatsko pištolo Browning, kal. 6,35 mm, polavtomatsko pištolo Sig Sauer X-FIVE, black&white, kal. 9 mm Para. Tel.: 041/399-307.

Prodaj risanico - repetirko, kal. .300 Win. Mag., s str. daljnogledom Kahles 2,5 - 10 x 50 CB (zasučna montaža). Tel.: 031/633-992.

Prodaj risanico CZ - repetirko Mauser, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom. Tel.: 051/869-002.

Prodaj naslednje lovske puške: italijansko bok šibrenico znamke Forest, kal. 12/12 (200 €), **nemško šibrenico - brezpetelinko** Sauer & Sohn, kal. 16 - 16 (350 €), **nemško šibrenico - brezpetelinko** Grëningen, kal. 12/12 (340 €), in **Suhlovo tricevko**, kal. 12 - 12/7 x 57 R, z vložno cevjo, kal. .22 Mag., s str. daljnogledom Kahles 6 x 40 (1.100 €). Tel.: 031/800-905.

Prodaj kombinirano puško Brno, ZH 304, 12 - 7 x 57 z namerilno napravo (rdečo piko) Hawke 30, ter **revolver** Ruger, kal. .45 Long Colt. Tel.: 040/889-341.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, in menjalne cevi 16/16. Puška je bila skoraj neuporabljena. Tel. 051/655-330.

Prodaj nov dvogled Minox BD 8,5 X 52. Tel.: 051/655-330.

Prodaj kopito za repetirko CZ in kopito za kratko karabinko (>štuc<) Zastava. Cena je simbolična 30 € za kos. Tel.: 031/296-046.

Prodaj češko kombinirko Brno, mod. 584, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Hako (Suhlova montaža). Tel.: 041/212-044.

Prodaj bok šibrenico Zoli, kal. 16/16, in repetirno risanico, kal. 7 x 64, s str. daljno-

gledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 031/348-288.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 16 - 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom 3-9 x 42 (Suhlova montaža). Telefon 041/721-905.

Prodaj kombinirko ČZ 502, kal. 12/7 x 65 R; šibrenici - brezpetelinki, kal. 16 - 16 in 12 - 12; risanico - repetirko, kal. .308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter repetirke, kal. 6,5 x 57; .22 Hornet in .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159.

Prodaj kombinirko Fegyevgyar - Fromer, kal. 16 - 16, z menjalno cevjo, kal. 16/6,5 x 70 R, lepo ohranjeno in malo uporabljano. Tel.: 041/650-051.

Prodaj risanico, kal. .30 - 06, Sava - Kranj, s str. daljnogledom Habicht Swarovski 6 x 42 in šibrenico, kal. 12 - 12, Super Brno. Tel.: 031/513-475.

Prodaj repetirko ČZ, mod. 550 Lux, kal. .243 Win., z novim kopitom in montiranim str. daljnogledom Leupold VX 3-4,5 - 14 x 50 (osvetljen križ). Puška je bila malo uporabljena. Cena po dogovoru. Tel.: 051/395-378.

Prodaj novo risanico Mauser, mod. 633/40, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom 1,5 x 42 (zasučna montaža Docter). Tel.: 031/611-267.

Prodaj tricevko, kal. 16 - 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Meopta 3 - 12 x 50 (Suhlova montaža) in karabinko, kal. .257 Wby. Mag., s str. daljnogledom Kahles 3 - 12 x 56 Multitero (zasučna montaža Recknagel). Tel.: 041/490-187.

Prodaj repetirno risanico Sauer, mod. 202, kal. .30-06. Tel.: 031/383-922.

Prodaj popolnoma novo risanico Blaser R8, kal. .308 Win. Tel.: 041/406-471.

Prodaj novo, nerabljeno risanico cev, kal. 308, z Blaser R8, z zaklepom. Tel.: 041/406-471.

Prodaj odlično ohranjeno tricevko, kal. 16 - 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42. Tel.: 041/464-086.

Prodaj repetirno risanico ČZ, kal. .300 Win. Mag., s str. daljnogledom 4 - 16 x 50 (BSA). Puška je stara eno leto. Cena je 1300 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57 R/12, šibrenico CZ, kal. 12 - 12; polavtomatsko puško, kal. 7,62 x 39, z rdečo piko in nočni daljnogled. Tel.: 041/590-156.

Prodaj karabinko Browning Acera, kal. .30 - 06. Cena po dogovoru. Tel.: 031/492-887.

Ugodno prodaj risanico - repetirko Steyr Mannlicher, zelo natančno, malo uporabljeno, kal. .243 Win.; s str. daljnogledom 6 x 42 (pas, strelivo). Tel.: 041/388-929.

Prodaj repetirno risanico Steyr Mannlicher SL, kal. .222 Rem. Mag., s str. daljnogledom Kahles 8 x 56 (zasučna montaža) in tricevko Merkel

Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. Kahles 3-12 x 6 (osvetljena pika, Suhlova montaža). Tel.: 041/680-138.

Prodaj zelo natančno ostro-strelno puško Sako 85 Varmint, kal. 6,5 x 47, Lapua, z menjalno cevjo, kal. .308 Win., ter pištolo S&W, mod. 911, kal. .45 ACP pro series. Orožje je kot novo. Cena po dogovoru. Tel.: 040/202-886.

Prodaj šibrenico - brezpetelinko CZ, kal. 12 - 12, revolver Ruger GP 100, kal. .357, kot nov; mogoča zamenjava za kombinirano puško. Tel.: 040/301-661, po 17. uri.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss 7 x 50 (z rdečo piko). Cena po dogovoru. Tel.: 041/737-691.

Prodaj (ali zamenjam) češko bokarico Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Tasco 6 x 40 (Suhlova montaža) za rabljen strelni daljnogled 2 - 6 x 42 (Kahles, Zeiss, Swarovski). Tel.: 040/712-312.

Prodaj repetirno risanico, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom (zasučna montaža) in kombinirko, kal. 7 x 57 R /16, s str. daljnogledom 6 x 42 ter rezbarijo na kopitu. Tel.: 041/729-976 ali (02) 876-80-45.

Lovski psi

Prodaj brandl braka, (leglo 22. 9. 2011). Tel.: (02) 87-60-709, Erika.

Prodaj vrhunske brak-jaz-bečarje, položene 15. 11. 2011. Tel.: 031/840-425.

Prodaj rodovniškega psa, starega šest let, pasme angleški beagle z opravljeno PNZ, ki je izvrsten gonič, je dober iskalec po krvnini sledi. Tel.: 041/349-238.

Prodaj angleške koker španjele, črne barve, odličnih delovnih staršev. Cena po dogovoru. Telefon: 031/629-673.

Prodaj resastega jazbečarja, starega 4 mesece, odličnih delovnih staršev. Tel.: (03) 566-51-93, zvečer.

Prodaj izšolanega lovskega terierja, starega leto in pol, s telesno oceno 4 in opravljeno PNZ, 164 t, Ugodna cena. Tel.: 031/319-954.

Ugodno prodaj leglo nemških prepeličarjev - serceev, potomce vrhunskih razstavnih in delovnih staršev. Tel.: 041/809-143.

Drugo

Prodaj električnega pas-tirja in plastične stebričke (primerni za zaščito njive pred divjadjo). Tel.: 041/537-967.

Prodaj terensko vozilo Mitsubishi Pajero 2.5 GL, dizel, 4 x 4, letnik 99, lepo ohranjen, redno servisiran, garažiran, ima 4x nove gume, registriran. Cena po dogovoru. Mogoča menjava za kmetijski stroj ali kombi. Tel.: 041/647-938.

Prodaj slavnostni lovski krog, št. 54. Tel.: 051/869-002.

Ugodno prodaj revije Lovca od letnika 1973 do 2011. Tel.: 070/705-724.

FEBRUAR

Datum	Luna		Sonce		zora/mrak (navt.)
	vzide	zaide	vzide	zaide	
1. Sr 11:18	1:58	7:25	7:06	6:17	18:14
2. Če 12:00	2:56	7:24	17:08	6:16	18:15
3. Pe 12:48	3:50	7:23	17:09	6:15	18:16
4. So 13:45	4:39	7:22	17:11	6:14	18:18
5. Ne 14:48	5:24	7:20	17:12	6:13	18:19
6. Po 15:57	6:02	7:19	17:14	6:12	18:20
7. To 17:08	6:35	7:18	17:15	6:10	18:22 ☺
8. Sr 18:22	7:05	7:16	17:17	6:09	18:23
9. Če 19:37	7:33	7:15	17:18	6:08	18:24
10. Pe 20:52	8:00	7:13	17:20	6:07	18:26
11. So 22:08	8:27	7:12	17:21	6:05	18:27
12. Ne 23:24	8:57	7:11	17:23	6:04	18:29
13. Po ----	9:31	7:09	17:24	6:03	18:30
14. To 0:38	10:10	7:07	17:26	6:01	18:31 ☺
15. Sr 1:49	10:57	7:06	17:27	6:00	18:33
16. Če 2:54	11:52	7:04	17:29	5:59	18:34
17. Pe 3:50	12:54	7:03	17:30	5:57	18:35
18. So 4:36	14:01	7:01	17:32	5:56	18:37
19. Ne 5:16	15:10	6:59	17:33	5:54	18:38
20. Po 5:48	16:19	6:58	17:35	5:53	18:39
21. To 6:15	17:27	6:56	17:36	5:51	18:41 ☺
22. Sr 6:40	18:32	6:54	17:37	5:50	18:42
23. Če 7:04	19:37	6:53	17:39	5:48	18:44
24. Pe 7:27	20:40	6:51	17:40	5:46	18:45
25. So 7:51	21:43	6:49	17:42	5:45	18:46
26. Ne 8:16	22:44	6:47	17:43	5:43	18:48
27. Po 8:44	23:45	6:46	17:45	5:41	18:49
28. To 9:17	-----	6:44	17:46	5:40	18:51
29. Sr 9:55	0:43	6:42	17:47	5:38	18:52

* Poletni čas se začne 25. marca in konča 28. oktobra

Prodaj slavnostni lovski krog, št. 54, lahko s kravato, klobukom in srajco. Bil je le 2 x v uporabi. Tel.: 041/727-456.

Prodaj dva trofejna jelena - damjaka oz. odstrel v več hektarjev veliki oborbi (občutek pravega lova v naravi). Tel.: 031/827-336.

Prodaj omaro za orožje za pet pušk. Tel.: 031/513-475.

Za šolanje psov so vam na voljo fazani, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Prodaj elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domeť 1.600 metrov. Tel.: 041/406-471.

Izdelam vam krmilnice za ptice (več vrst), valiice za ptice duplarice in pasti za lov polhov (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Iščem lovca, ki obvlada med-mrežje (internet) in zna posneti psa pri delu. Tel.: 041/810-155, zvečer.

Izdelam vam gamsov čop (tudi divji iz dlak d. prašiča, jelena ali jazbeca). Tel.: 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine, za odlov živih živali (ujeta žival ostane v njej nepoškodovana); mere: 100 x 25 x 30 cm. Tel.: 041/642-184.

Prodaj novo elektronsko ovratnico za šolanje psov. Tel.: 041/406-471.

Prodaj, kakovostno vino: cviček, modro frankinjo in mešano belo, po ugodni ceni. Informacija po tel.: 031/319-954.

Prodaj divje prašiče. Tel.: 041/825-148.

Prodaj novo, trenutno najboljše in najbolj napredno lovsko kamero na trgu. Nevidna IR-bliskavica, izjemno majhnih dimenzij, vodoodporna. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Tel.: 041/353-319.

**Prodajam mizo in klop za pri-
streljevanje lovskih risanic.**
Oboje je sestavljivo in nastavljivo
za vsak teren. Tel.: 041/316-
102.

Prodajam neprebojni jopič
(100 % kevlar). Tel.: 041/590-
156.

**Izdelam vam različne diato-
nične harmonike,** lahko tudi
z lovskim motivom. Več infor-
macij po tel.: 041/567-126.

**Prodajam kakovostno navad-
no jelenjad** iz obore za nadalj-
no rejo. Možnost dostave. Tel.:
051/652-682.

**Kupim knjigi ZK: Bolezni div-
jadi** (1981) in **Zveri II** (1988).
Tel.: 040/652-940.

VRTNE GARNITURE

✓ SMREKA
✓ ČRNI BOR

dimenzija mize: 80 x 200 cm
dimenzija klopi: 40 x 200 cm
debelina deske: 4 cm

Cena: 330 €!

Brezplačna dostava do 25 km!

Kontakt: 051/357-769
e-mail: primoz.goseg@gmail.com

LKD LJUBLJANA

organizira

**TEČAJ ZA VODNIKE
LOVSKIH PSOV VSEH PASEM**

po programu VP-1 in VP-2.

Uvodna ura tečaja bo **17. 2. 2012 ob 18. uri** v prostorih lovskega doma
LD Borovnica.

Za prijave in dodatne informacije o tečaju se obrnite na tajnico LKD
Ljubljana - **Katarina Košir** (tel. številka: **040/231-166** ali na e-naslov:
ldkljubljana@gmail.com).

Pohitite s prijavi, ker je število tečajnikov omejeno na 15!

Vabljeni!

Društvo ljubiteljev ptičarjev
v sodelovanju z LPN Fazan – Beltinci organizira

**PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA
IZGUBLJENEGA (PZPI)**

po Pravilniku za PZPI (Ptičarji 1/2005) 3. marca 2012 v lovi-
šču Fazan – Beltinci. Zbor: 9. ura pred upravo lovišča. Stroške
preizkušnje **15 EUR** za člane DLP, **30 EUR** za nečlane, plačajte
na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev: **02010 – 0253852458**, s
pripisom "za PZPI 2012". Vodnik mora imeti veljavno lovsko
izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalni
rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti
steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom
o plačani prijavnini za preizkušnjo pošljite na: Lidija Šmigoc,
Bukovci 4, 2281 Markovci. Na istem naslovu dobite prijavnico
(Obr. P. št. 1), info: mobilni 031 616 283 ali mail:
siviljstvo.smigoc@gmail.com

Odrasle lisice prinesejo vodniki sami in
jih oddajo najmanj 2 uri pred začetkom
vodji preizkušnje Sašu Ferenčiču, tel.:
031 574 386.

Zadnji rok prijave: 21. februar 2012.

**Društvo ljubiteljev
ptičarjev**

**Hubertus
club d.o.o.**

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

NAMIBIJA

11-DNEVNI PROGRAM LOVA
z vključenim poletom, prevozi,
bivanjem in hrano, lovom
na 22 vrst afriške divjadi
2.495 €

**11-DNEVNI »ALL-INCLUSIVE«
PROGRAM LOVA**
z vključenim poletom, prevozi,
bivanjem in hrano, lovom
na prvovrstnih lovnih območjih
ter odstrelom
SEDMIH KAPITALNIH TROFEJNIH
ZIVALI
4.995 €

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

**11-dnevni »ALL-INCLUSIVE«
program lova**
od Ljubljane do Ljubljane,
s sedmimi lovnimi dnevi
ter celotno organizacijo lova
NA 27 VRST ANTILOP, tudi na
SLONA, BIVOLA, NOSOROGA, LEVA
IN NILSKEGA KONJA
2.970 €

**Lovska farma
DAMERON
Namibija**

Organiziram lov na lovski farmi v mojem
spremstvu (marec–april):
1 x kudu, 2 x oriks, 1 x springbok ali
hartebeest, 1 x svinja bradavičarka, pavi-
jan, šakal – neomejeno.
Pet dni lova za samo 2.700 €.
Odstrel preostale divjadi
je treba plačati po ceniku.
Informacije po telefonu: 031/363-191,
Roman Setnikar

Daš-dam, d. o. o.
Braslovče 26

Kamena sol
v kosih od 1 do 5 kg
(na zalogi).

Za naročila pokličite
040/677-046!

Še zadnji lov na merjasca pred lovopustom v Romuniji

3-dnevni program lova (čakanje, zalaz) in bivanja z odstrelom merjasca
s čekani do 20 cm za 1.590 €. Vmemo 1.000 € za neuplenjenega merjasca.

Grenlandija: 3.700 € za tri dni lova s sanmi in pasjo vprego, v marcu – aprilu,
vključno z odstrelom enega bika moškatega goveda.

Rusija: Med 22. in 27. aprilom boste ob jutranji zarji naskakovali velikega petelina,
v ranem jutru čakali ruševca v kočju in ob sončnem zahodu lovili ključače na preletu
v lovišču, 180 km od Moskve. Vse to za ceno 1.990 €, vključno z letalsko vozovnico
iz Ljubljane.

Če ne boste prišli do strela na velikega petelina, vam bomo vrnili 500 €!

Črni medved v Kanadi (Nova Fundlandija): 2.790 € za 7 dni v lovišču, s šestimi
dnevi lova, odstrelom enega baribala po lastni izbiri ne glede na trofejno vrednost.
Skupinsko potovanje in lov v našem spremstvu: 24. 6.–2. 7. 2012. Pri prijavi
do 15. 2. je odstrel dodatnega črnega medveda brezplačen (sicer 300 €).

Namibija: 9-dnevno potovanje s petimi dnevi lova in štirimi odstrelom (orix, springbok,
šakal, pavijan) ter vsi prevozi, vključno z letalskim iz Ljubljane, za 3.590 €. Možnost
odstrela dodatnih 16 vrst divjadi po ceniku lovišča.

Pasat, d. o. o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

VRHUNSKI SPOLNI STIMULANT

DOSTAVA V 24 URAH

**NAROČILO NA:
051 894 544**

POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

✓ MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
✓ BREZ STRANSKIH UČINKOV
✓ ZA MOŠKE IN ŽENSKES!

4PLAY
ZA ODRASLE
Vrhunski naravni spolni stimulans
12 kapsul

NAJBOLJŠI NARAVNI STIMULANTI!
www.4play.si

Matija Dolgan, dr.med.: "Zaradi vsebnosti koristnih snovi, ki dolgoročno vplivajo na izboljšanje
spolnosti, počutja in zdravja, priporočam 4PLAY vsem odraslim, zlasti tistim v zreli dobi".

AKCIJSKA PONUDBA: 20 KAPSUL SAMO 50 EUR. Redna cena 10 kapsul 29 EUR + poštni str.

DOG TRACE

ELEKTRONSKE

PROFESIONALNA KAKOVOST ■
ZELO UGODNA CENA ■
EVROPSKI PROIZVOD ■
DOSTAVA V 24 URAH ■
2 LETI GARANCIJE ■

OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV

OVRATNICE PROTI LAJANJU

NEVIDNE OGRAJE

M-NET d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
Gsm: 040 760 760, info@dogtrace.si

www.dogtrace.si

DOG TRACE

TEHNOOPTIKA

Cene veljajo do razprodaje zaloge

SMOLNIKAR d.o.o.
Brničeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

Monarch 3,5-10x50
Akcijska cena: ~~640,00€~~
sedaj **490,00€**

Monarch 1,5-6x42
Akcijska cena: ~~659,00€~~
sedaj **580,00€**
Redna cena: 709,00€

Nikon

Monarch E 1,1-4x24
Akcijska cena: ~~690,00€~~
sedaj **595,00€**
Redna cena: 869,00€

SERVIS:
dvogledov in strelnih daljnogledov.

Optik - trade

Specializirana spletna trgovina s športno optiko

- Celovita ponudba
- Osebno svetovanje
- Poprodajne storitve
- Paketna dostava

Zeiss	Swarovski	Leica
Schmidt & Bender	Kaps	
Kahles	Steiner	March
IOR	Premier Reticles	
Vortex	Nikon	Tasco
Hawke	Deben	Minox
EAW	Bushnell	MAK

www.optik-trade.si
info@optik-trade.si
031 770 520

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

Profesionalna organizacija lovov

Artemida Hunting

BOSNA, HRVAŠKA, MADŽARSKA, SLOVENIJA
medved, volk, divji petelin, divji prašič,
damjek, jelen, gams, muflon, srnjak

www.artemida-hunting.com
artemida.hunting@gmail.com
Kontakt: 051-730-020, 040-574-024

HAWKE - PANORAMA 3 - 9 x 50 IR
Osvetljena pika v križu
Premer cevi: 25,4 mm
Dolžina: 307 mm
Teža: 487 g
Vidno polje: 13,4 - 4,5 m
Cena: **225,00 EUR**

HAWKE - PANORAMA 4 - 12 x 50 IR
Osvetljena pika v križu
Premer cevi: 25,4 mm
Dolžina: 317 mm
Teža: 505 g
Vidno polje: 10 - 3,4 m
Cena: **244,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

STEYR

Blaser

SAUER

PUŠKARSTVO ŠPENDAL

Puškarstvo Špendal d.o.o.
Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net

Prodaja vrhunskih izdelkov

ZEISS **SWAROVSKI OPTIK** **KAHLES**